

MAGYAR TUDOMÁNY

- Ajánlások: a 2025-ös akadémikusválasztás ajánlottjai
rendes, levelező, külső és tiszteleti tagságra

MAGYAR TUDOMÁNY

HUNGARIAN SCIENCE

A Magyar Tudományos Akadémia folyóirata

A folyóirat a magyar tudomány minden területéről közöl tanulmányokat, egyes témákat kiemelten kezelve. A folyóirat célja összképet adni a tudományos élet eredményeiről, eseményeiről, a kutatás fő irányairól és a közérdeklődésre számot tartó témákról közérthető formában. Alapítási éve 1840.

Szerkesztőség

Magyar Tudomány
Magyar Tudományos Akadémia
Telefon/fax: (06 1) 459 1471
1051 Budapest, Nádor utca 7.
E-mail: matud.szerkesztoseg@gmail.com

Az egyes tanulmányokban kifejtett nézetek
nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők álláspontját.

Megrendeléseiket az alábbi elérhetőségeinken várjuk:
Akadémiai Kiadó, 1519 Budapest, Pf. 245
Telefon: (06 1) 464 8240
E-mail: journals@akademiai.com
Előfizetési díj egy évre: 13 452 Ft

Hirdetések felvétele: hirdetes@akademiai.hu
© Akadémiai Kiadó, Budapest, 2024
Printed in Hungary
MaTud 185 (2024) 12

MAGYAR TUDOMÁNY

HUNGARIAN SCIENCE

A Magyar Tudományos Akadémia folyóirata

Főszerkesztő

BOLLOBÁS ENIKŐ

Szerkesztőbizottság

BAZSA GYÖRGY, BORHY LÁSZLÓ, BOZÓ LÁSZLÓ, CSABA LÁSZLÓ
HAMZA GÁBOR, KECSKEMÉTI GÁBOR, KENESEI ISTVÁN, MOLNÁR ANTAL
PÉCELI GÁBOR, PLÉH CSABA, RÓNYAI LAJOS, SARKADI BALÁZS
SIMON FERENC, SOLTI LÁSZLÓ, SPÄT ANDRÁS

Vezető szerkesztő

GEIGER ILDIKÓ

Felelős szerkesztő

SZABÓ ÉVA ESZTER

Szaklektorok

HEGYI PÁL, SZABADOS LÁSZLÓ, TERNÁK GÁBOR

Olvasószerkesztők

MAJOROS KLÁRA
NÉMETH ZSÓFIA

AKADÉMIAI KIADÓ

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

Megjelenik
a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával

HU ISSN 0025 0325

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Zrt. igazgatója

Felelős szerkesztő: Kovács Natália

Olvasószerkesztő: Kutas Éva

Korrektúra: Török Tünde

Termékmenedzser: Egri Róbert

Fedélterv: az xfer grafikai műhely sorozattervének felhasználásával Berkes Tamás készítette

Tipográfia, tördelés: Berkes Tamás

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben 2024-ben.

Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

www.gyomaikner.hu

Megjelent 14,30 (A/5) ív terjedelemben

Tartalom

A 2025-ös akadémiai tagválasztás rendes, levelező, külső és tiszteleti tagi ajánlottjai tudományos osztályonként	1509
Ajánlások	1515
NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1515
FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1524
MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1537
AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1551
ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1565
MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1577
KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1594
BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1607
GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1627

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1636
FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA	1649
Az ajánlottak névsora	1660

A 2025-ös akadémiai tagválasztás
rendes, levelező, külső és tiszteleti tagi ajánlottjai
tudományos osztályonként

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

Bollobás Enikő
Borsos Balázs
Debreczeni Attila
Hoffmann István

LEVELEZŐ TAGGÁ

Bakró-Nagy Marianne
Hamar Imre
Kövecses Zoltán
Kulcsár-Szabó Zoltán
Szilágyi Márton

KÜLSŐ TAGGÁ

Csató Éva Ágnes
Gervain Judit
Tánczos Vilmos

TISZTELETI TAGGÁ

Di Francesco, Amedeo

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

Kovács Ilona
Radnóti Sándor
Rainer M. János

LEVELEZŐ TAGGÁ

Deák Ágnes
Dúll Andrea
Hermann Róbert
Király Ildikó
Kovács András Bálint
Mikó Árpád
Pálffy Géza
Tomka Béla
Tusor Péter
Vida Tivadar
Weiss János

KÜLSŐ TAGGÁ

Farkas Katalin
László Attila Zoltán
Nánay Bence

TISZTELETI TAGGÁ

Dehaene, Stanislas
Horel, Catherine

**MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Gyimóthy Tibor
Némethi András
Tardos Gábor

LEVELEZŐ TAGGÁ

Győri Ervin
Hajdu Lajos
Molnár Lajos
Simon Károly
Simonyi Gábor
Szabó Endre
Szegedy Balázs

KÜLSŐ TAGGÁ

Balogh József
Gyöngy István
Kristály Alexandru (Sándor)
Szegedy Krisztián

TISZTELETI TAGGÁ

Schrijver, Alexander
Spencer, Joel H.
Werner, Wendelin

**AGRÁRTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Csákiné Michéli Erika
Popp József
Veisz Ottó Bálint

LEVELEZŐ TAGGÁ

Bartha Dénes
Hegedűs Attila
Hornok Sándor
Jámbor Attila
Karsai Ildikó
Oláh Judit
Palkovics László
Salánki Katalin
Tamás János
Urbányi Béla
Várallyay Éva
Varga László
Vida Gyula

KÜLSŐ TAGGÁ

Nemes Attila

**ORVOSI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Helyes Zsuzsanna
Kemény Lajos
Poór Gyula
Sperlágh Beáta

LEVELEZŐ TAGGÁ

Csanády László
Lakatos Péter András
Polgár Csaba
Prohászka Zoltán
Szegeci Andrea
Szekanecz Zoltán

KÜLSŐ TAGGÁ

Bálint Béla
Haskó György
Molnár Zoltán
Révész Tamás
Sahin-Tóth Miklós

TISZTELETI TAGGÁ

Kobilka, Brian K.

**MŰSZAKI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Imre Sándor
Insperger Tamás
Károlyi György Zoltán

LEVELEZŐ TAGGÁ

Ádány Sándor
Bagi Katalin
Buttyán Levente
Hangos Katalin
Kövesdi Balázs
Mertinger Valéria
Orbulov Imre Norbert
Petrik Péter
Sipos András Árpád
Szabó Zoltán Béla
Szilágyi József
Tapolcai János
Telek Miklós
Vadászné Bognár Gabriella
Varga István
Varró Dániel

KÜLSŐ TAGGÁ

Cvetityánin Livia (Livija Cveticanin,
szül. Pintér Livia)
Lugosi Gábor
S. Tóth László

TISZTELETI TAGGÁ

Guo Qi Zhang
Yong Du

**KÉMIAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Hohmann Judit
Keserű György Miklós
Nyulászi László

LEVELEZŐ TAGGÁ

Fábián István
Kállay Mihály
Keglevich György
Kónya Zoltán
Kotschy András
Martinek Tamás
Nagyné László Krisztina
Salma Imre
Szalay Péter
Tóth Gábor

KÜLSŐ TAGGÁ

Kolossvály István
Nagy Zoltán Kálmán
Vértés Ákos Mihály

TISZTELETI TAGGÁ

Csankvetadze, Bezhan

**BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

Acsády László
Buzás Edit Irén
Padisák Judit

LEVELEZŐ TAGGÁ

Barta Zoltán
Bay Péter
Csikász-Nagy Attila
Dénes Ádám
Gallyas Ferenc
Geiszt Miklós
Haller József
Juhász Gábor
Kellermayer Miklós
Kovács Mihály
Molnár V. Attila
Molnár Zsolt
Panyi György
Papp Balázs
Rózsa Lajos
Vellai Tibor

KÜLSŐ TAGGÁ

Jékely Gáspár
Lövei Gábor
Polyák Kornélia
Rasko, John
Szalay A. Aladár

TISZTELETI TAGGÁ

Pestell, Richard G.

**GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Voszka Éva

LEVELEZŐ TAGGÁ

Benczes István Zsolt

Bozóki András

Demeter Krisztina

Dobos Imre

Győrffy Dóra

Sikos Tomay Tamás

Spéder Zsolt

Szabadfalvi József

Szerb László

Takács Judit

**FÖLDTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Gelencsér András

Harangi Szabolcs

Völgyesi Lajos

LEVELEZŐ TAGGÁ

Fodor László

Horváth László

Karátson Dávid

Lichtenberger János

Mádlné Szőnyi Judit Mária

Magyar Imre

Mindszenty Andrea

Ósi Attila

Rózsa Szabolcs

Szabó Norbert Péter

Szabó Szilárd

KÜLSŐ TAGGÁ

Hetényi György

TISZTELETI TAGGÁ

Dingwell, Donald Bruce

Radulian, Mircea

FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

Csabai István

Kun Ferenc

LEVELEZŐ TAGGÁ

Bajnok Zoltán

Dombi Péter

Maria Lugaro

Simon Ferenc

Takács Gábor

Tapasztó Levente

Veres Gábor

KÜLSŐ TAGGÁ

Forgács Gábor

Fülöp Tünde

Zimányi Gergely

TISZTELETI TAGGÁ

Müller, Berndt

Ajánlások

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bollobás Enikő

1952-ben született Budapesten. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE BTK Angol–Amerikai Intézetének professor emeritusa, 2019 és 2022 között a BTK Irodalmi Kutatócsoportjának vezetője. A *Magyar Tudomány* főszerkesztője. Szakterülete a modern filológia, az amerikai és magyar irodalomtörténet, amerikai és magyar poetológia.

Levelező taggá választása óta tudományos közleményeinek száma mintegy hatvannal gyarapodott, ezen belül három könyvvel. Hivatkozásainak száma több mint ötszázzal, h-indexe öttel emelkedett. Poétikai-poetológiai kutatásai újabb súlypontokat kaptak, amennyiben újszerű szintézisbe rendezi az amerikai (és kisebb részben magyar) költészettörténet párhuzamos vonulatait.

Ajánlók:

Kecskeméti Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kulcsár Szabó Ernő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Borsos Balázs

1961-ben született Budapesten. 2019 óta az MTA levelező tagja, kutatóprofesszor (2019) a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetben. Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya elnöke (2023). Szűkebb szakterülete: etnokartográfia, ökológiai antropológia, afrikanisztika.

Levelező taggá választása óta számos jelentős tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelvű szakfolyóiratokban és gyűjteményes kötetekben. Kiemelendő *Az ökológiai lábnyom mint kultúrák összehasonlításának eszköze?* című műve, mely korábban fel sem merült kérdést jár körül. Egyetemi oktatómunkát a graduális és a posztgraduális képzésben számos egyetemen végez. A Debreceni Egyetem BTK féléllású egyetemi tanára. 2019–2023 között az Eötvös Loránd Kutatási

Hálózat Irányító Testület tagja. Számos tudományos bizottság és szaktudományi folyóirat-szerkesztőbizottság tagja, MTA doktori eljárásokban bírálóbizottságok elnöke vagy tagja. A magyar néprajztudomány vezető egyénisége, nemzetközileg elismert kiválósága.

Ajánlók:

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Tallián Tibor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Debreczeni Attila

1959-ben született Debrecenben. 2004 óta az MTA doktora, 2019 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének professzora, hosszabb időn át igazgatója, egy ciklusban a Debreceni Egyetem rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete a magyar felvilágosodás és romantika irodalma.

Évtizedekig irányította és eredményes befejezéshez juttatta az 1950-es évektől húzódó Csokonai kritikai kiadást, két monográfiát szentelt az életműnek. Vezeti a Kazinczy-életmű kritikai feldolgozását. Nyolc doktorandusza szerzett fokozatot, kutatócsoportok munkáját irányítja, két cikluson át az MTA Textológiai Munkabizottságának elnöke. Kivételes érdemeket szerzett elektronikus kritikai kiadások kezdeményezésével (Csokonai, Kazinczy). Levelező taggá választása óta kiadott egy tanulmánygyűjteményt és számos tanulmányt, melyek egy készülő Kazinczy-nagymonográfia előmunkálatai és fejezetei. Tudományometriai mutatói: 194 tudományos publikáció, 1230 független hivatkozás, h-indexe 14.

Ajánlók:

Bitskey István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Imre László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kecskeméti Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Hoffmann István

1953-ban született Pápán. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a történeti nyelvtudomány, a magyar névtan.

Levelező tagsága elnyerése óta publikációi 17 (ebből egy monográfia), hivatkozásai mintegy 700 tétellel gyarapodtak. 2019-ben pályázati támogatást nyert el a 2013 óta meglévő MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport működtetésére, a munkában 2023 óta kutatóprofesszorként vesz részt. 2022-ben programterve alapján az MTA Nemzeti Programjainak részeként elindult a Magyar Nemzeti Helynévtár Program, amely a Kárpát-medence magyar helynévkincsének összegyűjtését és dokumentálását végzi a kezdetektől napjainkig. Programvezetőként a koncepció kidolgozásában és folyamatos alakításában, illetve kutatóhelyek és személyek bevonásában meghatározó szerepet játszik.

Ajánlók:

Imre László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kertész András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kiss Jenő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

S. Varga Pál, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA**Bakró-Nagy Marianne**

1946-ban született Budapesten. Felsőfokú tanulmányait a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta 1966 és 1971 között. Finnugrisztikai tanulmányai után az MTA Nyelvtudományi Intézetébe került. A kandidátusi fokozatot 1990-ben, az MTA doktora címet 2002-ben szerezte meg. A Szegedi Tudományegyetemen habilitált 1999-ben. Az MTA Nyelvtudományi Intézetének 13 éven keresztül volt tudományos igazgatóhelyettese, a Finnugor Osztályt pedig 23 éven át vezette. Számos nemzetközi konferencia- és kötet sorozatot indított el. 2001-től az SZTE egyetemi tanára, tanszék- és doktoriprogram-vezetője volt.

Fontos uralisztikai leíró és történeti problémákkal foglalkozik tanulmányaiiban. Pályájának kezdetétől új megközelítéseket dolgozott ki, illetve alkalmazott az alapnyelvi rekonstrukcióban. Így a hagyományosan másodlagos szerepet játszott szemantikai rekonstrukció funkciójának előtérbe helyezésére az egyébként

a szinkroniában alkalmazott módszereket vezetett be, amelyeknek eladdig nem volt előzménye a proto-nyelvek leírásában az uralisztikában. Az uráli és finnugor alapnyelvet fonotaktikai aspektusból leíró munkákkal is ő jelentkezett először a hazai és a nemzetközi finnugrisztikában, amelyeket később természetes nyelvállapotok tipológiai aspektusú leírásával is kiegészített. Tevékenysége széles spektrumú, magyar és idegen nyelven egyaránt publikál, hazai és külföldi munkákban, alkalmi kiadványokban szerepel gyakorta felkért, illetve szívesen látott szerzőként.

Ajánlók:

Honti László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kertész András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Németh T. Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Róna-Tas András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Salvi Giampaolo, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Hamar Imre

1967-ben született Győrben. 2016-ban védte meg nagydoktori értekezését. Az ELTE tanszékvezető egyetemi tanára. Az ELTE nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettese, korábban az MTA Orientalisztikai Tudományos Bizottságának elnöke is volt. A magyar orientalisztika nemzetközileg is kiemelkedő képviselője, sinológus. Közvetlen kutatási területe a kínai vallástörténet, ezen belül is a középkori kínai buddhizmus.

Újabb tanulmányai a buddhizmusnak a kínai, elsősorban a konfucianus hagyományba való beilleszkedését vizsgálják. Tudományos munkásságát nyelvészeti és filológiai alapokon végzi. 2016 óta 47 tudományos közleményt publikált, köztük egy monográfiát. Tudományos munkái sorra jelennek meg nemzetközi színvonalú angol nyelvű, köztük kínai és japán kiadású folyóiratokban és gyűjteményes kötetekben. Nemzetközi elismertségét jelzi, hogy hosszabb ideig volt vendégprofesszor az Egyesült Államokban, Németországban, Japánban és Kínában. Számos magyar és nemzetközi kutatási program indítója és irányítója, így a nagy sikerű kínai–magyar nagyszótár egyik szerkesztője. Az ELTE-n jelentős sinológiai iskolát hozott létre, tanítványai több egyetemen és külföldön szép eredménnyel működnek. Mint a magyar Konfuciusz Intézet igazgatója sokat tett a nagy hagyományú kínai nyelv és kultúra magyarországi megismertetése érdekében. Minden tekintetben megfelel az MTA leendő levelező tagjaival szemben támasztott követelményeknek.

Ajánlók:

Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kósa László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Róna-Tas András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Vásáry István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kövecses Zoltán

1946-ban született Budapesten. Kimagasló nemzetközi rangú nyelvész, az Academia Europaea tagja. 1996 óta az MTA doktora; az ELTE Amerikanisztika Tanszékének professor emeritusa. Kognitív nyelvészeti munkái a konceptualizáció metaforikus jellegét tárják fel.

Könyvei, például az *Extended Conceptual Metaphor Theory* (2020, Cambridge UP), *Where Metaphors Come From* (2015, Oxford UP), *Metaphor. A Practical Introduction* (2010, Oxford), *Language, Mind, and Culture* (2006, Oxford), *Metaphor in Culture* (2005, Cambridge), *Metaphor and Emotion* (2000, Cambridge) amellel érvelnek, hogy az ember fogalmi világa a valóságnak nem egyszerű tükörképe, hanem figuratív fogalmi eszközökkel megkonstruált, a sematizáció különféle szintjeit magában foglaló hierarchikus rendszer, a kontextus által is meghatározott offline és online működési móddal. Elmélete, a Lakoff és Johnson által kezdeményezett konceptuálistmetafora-elmélet ma érvényesnek tartott, kiterjesztett változata világszerte ismert és elfogadott. Vendégtanár volt az USA és az EU több egyetemén (Berkeley, UMass, Rutgers, Hamburg, Heidelberg, Odense); a kielcei egyetem (JKU) díszdoktora. Vezető nemzetközi kognitív nyelvészeti folyóiratok jelenlegi vagy korábbi szerkesztője. Lexikográfusként is ismert; 15 angol–magyar, magyar–angol, szleng- és idiomaszótára jelent meg. Publikációinak száma 247, hivatkozásai az MTMT-ben 5341, a Google Scholar szerint 39 549, h-indexe az MTMT-ben 30, a Google Scholar szerint 56, i-indexe 107, impaktfaktora 21.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Salvi Giampaolo, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kulcsár-Szabó Zoltán

1973-ban született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. Az ELTE professzora, az Irodalomtudományi Doktori Iskola vezetője. Az MTA Irodalom- és Kultúratudományi Bizottságának elnökhelyettese. Szűkebb szakterülete a 20–21. századi magyar irodalom, különösen a líratörténet komparatív vizsgálata, valamint az irodalomelmélet.

Metapoétika című líraelméleti munkája (2007) és a modern lírával, mindegyik Szabó Lőrincsel (*Tükörszínháttéka agyadnak*, 2010), illetve a közelmúlt költészetével kapcsolatos kutatásai meghatározónak bizonyultak a modern líra alakulástörténetéről alkotott újabb elképzelésekben, valamint jelentős hatással voltak a szövegértelmezés kortárs gyakorlataira. A poszthermeneutikai irodalomelmélettel foglalkozó munkái alapvetően járultak hozzá több irányzat, például a dekonstrukció nyelvszemléletének, filozófiai háttérének feltérképezéséhez és a kultúraelméleti fordulat aktuális fejleményeinek megértéséhez. Érdeklődési területe kiterjed az irodalomelmélet és a filozófia határterületeire is: könyvet írt Martin Heidegger filozófiájának irodalom- és kultúraelméleti aspektusairól (*Szinonímiák*, 2016), *A gondolkodás háborúi* című munkájában (2014) pedig a 20. századi irodalom és filozófia fontos politikaelméleti vonatkozásait tárgyalta. 11 könyve, közel 400 tudományos közleménye jelent meg, 20 kötetnek volt szerkesztője. Nemzetközi publikációi angol, horvát, német, szlovák és spanyol nyelven jelentek meg. Összes független hivatkozásainak száma 1690, h-indexe 15. Tizenkét hallgató szerzett doktori fokozatot a témavezetésével.

Ajánlók:

Bollobás Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kecskeméti Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Szilágyi Márton

1965-ben született Gyulán. Az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár az ELTE BTK 18–19. századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszékén. Munkássága kiterjed a klasszikus magyar irodalom teljes korszakára, annak legfontosabb szerzőire (Csokonai, Kazinczy, Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Jókai, Arany).

Teljesítményét leginkább 18 egyszerűs, többségében jelentős terjedelmű könyve reprezentálja, monográfiák, tudományos szövegkiadások, tanulmánykötetek. Kiemelendő közülük az *Uránia* című folyóiratról készült monográfia és szövegkiadás, melyek másfél százados szakirodalmi hagyományt írtak át, és hozzájárultak az ízlés és civilizálódás töretlen fejlődésére alapozó képzésszmenyről,

a csinosodásról szóló tudományos diskurzus hazai megalapozásához; a nagyszabású Csokonai-életrajz, mely a Csokonai-kutatásban betöltött összegző és távlatokat nyitó szerepén túl alapító szerepet vállalt a biográfia új műfaji változata és a társadalomtörténeti kutatási irány megteremtésében; az Arany-monográfia, mely összegezte az Arany-emlékévben felhalmozott új szakirodalmi eredményeket, egyéni koncepciójú és szerkezetű monográfiaformát teremtve. Szilágyi Márton magyar és német nyelvű publikációi mostanra jelentős életművé formálódtak, a hazai és külföldi graduális és posztgraduális egyetemi képzésben komoly hatást gyakorló tanárként van jelen. Tudományos közleményeinek száma 415, az ezekre kapott független hivatkozások száma 1600, h-indexe 15. Munkássága kiterjedtségében, minőségében és hatásában egyaránt kiemelkedő, tudományos eredményei meghatározó módon, új távlatokat nyitva szóltak hozzá az irodalomtörténet-írás fontos problémáihoz, meggyőződéssel ajánljuk őt az MTA levelező tagjának.

Ajánlók:

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Debreczeni Attila, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
S. Varga Pál, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csató Éva Ágnes

1948-ban született Szombathelyen. PhD-ját Oslóban szerezte. 2004-től nyugdíjazásáig az Uppsalai Egyetem professzora. Kutatásainak központjában a török nyelvek mondattana, tipológiája áll.

Több mint 150 tudományos publikációja és szerkesztett kötetei széles nemzetközi elismerést vívtak ki. Újabban a héber írásos török nyelv, a karaim felé fordult, köztük terepmunkát, leletmentést végzett és nyelvüknek számos tanulmányt szentelt. Általános nyelvészeti és turkológiai perspektívából több magyar tárgyú cikket írt. Rendszeresen publikál Magyarországon, részt vesz a Szegedi Tudományegyetem doktori iskolájában mint konzulens és opponens.

Ajánlók:

Németh T. Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Róna-Tas András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Vásáry István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Gervain Judit

1978-ban született Szegeden. A Szegedi Tudományegyetemen végzett, 2009-től az Université Paris Descartes tudományos munkatársa lett, 2017-től kutatási igazgató. 2020-tól a Padovai Egyetem egyetemi tanára. A neurolingvisztikán belül fő kutatási területe a korai nyelvészlelés és a nyelvelsajátítás, amelyhez radikális újdonságként alkalmaz optikai agyi képképzést és elektrofiziológiai méréseket.

Hús jelentősebb pályázatot nyert el, köztük az 1,6 millió euró támogatású ERC „Consolidator Grant”-ot a nyelvészlelés magzati és az újszülött korban való vizsgálatának témájában. 230-nál is több publikációjára közel 6000 hivatkozást kapott, a szakma egyik mestereként tartják számon. Rendszeresen tartja a kapcsolatot a hazai tudományossággal.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Moravcsik Edit, az MTA külső tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Németh T. Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Salvi Giampaolo, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tánczos Vilmos

1959-ben született Csíkszentimrén (Románia). Habilitált (2014) a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen. Egyetemi tanár 2016 óta a BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Intézetben és a Hungarológia Doktori Iskolában. Szűkebb szakterülete: szövegfolklor (archaikus népi imádságok), vallásetnológia, dialektológia, szociolingvisztika, nyelvpolitika.

2019 végéig 16 kötete, 200-nál több tudományos közleménye és 70 esszéje jelent meg magyar, román és angol nyelven. Több mint 20 gyűjteményes kötet és folyóiratszám szerkesztője. Alapos demográfiai, szociológiai áttekintést adott a moldvai magyar települések 20. század végi nyelvállapotáról. Maradandó eredményeket felmutató kutató és tanáregyéniség, akinek teljesítménye nemzetközi mércével mérve is kiemelkedő.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Péntek János, az MTA külső tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Pozsony Ferenc, az MTA külső tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Amedeo Di Francesco

1946-ban született Anagniban (Olaszország). 1975-ben lett az irodalomtudomány kandidátusa. A nápolyi „L’Orientale” Tudományegyetem professor emeritusa, a Cassinói Tudományegyetem tanára. Szűkebb szakterülete a régi magyar irodalomtörténet (különösen Balassi életműve), de a magyar irodalom 19–20. századi korszakáról is publikál.

A nápolyi „L’Orientale” Tudományegyetemen tanított magyar nyelvet és irodalmat 1976–2017-ig, 1991-től egyetemi tanárként, a Cultura dell’Europa Orientale doktori program koordinátoraként. 2016-tól a Cassinói Tudományegyetemen tanít, ahol kezdeményezésére bevezették a magyar irodalom tanítását. A *Hungarica et Slavica* (Edizioni M. D’Auria, Nápoly, 2002) és az *Ister: Collana di Studi Ungheresi* (Edizioni dell’Orso, Alessandria, 2008) könyvsorozat alapítója. Több mint 350 publikációja van olasz, magyar, angol, francia, német, horvát nyelven. Világszerte, 25 országban tanított vagy adott elő a hungarológia témaköreiből. 1996–2006-ig a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság elnöke volt.

Ajánlók:

Bitskey István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Debreczeni Attila, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kecskeméti Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kovács Ilona

Kovács Ilona Budapesten született 1960-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja, az ELTE PPK egyetemi tanára, pszichológus, a neurobiológiai és a kognitív fejlődés kutatója.

A serdülők érettségének megállapítására bevezette a biológiai kor objektív mérését, ezáltal lehetővé tette az eltérő érési tempójú egyének viselkedéses és agyi fejlődésének összevetését. Kimutatta, hogy az agy hierarchikus hálózatainak fejlődése szempontjából létezik egy optimális érési tempó. Közleményeire 3353 hivatkozást kapott, ebből 1068-at 2019 óta. 2021-től a II. Osztály elnökhelyettese, az MTA Tudományértékelési Elnöki Bizottsága, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma és számos európai tudományos pályázati bizottság tagja.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Radnóti Sándor

Radnóti Sándor Budapesten született 1946-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE BTK Művészetelméleti és Kommunikációkutatás Intézet professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a filozófia és a művésztörténet.

Levelező taggá választása óta jelentős fordulat állt be tudományos érdeklődésében: a művészetfilozófia és művésztörténet felé fordult. E tudományos érdeklődés és kutatás legfontosabb eredménye *Jöjj és láss! A modern művészetfoglalom keletkezése. Winckelmann és a következmények* című munkája. Ezt követték egyéb fontos műtörténeti tanulmányok, mint a *Caspar David Friedrich* című dolgozat, valamint Claude Lorrain festészetének új nézőpontú elemzése. E munkák mellett sikeresen vezette az ELTE BTK Művészetelméleti és Kommunikáci-

ókatási Intézet Doktori Iskoláját, valamint *professor emeritus*ként előadásokat és szemináriumokat vállalt ebben az Intézetben. Sok területre kiterjedő kritikus munkát végez, és közéleti vitákban is részt vesz.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hunyady György, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János

Rainer M. János Budapesten született 1957-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történettudományi Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az 1945 utáni magyar történelem.

Rainer M. János négy évtizedes kutatói pályája során összesen 25 önálló kötetet jelentetett meg, és több mint félszázat szerkesztett. Monográfiái közül 10 idegen nyelveken is megjelent, külföldi kiadóknál. Emellett több mint 200 tanulmányt és cikket írt. Szerepe az 1945 utáni magyar történelem feltárásában és szakszerű bemutatásában páratlan. Nincs még egy olyan magyar történész, aki annyit tett volna az államszocializmus korának megismertetése érdekében, mint ő. Utolsó kötetében a 20. századi magyar szocializmuskonceptiókat tekintette át (*Újratervezés*, 2023). A műveire kapott független hivatkozások száma: 1486; h-indexe 21; PhD-fokozatot szerzett diákjainak a száma: 8.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Deák Ágnes

Deák Ágnes Szegeden született 1960-ban. 1985-től a SZTE Új- és Legújabbkori Magyar Tanszékének (mai nevén: Modernkori Magyar Történeti Tanszékének) oktatója, 2015-től professzori minőségben. 2000-ben szerzett PhD-fokozatot. 2014-től az MTA doktora.

Deák Ágnesnek különösen gazdag a tudományos közéleti ténykedése. 1990 óta szerkeszti (1991 óta főszerkesztőként jegyzi) az egyik legjelentősebb hazai történelmi szakfolyóiratot, az *Aetast*; e mellett se szeri, se száma a különféle akadémiai testületekben betöltött pozícióinak, így manapság ő az MTA Bolyai Ösztöndíj Bizottság II. Kollégiumának az elnöke, továbbá az SZTE Habilitációs Bizottságának, valamint Történeti Doktori Iskolájának a vezetője. Deák Ágnest az *Academia Europaea* 2022-ben a tagjai sorába választotta. Publikációinak a száma 198, ebből 8 könyv szerzője, 6 könyv szerkesztője; a műveire történt független hivatkozások száma 676, a h-index értéke 14. Deák Ágnes Magyarország abszolutizmus kori történetének ma a legelismertebb kutatója, aki vizsgálódásait monarchiai kontextusban folytatja, nagymértékben bécsi levéltári kutatásokra is alapozva. Ő tárta fel elsőként – aprólékos módon – az abszolutista kormányzati politika működési mechanizmusát, a közvéleményt formáló sajtóélet politikai irányítását, végül új megvilágításba helyezte Deák Ferenc politikai szerepét a kiegyezés létrehozásában.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Dúll Andrea

Dúll Andrea Debrecenben született 1964-ben. 2018 óta az MTA doktora, pszichológus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember–Környezet Tranzakció Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Szakterülete a környezetpszichológia, melynek oktatását, kutatását és alkalmazását ő teremtette meg hazánkban.

Kutatói pályáját következetes szakmai-tudományos építkezés jellemzi: általános lélektani indítás után saját vizsgálatait a lakó-, munkahelyi és települési térhasználaton belüli ember–környezet kölcsönhatás szociofizikai és fenntarthatósági pszichológiai aspektusait tárták fel. Szakirodalmi munkássága 592 közleményt ölel fel, köztük külön figyelmet érdemel kettő, a szakterület fejlődését alapvetően meghatározó monográfiája és 11 szerkesztett könyve. Munkáját társtudományokkal (épi-

tészet, urbanisztika, műemlékvédelem) együttműködve végzi, s ezen elméleti és módszertani fejlesztések eredménye a környezetpszichológia mai, transzdiszciplináris ember–környezet tranzakciótudományként történő konceptualizálása és vizsgálata. Elméleti és kutatómunkáját az alkalmazással is összekapcsolja építészeti, műemlékvédelmi, köztér- és településfejlesztési szakértői projekteken. Kiterjedt tudomány-, képzés- és szervezetépítő munkát fejt ki az ország majd minden pszichológia és építészet szempontjából releváns karán, 2016 és 2020 között a Magyar Pszichológiai Társaság főtitkára, az MTA Pszichológiai Tudományos Bizottságának elnöke (2023–), az MTA Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottságának tagja.

Ajánlók:

Cságoty Ferenc, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Demetrovics Zsolt, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hermann Róbert

Hermann Róbert 1963-ban született Székesfehérváron. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese, egyben a Károli Gáspár Református Egyetem professzora és Történettudományi Doktori Iskolájának vezetője, valamint a Veritas Intézet témacsoport-vezetője. Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc termékeny és elismert kutatója, szűkebb szakterülete az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc hadtörténete, Görgei Artúr élete és emlékezete.

Egyetemi doktori disszertációjában, melyet 1995-ben védett meg, az 1849-es abrudbányai tragédiáról és Hatvani őrnagy abban játszott szerepéről értekezett, új forrásokat is bevonva elemzésébe. 2009-ben 100 százalékos támogatással elfogadott akadémiai doktori disszertációját a honvédhadseregről és annak fővezéreiéről írta. A két időpont között a szabadságharc számos részletének feldolgozásával gyarapította ismereteinket, és közel félezer oldalon megírta annak modern szellemű, átfogó katonai történetét is (*1848–1849. A szabadságharc hadtörténete*, 2001). Az utóbbi években érdeklődése kiegészült a hadtörténetírás történetével, továbbá Görgei Artúr életpályájának vizsgálatával. 2024 nyaráig 1153 közleménye jelent meg, amelyekre 811 független hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Király Ildikó

Király Ildikó Budapesten született 1973-ban. Az MTA doktora, az ELTE tanzékvezető egyetemi tanára, pszichológus, a megismerési és társas folyamatok fejlődésének kutatója.

A társas elme kutatásának alapvető kérdése az egyéni tanulási mintázatok szerepe a kultúra kibontakozásában és fenntartásában. Ennek keretében dolgozta ki a csecsemőknél megjelenő racionális utánzás elméletét. Azt a mozdulatot utánozzuk, amely a helyzetből levezetve eszközszerűen nem optimális. A modell racionalitásának elemzése révén az utánzás a kulturális önkények elsajátításának eszköze is. A tudatelmélet szerepét vizsgálja a tanító és tanuló részéről kölcsönös elvárásokkal teli természetes pedagógia rendszerében. A kisgyermek a felnőtt hozzájuk forduló kommunikatív akciója keretében (természetes pedagógiai helyzetben) megtanulja a látszólag nem célszerű új mozdulatokat, s közben megértik az új cél–eszköz viszonyt is. Tizenhét hónapos gyermekeknél kimutatta, hogy a tanítási kontextus az érzelmkifejezések értelmezését is szabályozza. A kommunikatív kapcsolattal megszólított gyermekek a modell érzelmkifejezéseit a kiváló tárgynak tulajdonították, míg megszólítás nélkül az érzelmeket a modell személyéhez rendelték. A természetes pedagógia mind az új eszközviszonyok, mind a külvilág érzelmi leképezésének fontos keretét adja. Kidolgozta a másik tekintetének követése mellett az annak szándékait is tekintetbe vevő naiv figyelem elméletét, s számos kisgyermek-kutatásban (14 hónap és 4 év között) tisztázta a vélekedések és szokások stabilizációjában a másik értelmezésének és a közlési kontextusnak a szerepét.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács András Bálint

Kovács András Bálint Budapesten született 1959-ben. 2007 óta az MTA doktora. Az ELTE BTK művészetelméleti és Kommunikációkutató Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a filozófia és a filmesztétika.

Kovács András Bálint filmfilozófiai és esztétikai munkássága két fő irányt követett: az egyik a filmelemek esztétikai mintázatainak statisztikai vonásait és ezek hatását kereste. A másik témakör a narratív szerkezet hatásának vizsgálata volt a befogadói gondolkozásra. Ezek a munkák azért jelentősek, mert Kovács András Bálint nemzetközi szinten is elsőként kutatta empirikus módszerekkel a filmstilisztikai és esztétikai mintázatokat és azok nézőtéri hatásait. Ezen túlmenően vizsgálta a film elbeszélésének hatását a befogadás mentális folyamataira.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Mikó Árpád

1959-ben született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet tudományos tanácsadója, 2016–2024 között igazgatója. Szakterülete a magyarországi reneszánsz művészet, síremlékművészet, muzeológia és gyűjteménytörténet.

A magyarországi reneszánsz művészet hosszú ideje legjelentősebb kutatója, aki a 15–18. század vizsgálatait a legszélesebb kultúrtörténeti összefüggések feltárásával végzi, köszönhetően az ókori antikvitás egésze – a hazai művészettörténetek köreiben ma páratlan – nyelvi és irodalmi ismeretének, a humanizmus áramlatai és személyiségei beható tanulmányozásának. A magyarországi reneszánszról Balogh Jolán alkotta szintézis számos elemének újragondolása útján mára egy sokrétűbb, gazdagabb összképet alkotott, amelyet *A reneszánsz művészet Magyarországon* című akadémiai doktori értekezésében (2013) dolgozott ki, és amely a művészettörténeti kézikönyvsorozat lényegében elkészült reneszánsz kötetében nyer még részletesebb kifejtést. A 15–17. századi magyarországi reneszánsz könyvkultúra és miniatúrafestészet köreiből válogatott tanulmányai 2023-ban két kötetben jelentek meg. A Magyar Nemzeti Galériában részben rendezőtársakkal olyan emblemikus kiállításokat hívott életre, mint a művészettörténeti kutatásokat elindító *Pannonia Regia* (1994), a történelmi múlt és művészet kapcsolatai ezer évének szentelt *Történelem – kép* (2000), az interdiszciplináris gyűjteménytörténeti vizsgálatok etalonjának számító *Jankovich Miklós (1772–1846) gyűjteményei* (2002), a reneszánsz korábban kevesebb figyelmet kapott késői fázisait bemutató *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon, 16–17. század* (2008). 1998-tól a *Művészettörténeti Értesítő* folyóirat társ-, 2015-től főszerkesztője.

Ajánlók:

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács András, az MTA külső tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Lóvei Pál, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pálffy Géza

Pálffy Géza Veszprémben született 1971-ben. 2010 óta az MTA doktora. Történész, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója, Lendület kutatócsoport-vezető. Szűkebb szakterülete a kora újkor története.

Szakterülete legjelentősebb jelenkori kutatóinak egyike. Hadtörténeti kutatásai bizonyították, hogy a 16–17. századi törökellenes határvédelmi rendszer a végvidéki és kerületi főkapitányságok egymást kiegészítő működésén alapult. Igazolta, hogy a 16. században továbbra is létezett – mind intézményeiben, mind eszmetörténeti jelenségként – a Szent István-i magyar állam. Újraértelmezte a kora újkori Habsburg–magyar viszonyt, bizonyítva, hogy a magyar rendek és a Habsburg-dinasztia kapcsolatát a kölcsönös egymásrautaltságon alapuló kompromisszumrendszerek jellemezték, melyekben a sikeres centralizáció és az erős rendi intézmények, valamint a dinasztia iránti lojalitás és a magyar hazafiság nem zárták ki egymást (*The Kingdom of Hungary and the Habsburg Monarchy in the Sixteenth Century*. Columbia University Press, 2009). A teljes korszak történetét nyújtja újabb monográfiájában (*Hungary between Two Empires 1526–1711*. Indiana University Press, 2021). 2012 óta vezeti a „Lendület” Szent Korona Kutatócsoportot, melynek a dinasztikus és a nemzeti reprezentáció történetére koncentráló tevékenysége jelentős mértékben bővítette a kérdéskörhöz kapcsolódó kulturális örökség emlékeit mind az írott, mind a tárgyi források terén. Munkásságának számokkal kifejezhető eredményei kiemelkedőnek számítanak szakterületén. A tudományos közélet aktív szereplője, több mint másfél évtizede vesz részt a Magyar Tudományos Akadémia különböző testületeinek munkájában. Számos tudományos díj birtokosa.

Ajánlók:

Glatz Ferenc, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Lővei Pál, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tomka Béla

Salgótarjánban született 1962-ben. 2010 óta az MTA doktora, történész, egyetemi tanár. A Szegedi Tudományegyetemen 1989 óta dolgozik, jelenleg a Jelenkortörténeti Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program és 2019 nyara óta az MTA–SZTE–ELTE Globalizációtörténeti Kutatócsoport vezetője. 1992 óta szerkesztőségi tagja az *Aetas* történettudományi folyóiratnak. 2010-től elnökségi tagja az amszterdami

székhelyű International Social History Associationnak. 2016 és 2022 között elnöke, jelenleg választmányi tagja a Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesületnek. Szakterülete Európa 20. századi története.

A bank–ipar viszonyt a hagyományos fináncsőke tézissel szemben újraértékelő PhD-disszertáció után (*Érdek és érdektelenség: a bank–ipar viszony a századforduló Magyarországon, 1892–1913*. DUP, 1999) ő írta az első modern szemléletű magyar banktörténeti összefoglalót. A századfordulótól fordult érdeklődése az összehasonlító kelet-európai társadalomtörténeti kutatás felé. A családfejlődésről, a szociálpolitikáról, a jóléti államról (*Welfare in East and West: Hungarian Social Security in an International Comparison, 1918–1990*. Akademie Verlag, 2004) szóló monográfiák eredményeit az interdiszciplináris látásmód jegyében összegezte *A Social History of Twentieth-Century Europe* (Routledge, 2013) című, az egész kontinens társadalomtörténetét átfogó szintézisében. Egyik újabb kötete a fogyasztás és az életminőség 1945 utáni alakulását vizsgálta (*Austerities and Aspirations: A Comparative History of Growth, Consumption and Quality of Life in East Central Europe since 1945*. CEU Press, 2020). A jelölt legfrissebb könyve a 2019-ben indult és most záruló nemzetközileg beágyazott globalizációtörténeti projekt eredményeit összegzi: *Globalization in State Socialist East Central Europe: Looking Beyond Dominant Narratives* (Palgrave Macmillan, London, 2024).

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tusor Péter

Tusor Péter Gödöllőn született 1967-ben. Történelem és latin szakon végzett az ELTE-n, PhD-fokozatát 2001-ben szerezte ugyanott. 2012-ben habilitált az SzTE-n, 2014 óta az MTA doktora. Tudományos tanácsadó, az MTA Lendület-pályázat keretében megalakult Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoport alapító vezetője; a BTK Moravcsik Gyula Intézet osztályvezetője, a PPKE professzora. Szakterülete a kora újkor és a bölcsészeti szemléletű egyháztörténet.

R. Várkonyi Ágnes tanítványa, a koraújkor-kutatás nemzetközileg aktív és elismert, iskolateremtő szaktekintélye. Vizsgálatai egyház-diplomácia-/politika-, részben intézmény- és művelődéstörténeti irányúak. Publikációiban egyaránt átlátja és hasznosítja a kora újkor magyar történelem hazai, bécsi és itáliai forrásait. Történeti munkássága meghatározóan feltáró, alapvető jellegű.

A történettudomány klasszikus módszerei mellett a kora újkor kutatásának modern metódusait is alkalmazza. Érdeklődő interdiszciplinaritás jellemzi. Vatikáni levéltári kutatásai új lehetőségeket nyújtanak a kora újkori magyar történelem jobb megismeréséhez. Az egyháztörténet sajátosságainak köszönhetően késő középkori, illetve 19–20. századi témákkal is foglalkozik (például *Bischofslexikon 1804–1918*, Bécs–Berlin–Budapest). Történetírását, s annak fogadtatását kiemelkedő tudománymetriai adatok, nemzetközi konferencia-részvételek, közös kutatási projektek, külföldi megjelenésű tanulmánykötetek szemléltetik. Az MTMT szakterületi táblázata szerint idézettsége 4000, h-indexe 30 felett jár. Tudományszervező tevékenysége historiográfiai távlatú és jelentőségű. Három évtized alatt tanítványaival, kollégáival újraélesztette az MTA történetének meghatározó személyisége, Fraknoi Vilmos római „magyar történeti iskoláját” és vatikáni szaksorozatát (*Collectanea Vaticana Hungariae*, 33 kötet; open access <https://institutumfraknoi.hu>). 2024-ben megszervezte az akadémiai főtítokár Fraknoi centenáriumi emlékévét.

Ajánlók:

Bitskey István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Erdő Péter, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Vida Tivadar

Vida Tivadar Celldömölkön született 1962-ben. 2019 óta az MTA doktora. 2018 óta az ELTE Régészettudományi Intézetének intézetigazgatója, Közép-Európa kora középkorának nemzetközileg vezető régész kutatója.

Az *Archaeologiai Értesítő* főszerkesztője, alapítója és társszerkesztője hazai népvándorlás kori leletkorpuszoknak, tagja vezető nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottságának. Nemzetközi projektek résztvevője (*Foreigners in Early Medieval Europe*, *Keszthely-Projekt*) és irányítója (*szóládi langobárd temető*, *OTKA–DFG bioarcheológiai vizsgálatok*). A *HistoGenes-ERC-Synergy Grant* kutatási program egyik *Principal Investigator*a. Ebben 8 ország 100 kutatója vesz részt, 6000 egyén biológiai hátterét, társadalmi és földrajzi mobilitását vizsgálják, már eddig is rendkívüli történeti kihatású következtetések születtek; Közép-Európa kora középkori régészetében Vida Tivadar megkerülhetetlen tényezővé vált. Kezdetben az avar kor eurázsiai kapcsolatrendszerét kutatta, döntő módon járult hozzá az avarok eredetéről 300 éve folyó vitához. Th. Völlinggel feldolgozta az addig ismeretlen olümpiai szláv leletanyagot, hatalmas adatgyűjtéssel monográfiát készített az avar kori kerámiáról, sajtó alatt van

az 1600 síros budakalászi avar temető feldolgozása. Nemzetközileg kiemelkedő jelentőségűek a budakalászi bizánci korszáról írott könyvei. Az MTMT szerint 229 tudományos munkája van, 5 monográfiát írt, 10-et szerkesztett. H-indexe többes független idézettségéből (történelem) 27, i10 indexe 44; független hivatkozásainak száma 3059.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Weiss János

Weiss János Szürön született 1957-ben. 2001 óta az MTA doktora. A PTE BTK Művészetelméleti és Klasszikus Tanulmányok Intézet Filozófiatörténeti Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a filozófia, ezen belül a frankfurti iskola és a német idealizmus.

Weiss János filozófiai életünk egyik kiválósága. Mind eredeti bölcséleti művekben, mind filozófiai fordításokban jelentős életmű áll mögötte. Kutatásainak egyik fő tárgya Jürgen Habermas doktoranduszaként a frankfurti iskola, s neki köszönhetjük az egyik világszerte is legjobb elemző, feltáró és összegző elemzést Theodor Wiesengrund Adorno művészetfilozófiájáról. Monográfiát írt az eldologiasodás és a szubjektívizálódás fogalmáról, az államelméletről és a filozófia megreformálhatóságának kérdéséről. Munkásságának másik súlypontja a német romantika, amelynek mivoltáról revelatív, számos új szempontot fölvető könyvet publikált. 22 könyvet írt, amelyből négy németül jelent meg német kiadónál, és 149 tudományos folyóiratcikket. A romantika és az idealizmus viszonyának, a Kanthoz és Walter Benjaminhoz kapcsolódó konstellációkutatásnak, a posztromantika és a kritika filozófiai fogalomelemzésének tárgyában sikeres kutatócsoportokat vezetett. Ötven fölött járó filozófiai művet fordított le. Elkötelezett tanár, s a filozófiai közéletnek is aktív tagja.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Demetrovics Zsolt, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Farkas Katalin

Farkas Katalin Budapesten született 1970-ben. Filozófus, a Central European University egyetemi tanára, az MTA Filozófia és Történettudományok Osztálya Filozófia Tudományos Bizottságának elnöke. Az elmefilozófia kiemelkedő művelője az analitikus filozófiában.

Az intencionalitást a mentális állapotok fenomenális jellegéből eredeztető iskola jelentős képviselője. E szerint, az érzéki tapasztalat valamire irányultságát a tapasztalat szerkezete és jósolható rendszeressége konstruálja. A tudás funkcionálisan különböző fajtáiról – ismeret és tudás, „tudni mit”, „tudni hogy” és „tudni hogyan” – írt tanulmányaiban az emberi tudás egysége mellett érvel. Közben Farkas Katalin az analitikus filozófia egyik legjelesebb európai képviselője, munkássága túlhalad ezen iskola határain, és egységesítő-szintetizáló irányba mutat. 2012 óta az Academia Europaea tagja, 2020–23 között a European Society for Analytic Philosophy elnöke.

Ajánlók:

Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

László Attila Zoltán

László Attila Zoltán Sepsiszentgyörgyön született 1940-ben. Kolozsvári egyetemi tanulmányai után a jászvásári (Iași, Románia) Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetem régész-történész oktatója lett, ma professor emeritusa. Régész, közelebbi szakterülete Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa neolitikuma, réz-, bronz- és kora vaskora.

László Attila Zoltán jelentősen hozzájárult a késő neolitikus-rézkori Erősd-Cucuteni kultúra és a Kárpátoktól keletre fekvő területek Hallstatt A–B időszakának jobb megismeréséhez (Kr. e. 12–8. sz.). Sokat tett az őskori távolsági, interregionális kapcsolatok feltárásáért és az interdiszciplináris módszerek bevezetéséért. Publikációs teljesítménye kiemelkedő, jelentős a szerepe a fiatal erdélyi régész-nemzedék pályára állításában és a tudománytörténeti kutatásban is.

Ajánlók:

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Nánay Bence

Nánay Bence Budapesten született 1974-ben. PhD, filozófus, az Antwerpeni Egyetem filozófiaprofesszora, az evolúciós elmefilozófia kiemelkedő kutatója.

Kutatási témája a filozófiai észleléselemélet megújítása. Ennek példái az észlelés és cselekvés kapcsolata, a képzelet multimodális értelmezése, észlelési kétértelműségek mint az esztétika alapjai. Közel 200 publikációjára 4877 hivatkozást kapott. Nánay Bence folytonos kapcsolatot tart a hazai tudománnyal. 1996–2009 között a *Metropolis* filmelméleti folyóirat alapító szerkesztőjeként sokat tett a magyar kognitív filmelmélet kialakításáért. *A filozófia és a tudományok* című 2011-es, sokakat elgondolkasztató vitaindítójával az intuitív filozófálással szemben azt ajánlotta, hogy a filozófusok vegyék komolyabban a természettudományok eredményeit és hozzáállását.

Ajánlók:

Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pléh Csaba, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Catherine Horel

Catherine Horel Párizsban, Franciaországban született 1966-ban. Történész, a Panthéon-Sorbonne Egyetem habilitált oktatója, a Centre national de la recherche scientifique (CNRS) kutatási igazgatója. Szűkebb szakterülete Közép- és Kelet-Európa története a 19–20. században.

Közép- és Kelet-Európa 19–20. századi történetének világszerte elismert szakértője. Művei közül kiemelkedik a Közép-Európa 19–20. századi történetével foglalkozó monográfiája, 2014-es Horthy-életrajza; valamint a Monarchia többnemzetiségű városairól írott legújabb könyve. Teljesítményét általános elismerés övezi. Az elmúlt másfél évtizedben térségünk számos intézménye és szakfolyóirata hívta meg igazgatósági, illetve szerkesztőbizottsági tagjának. Rendszeresen vesz részt osztrák, magyar, svájci és cseh kutatási pályázatok elbírálásában, valamint ad elő nemzetközi konferenciákon. A történészek 1898 óta működő nemzetközi szervezete 2015-ben főtítkárává, 2021-ben pedig elnökévé választotta.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Stanislas Dehaene

Stanislas Dehaene a franciaországi Roubaix-ben született 1965-ben. PhD, pszichológus, matematikus. A Collège de France Psychologie cognitive expérimentale professzora, a francia NeuroSpin, centre de recherche pour l'innovation en imagerie cérébrale igazgatója. Szűkebb szakterülete a kognitív idegtudomány.

Stanislas Dehaene pszichológus, matematikus. A számérzék, számfogalom, s tágabb értelemben a numerikus megismerés, valamint az olvasás és olvasásfejlődés kognitív idegtudományi kutatásában elért eredményeivel vált világszerte ismertté. Az INSERM-CEA NeuroSpin központ igazgató-elnöke. Kutatásaiban az idegtudomány legfejlettebb technikáit a kísérleti pszichológia korszerű eljárásaival ötvözi. Iskolateremtő személyiség, a Francia Tudományos Akadémia és számos európai akadémia tagja, külföldi egyetemek díszdoktora. Nagy presztízsű tudományos folyóiratok, közöttük a *Science* szerkesztőbizottságának tagja. Rendszeres kapcsolatot tart fenn a kognitív pszichológia és idegtudomány magyar kutatóival.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Gyimóthy Tibor

1953-ban született Tatán. Az MTA doktora 2009 óta. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Szegedi Tudományegyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a számítástudomány.

A hazai szoftverfejlesztés és tesztelés egyik vezető kutatója, akinek munkássága közvetlen gyakorlati alkalmazásokkal bír. Levelező taggá választása óta 22 tudományos publikációja jelent meg. Munkái közül kiemelendők a metrikákon alapuló szoftverminőség-vizsgálathoz kötődő kutatások, amelyekben belül hiba-predikációs modellek előállításához szükséges hiba adathalmazokkal, a mesterséges intelligencia mélytanulási modelljei helyességével, illetve programhibák automatikus javításával kapcsolatosan születtek kimagasló eredményei. Utánpótlás-nevelési tevékenysége is kiemelkedő: az egyetemen „Legjobb PhD-vezető” kitüntetést kapott, és két volt PhD-diákjának MTA doktori eljárása van folyamatban.

Ajánlók:

Demetrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Némethi András

1959-ben született Erdőszentgyörgyön (Románia). 2001 óta az MTA doktora, 2019 óta az MTA levelező tagja. A HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója, illetve az Algebrai Geometria és Differenciáltopológia Osztály vezetője. Matematikán belüli szűkebb szakterülete az algebrai geometria, ezen belül a szingularitáselmélet.

A világ vezető kutatói közé tartozik a komplex szingularitások elméletében. Némethinek ez ideig 162 publikációja jelent meg, 32 az utóbbi hat évben, összesen

publikációira eddig 2100 hivatkozást kapott. 2018-ban a Rio de Janeiróban tartott Nemzetközi Matematikai Kongresszuson (ICM 2018) meghívott előadó volt. Legfontosabb eredménye a rácspont-homológia megalkotása, mely kapcsolatot teremt a komplex szingularitások elmélete és az alacsony dimenziós topológia között. 2022-ben publikálta *Normal Surface Singularities* című monográfiáját a Springer gondozásában, mely a témakör meghatározó munkájává vált. Az utóbbi hat évben (a korábbi hat mellé) további két doktorandusza végzett.

Ajánlók:

Babai László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Páles Zsolt, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tardos Gábor

1964-ben született Budapesten. 2019 óta az MTA levelező tagja. A HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a kombinatorika.

Levelező taggá választása óta 20 tudományos dolgozata jelent meg a kombinatorika vezető periodikáiban és konferenciaköteteiben, illetve olyan nagy presztízsű folyóiratokban, mint a *Journal of the European Mathematical Society* és az *Advances in Mathematics*. Eredményei a kombinatorika változatos területein jelentenek előrelépést, témái a geometriai alkalmazásoktól (beleértve a komputergrafikát) a gráf-likeszelméleten, az információelméleti alkalmazásokon, a gráfszínézési problémákon és a valószínűségi módszer felhasználásán át a rendezett gráfok elméletének kidolgozásáig terjednek. 2022-ben ERC Advanced Grantet nyert.

Ajánlók:

Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Győri Ervin

1954-ben született Kaposváron. 1994 óta a matematikai tudomány doktora. A HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója, osztályvezetője, a diszkrét matematika világszerte elismert kutatója.

Sokoldalú matematikus, számos területen ért el áttörő eredményt. Több mint 140 tudományos dolgozata jelent meg, melyekre 1700-nál több független hivatkozást kapott. Ha csak az utolsó három évet tekintjük, 27 folyóiratcikket írt, amiből 16 Q1-es folyóiratban jelent meg. Híres tételt bizonyított (Lovász Lászlóval párhuzamosan) k -összefüggő gráfok összefüggő részekre bontásáról. Róla elnevezett különleges minimax tételt bizonyított intervallumokról. Negyed évszázados Erdős-problémát oldott meg adott élszámú gráfok éldiszjunkt háromszögeiről, 26 évvel később az ezt követő Erdős-sejtést is bebizonyította. Extremális hipergráfelméletben új, hatékony módszereket dolgozott ki, amit ő és mások is azóta már sok cikkben eredményesen alkalmaznak. Aszimptotikus pontossággal határozta meg ötszögek Turán-számát 3-uniform lineáris hipergráfokban. Társ-szerzőivel az Erdős–Gallai-tétel hipergráf általánosításait bizonyította. Az utolsó évtizedben eredményeivel megalapozta síkgráfok extremális elméletét, annak fő módszereit. Iskolateremtő munkáját a vezetésével született 12 PhD-fokozat bizonyítja. Kitüntetései: Rényi Kató Emlékdíj (1976), Grünwald Géza Emlékérem (1983), Rényi-díj (1991), Akadémiai Díj (2013), Magyar Érdemrend tisztikeresztje (2015), Szele Tibor Emlékérem (2018).

Ajánlók:

Bollobás Béla, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Demetrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Frank András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Frankl Péter, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Győry Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pach János, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Ruzsa Z. Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hajdu Lajos

1968-ban született Debrecenben. 2011 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Matematikai Intézetének egyetemi tanára, korábban 8 évig igazgatója. Szakterülete a számelmélet és a diszkrét tomográfia.

150 cikkben komoly nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket ért el. Hatékony eljárást adott többtagú S-egység egyenletek megoldására, ezzel áttörést érve el egy rendkívül fontos területen (900 független hivatkozás). Világhírű kutatók eredményeihez kapcsolódva alapvető tételeket nyert számtani sorozatok és hatványok viszonyáról. Lerakta a diszkrét tomográfia algebrai alapjait. Számos rangos nemzetközi konferencia meghívott előadója. Élvonalbeli hazai és külföldi társszerzői száma 60. Fontos pozíciókat tölt be az MTA és a Bolyai Társulat különböző testületeiben. Számos tehetséges fiatalot indított el tudományos pályáján. Legfontosabb díjai: Turán Pál-díj, Akadémiai Díj, Szele Tibor Emlékérem.

Ajánlók:

Györy Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pálffy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Molnár Lajos

1964-ben született Kemecsén. Az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Analízis Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem félévelésű egyetemi tanára. Matematikus, szűkebb szakterülete a funkcionálanalízis és a lineáris algebra. Megőrzési problémákkal, megőrzési transzformációk meghatározásával foglalkozik. Alapvető szerepe van abban, hogy a terület fő kutatási irányát jelenleg a nemlineáris megőrzési transzformációk vizsgálata képezi.

Eredményeit az összetettség jellemzi, távol eső, főként analitikus és algebrai eszközöket kombinál. Wigner Jenőnek a kvantummechanikai szimmetria transzformációkat leíró alapvető tételére új bizonyítást adott, ami annak megszerző általánosításait tette lehetővé [pl. *Journal of Functional Analysis*, 194

(2002), 248–262]. A *Proceedings of the American Mathematical Society* [130 (2002), 111–120] cikkében függvény- és operátoralgebrákra azt a meglepő észrevételt tette, hogy az algebrai automorfizmusok linearitási és multiplikatívitási tulajdonsága a szorzatok spektrumának megőrzési tulajdonságával helyettesíthető. Ennek hatására több kutatócsoport kezdett el dolgozni a függvényalgebrai kiterjesztéseken. Az MTA doktori értekezése eredményeinek súlyát jelzi, hogy azt megjelentette a Springer (*Lecture Notes in Mathematics*, 2007). Az utóbbi években jelentős eredményeket ért el C^* -algebrák pozitív kúpjai különböző szimmetriáinak leírásában. 172 tudományos dolgozatára 2021 független hivatkozást kapott, h-indexe 27. Számos kiváló fiatalot vont be kutatásaiba. Vezetésével 6 PhD-fokozat született. Főszerkesztőként sikerült megújítania a Riesz Frigyes és Haar Alfréd által alapított *Acta Scientiarum Mathematicarum* (Szeged) folyóiratot. Kítüntetései: Grünwald Géza Emlékérem (1992), Erdős Pál-díj (2000), Akadémiai Díj (2011), Szele Tibor Emlékérem (2023).

Ajánlók:

Buczolich Zoltán, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Erdős László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Gyimóthy Tibor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Kátai Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Komornik Vilmos, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tóth Bálint, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Zsidó László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Simon Károly

1961-ben született Székesfehérváron. 2007 óta az MTA doktora. A BME Sztochasztika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a BME Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete a dinamikai rendszerek, fraktál geometria és geometriai mértékelmélet.

Legfontosabb eredményeit a dinamikai rendszerek és geometriai mértékelmélet területén érte el. Mark Pollicott-tal közös cikkében (*Transactions of the American Mathematical Society*, 1995) bevezetett transzverzálitási módszer hosszú ideig

az átfedő részekkel konstruált önhasonló halmazok vizsgálatának legfontosabb eszköze volt, és az általánosabb dinamikailag konstruált, átfedő részekkel rendelkező fraktálhalmazok vizsgálatának ma is alapvető eszköze. Legújabb fontos kutatási területe a véletlen fraktálok elmélete. Dolgozatait ebben a témában is a legrangosabb folyóiratokban publikálja. Témavezetésével heten szereztek doktori fokozatot. Létrehozta a BME Sztochasztika Tanszékén a fraktálgeometriai iskolát, melynek tagjai rendszeresen nemzetközileg jelentős eredményeket érnek el. Kitüntetései: Alexits György-díj (2001), Bolyai-plakett (2008), Akadémiai Díj (2016), Szele Tibor Emlékérem (2017) és a Magyar Érdemrend tisztikeresztje (2023).

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Buczolich Zoltán, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Csiszár Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Erdős László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Halász Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tóth Bálint, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tusnád Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Simonyi Gábor

1963-ban született Budapesten. Az MTA doktora (2009), a HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet kutatóprofesszora, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára. Fő kutatási területei a gráfelmélet és az információelmélet, illetve ezek találkozása.

A gráfentrópia fogalmával kapcsolatos kutatásai nagy hatású eredményekhez vezettek, köztük a perfektn gráfok egy újszerű jellemzését adták Csiszár Imrével, Körner Jánossal, Lovász Lászlóval és Marton Katalinnal közösen. A gráfentrópia fogalmát két survey cikkben tette széles körben ismertté. Gráfok Shannon-kapacitásának fogalmát Körner Jánossal közös cikkében több irányban is messze-menően általánosította. Ez a fogalom több klasszikus probléma megoldásához vezetett el. Többek között egy Körnerrel és Pilottóval közös munkában gráfszínezési paraméterek becslésére használták. Széles kutatási spektrumában a gráfszínezési

kérdések egyébként is centrális szerepet játszanak. Tardos Gáborral közösen számos cikkben vizsgálta például Kneser-, Schrijver-, Borsuk-, általánosított Mycielski-gráfok, valamint shift-gráfok lokális és ciklikus kromatikus számát. Eredményeiket legtöbbször a topologikus gráfelméleti módszerek újszerű felhasználásával érték el. Számos PhD-hallgatót juttatott el az értékes és kreatív matematikai kutatásig, és (szó szerinti) iskolateremtő munkásságával hozzájárult a műszakis matematika-képzés létrehozásához, valamint a *Studia Scientiarum Mathematicarum Hungarica* folyóirat 2021-es megújulásához, ahol azóta a három főszerkesztő egyike.

Ajánlók:

Csiszár Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Körner János, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tusnady Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szabó Endre

1964-ben született Gyöngyösön. Az MTA doktora 2015-től. A HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet matematikusa, szakterülete az algebrai geometria.

Kollár János tanítványa. Sokoldalú kutató, egy-egy cikke új témakört indított el. Kiemelkedő eredményeket ért el algebrai geometriában, topológiában, csoportelméletben és geometriában is. A 2014-es Nemzetközi Matematikai Kongresszus (ICM) 3 előadásában hangzott el a neve (Kollár János plenáris, Ben Green plenáris és Emmanuel Breuillard meghívott előadásában). Eddig 28 cikke jelent meg, 563 hivatkozást kapott. Egy cikke a nagy presztízsű *Duke*-ban jelent meg. Elek és Szabó 4 cikket írt a (Gromov által definiált) szofikus csoportokról. Ezek indították el a szofikus csoportok széles körű vizsgálatát.

Elekes és Szabó 2012-ben írt cikke új kutatási irányzatot indított a geometriában. Eredményük fontosságát mutatja, hogy legalább 12 cikk címében is szerepel, hogy „Elekes–Szabó”. Terence Tao is írt a blogjában az „Elekes–Szabó theory”-ről.

Helfgott úttörő növekedési tételét Pyber és Szabó a Szorzat-tételben drámaian kiterjesztették, így komoly haladást értek el számos kapcsolódó problémában. Cikkük a *Journal of the American Mathematical Society*-ben (*JAMS*), a matematika egyik vezető folyóiratában jelent meg. Hasonló tételt bizonyított Breuillard, Green és Tao. 2024-ben fogadták el cikkét a *Duke Mathematical Journal*-ban, melyben társszerzőivel Helfgott egy a Szorzat-tételt kiterjesztő sejtését igazolták. Négy diákja volt. Kétszer volt Bolyai-ösztöndíjas, 2013-ban Rényi-díjat kapott. Pyber László ERC Consolidator Grant csapatának ő volt az egyik motorja, döntő szerepet játszott a támogatás elnyerésében is.

Ajánlók:

Némethi András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Stipsitz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szegedy Balázs

1974-ben született Budapesten. Az MTA doktora, a HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet kutatóprofesszora, tudományos osztályvezetője. Fő kutatási területei a gráflimeszelmélet, a magasabb rendű Fourier-analízis, valamint a mesterséges intelligencia matematikai alapjai.

Munkásságát – mélysége és eredményessége mellett – rendkívül széles tudása és érdeklődése jellemzi. A gráflimeszek elméletében több közös cikket írt Lovász Lászlóval, ezek a tématerület klasszikus alapvetéseinek számítanak. Backhausz Ágnessel együtt a valószínűségi kombinatorika egy régóta megoldatlan problémájára sikerült választ nyerniük: a nagy méretű véletlen d -reguláris gráf sajátvektorainak komponensei közelítőleg normális eloszlást mutatnak. Elek Gáborral a sűrű hipergráfok limeszelméletének alapjait dolgozták ki, amihez újszerű alkalmazásként ultraszorzatokat használtak. A magasabb rendű Fourier-analízisben algebrai megközelítéssel, az ún. nil-terek segítségével bizonyított általános inverz tételt. Társ szerzőkkel kidolgozott egy csoportelméleten alapuló gyors mátrixszorzási algoritmust. Úttörő szerepet játszott a hazai mesterségesintelligencia-kutatásokban, a Nemzeti Kiválóság Program keretében dolgozó konzorciumot vezette. Nagyon szívesen és eredményesen von be fiatalabb kutatókat a kutatásaiba. ERC Consolidator Grantot, több nemzetközi díjat, valamint 2022-ben Akadémiai Díjat nyert. 2008-ban meghívott előadó volt az Európai Matematikai Kongresszuson, 2018-ban pedig a Nemzetközi Matematikai Kongresszuson (ICM).

Ajánlók:

Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Balogh József

1971-ben született Szegeden. Az MTA doktora 2015 óta. A University of Illinois Urbana-Champaign (USA) matematikus professzora. Szűkebb szakterülete a kombinatorika.

A kombinatorika egyik világszerte elismert vezető kutatója. Az általa társszerzőkkel kifejlesztett „container method” a klasszikus és a valószínűségi kombinatorikai módszerek egy nagyon hatékony ötvözet, amely több tucat régóta megoldatlan leszámplálási probléma megoldását tette lehetővé rendkívül pontos becsléseket adva. Legalább fél tucat Erdős-problémát oldott meg, vagy ő tartja a legjobb megközelítés rekordját. Hatása, idézettsége, tanítási, témavezetői munkássága kiemelkedő. 2016-ban a Matematikusok Világszervezetének négyévente tartott kongresszusának egyik meghívott előadója volt.

Ajánlók:

Ajtai Miklós, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Bollobás Béla, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Boros Endre, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Frank András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Frankl Péter, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Gács Péter, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Györy Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Kolumbán József, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Körner János, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pach János, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szegedy Mária, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szendrei Ágnes, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Gyöngy István

1951-ben született Budapesten. Kandidátusi fokozatot szerzett 1981-ben. Az Edinburgh-i Egyetem professzora, a Royal Society of Edinburgh rendes tagja. Szűkebb szakterülete a valószínűségelmélet.

A parciális differenciálegyenletek véletlen zajjal történő regularizálásáról szóló eredményei új kutatási irányt indítottak el. Jelentős hatásúak a bonyolult véletlen dinamikai rendszerek valószínűségi eloszlásairól, valamint a véges és végtelen dimenziójú sztochasztikus egyenletek közelítő módszereiről szóló eredményei. Közel 100 tudományos publikációjára a Google Scholar csaknem 6500 hivatkozást jegyez. A 70. születésnapjára a *Stochastics and Partial Differential Equations* folyóirat egy külön kötetben méltatta munkásságát.

Ajánlók:

Buczolich Zoltán, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Györy Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Kollár János, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komornik Vilmos, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pach János, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Ruzsa Z. Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tóth Bálint, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Zsidó László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Kristály Alexandru (Sándor)

1975-ben született Csíkszentdomokoson (Románia). A Babeş–Bolyai Tudományegyetem és az Óbudai Egyetem matematikaprofesszora. Szakterületei: variációszámítás, geometriai analízis és alkalmazásaik.

Legjelesebb eredményei a következők: éles geometriai egyenlőtlenségek bizonyítása szub-riemannian tereken; éles Sobolev- és Faber–Krahn-egyenlőtlenségek bizonyítása nem-negatív Ricci-görbületű Riemann-sokaságokon; John W. Strutt (Lord Rayleigh) híres, 1877-ből származó, a befogott peremű merev lemezek rezgéseinek spektrumára vonatkozó sejtésének igazolása görbült tereken; a játékelméleti Nash-féle egyensúlyelmélet geometriai aspektusainak megvilágítása és

alkalmazásai; H. Busemann 1952-ből származó, Finsler-geometriai kérdésének kimerítő tisztázása. Nemzetközi szakmai elismertségét bizonyítják rangos meghívásai és szerkesztőbizottsági megbízatásai (pl. *Journal of Optimization Theory and Applications*).

Ajánlók:

Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komornik Vilmos, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Némethi András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Páles Zsolt, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Székelyhidi László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tóth Bálint, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Zsidó László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szegedy Krisztián

1971-ben született Budapesten. A Fazekas Gimnáziumban érettségizett, majd emigrált. Matematikából szerzett doktori fokozatot. Az amerikai Elon Muskkal közösen alapított xAI cég társalapítója és munkatársa. Szűkebb szakterülete a mesterséges intelligencia.

Legnagyobb hatású tudományos ötletei az *Inception* hálózat, a kötegnormalizálás és az ellenséges példák, amelyekkel a hálózatokat szándékosan félre lehet vezetni. Az *Inception* a számítógépes látás sztenderdjévé vált, idézettsége 61 656. A kötegnormalizálás szintén alapvető eszközzé vált a teljes mélytanulás területén, idézettsége 57 316. A hálózatok támadhatóságára rámutató cikkből önálló kutatási terület nőtt ki, az idézettsége 17 251. Több hazai műhellyel van szakmai kapcsolata.

Ajánlók:

Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálffy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Alexander Schrijver

1948-ban született Amszterdamban (Hollandia). 1977-ben szerzett PhD-fokozatot az amszterdami Vrije Universiteiten. A Centrum Wiskunde & Informatica (Amszterdam) matematikusa, szakterülete a diszkrét matematika, az operációkutatás és a számítógéptudomány.

Nemzetközileg élenjáró matematikus, elméleti és alkalmazott kutatások terén egyaránt. Algoritmikus eredményei közül kiemelendő a konvex halmazokra vonatkozó szeparáció és optimalizáció ekvivalenciaelvé és a szubmoduláris függvények minimalizálása erősen polinomiális időben. A gráfhomomorfizmus függvények jellemzését adó cikke a gráflimeszelmélet egyik kiindulópontja. A holland vasúti menetrendek optimalizálásáért az INFORMS Franz Edelman-díjat kapta. Több kiemelkedő fontosságú monográfiát írt. *Combinatorial Optimization: Polyhedra and Efficiency* című monumentális könyve a terület bibliájává vált. Együttműködése magyar matematikusokkal évtizedekre nyúlik vissza.

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Frank András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pach János, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tardos Éva, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Joel H. Spencer

1946-ban született New Yorkban (USA). Tudományos fokozata: PhD. A New York University Courant Institute professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a kombinatorika és a számítástudomány.

Az Erdős által kidolgozott valószínűségi módszer talán legkiválóbb szakértője. 50 éve Erdőssel közösen ő írta a témakör első monográfiáját (Akadémiai Kiadó). Shamirral, illetve Shelahhál közösen elsőként alkalmazott martingálelméleti, il-

letve logikai módszereket a kombinatorikában (1987, 1988). Fontos összefüggéseket fedezett fel a véletlen gráfok Erdős–Rényi-féle evolúciója és fizikai jelenségek között. Alonnan közös könyve a valószínűségi módszer bibliája (1992). Megtanult magyarul. A Budapest Semesters in Mathematics tanácsadója. A *Combinatorica* és a *Random Structures & Algorithms* alapító (fő)szerkesztője. Elnyerte a Ford Awardot (1984) és a Steele Prize-t (2021). 1994-ben meghívott előadó volt a Nemzetközi Matematikai Kongresszuson (ICM).

Ajánlók:

Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Juhász István, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pach János, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Ruzsa Z. Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Wendelin Werner

1968-ban született Kölnben. A Cambridge-i Egyetem professzora (Rouse Ball Professor of Mathematics). Szakterületei: valószínűségszámítás, sztochasztikus folyamatok, matematikai fizika.

Eredményei fősodorbéli kutatási irányokat jelöltek ki és határoztak meg. Ezek közül a leglényegesebb, a Sztochasztikus Löwner Evolúció (SLE) elmélete és alkalmazásai, matematikai alapot biztosított a síkbeli statisztikus fizikai kritikus jelenségek konform-invariáns leírására, a fizikai elméletet is több tekintetben megelőzve. Más jelentős eredményei: hosszú memóriájú véletlen folyamatok és konform-invariáns véletlen geometriai objektumok konstrukciója és elemzése. Szakmai tekintélyét bizonyítják díjai (pl. Fields-érem, 2006) és akadémiai tagságai (pl. Académie des Sciences; Royal Society; Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften; Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina; Academia Europaea).

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Bollobás Béla, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Erdős László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Stipsicz András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tóth Bálint, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tusnádý Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csákiné Michéli Erika

1959-ben született Szekszárdon. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Környezettudományi Intézetének igazgatója, a Talajtani Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a Környezettudományi Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete a talajtan, a talajosztályozás és a talajspektroszkópia.

Levelező taggá választása óta munkája elsősorban a diagnosztikus szemléletű hazai talajosztályozás fejlesztésére irányul. Másik fő kutatási területe a talajspektroszkópiái alkalmazásokhoz kapcsolódik. A munkacsoportja által fejlesztett világszínvonalú spektrális műszerpark, a létrehozott hazai talajspektrális könyvtár és a kidolgozott elméleti alapok lehetőséget adnak az új talajvizsgálati módszerek bevezetésére a hazai gyakorlatba. Nemzetközi szinten kimagasló munkát végzett a kontinentális léptékű egységes térképi és adatrendszerek kialakításában. Levelező taggá választása óta tudományos közleményeinek száma 52-vel, független hivatkozásainak száma 3113-mal nőtt. H-indexe 25.

Ajánlók:

Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda Beatrix, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Popp József

1955-ben született Bonyhádon. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Neumann János Egyetem, a lengyel WSB University és a dél-afrikai University of Johannesburg egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az agrár-közgazdaságtan, ezen belül a fenntartható fejlődés témaköre.

Az MTA Agrártudományi Osztály osztályelnök-helyettese, több tudományos bizottság elnöke és tagja. Nemzetközi szervezetekben tanácsadó, tudományos bizottsági tag. Levelező taggá választása óta elért eredmény: Q1-Q2 cikkek száma 130, WoS/Scopus adatbázisban megjelent cikkek száma 115, az ugyanitt idézők száma 5400, könyvek száma 22, könyvfejezetek száma 4, h-index 25 és kumulált impaktfaktor 250. Vezetésével ebben az időszakban négy fő szerzett PhD-fokozatot.

Ajánlók:

Csáki Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Szendrő Zsolt, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Veisz Ottó Bálint

1955-ben született Téten. 2019 óta az MTA levelező tagja. A HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézetének korábbi igazgatója, jelenleg kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a kalászos gabonák abiotikus stressz-rezisztenciájának kutatása, nemesítése, a klímaváltozás mezőgazdasági hatásainak tanulmányozása.

Tudományos tevékenysége mind hazai, mind nemzetközi téren jelentősen hozzájárult a növényi abiotikus stressz-rezisztencia fejlesztéséhez a globális klímaváltozás-kutatások és a növény-nemesítés területén. Sokoldalú, innovatív kutató. Ezt bizonyítják kutatói és nemesítői munkássága során létrehozott alkotásai, jelentős piaci részesedést elért új növényfajtái, szabadalmaztatott eredményei és módszertani fejlesztései. Levelező taggá választása óta 20 tudományos közleménye jelent meg, közel 1000-rel nőtt a hivatkozásainak száma, h-indexe 28. Vezető nemesítőként hét zab- és négy durum búzafajtája, társnemesítőként 23 gabonafajtája kapott állami elismerést; szabadalmainak száma 24-gyel nőtt.

Ajánlók:

Bedő Zoltán, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Rajkai Kálmán László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bartha Dénes

1956-ban született Nyíregyházán. Erdőmérnök, a Soproni Egyetem egyetemi tanára, 2007 óta az MTA doktora. Szűkebb szakterülete az erdészeti dendrológia, a konzervációbiológia, a vegetációtan és a természetvédelmi szempontú erdőfenn-tartás.

A fehér nyár genetikai markerekkel végzett mikrotaxonómiai vizsgálatán túl tisztázta az ún. szürke nyár taxonómiai státuszát, a hazai populációk introgresszáltságát, cáfolta az addig feltételezett ökotípusok létét, munkatársaival feltárták a *Leuce* szekció hibridizáltsági problémáit. Az európai dendroflóra tagjaira életforma rendszert dolgozott ki, elvégezte a hazai dendrotaxonok nómenklatúrai és taxonómiai revízióját, architekturális osztályozását, a fanerogám flóra térképezését. Az erdők természetességének megítélésére értékelő rendszert dolgozott ki, a folyamatos erdőborítás alapját jelentő lékekben rámutatott az újulat eltérő ökológiai stratégiájára. Publikációinak száma 1011, 23 könyve, 404 könyvrészlete jelent meg. Független hivatkozásai száma 2240 (ebből idegen nyelvű 969), h-indexe 24. A Roth Gyula Doktori Iskola Természetvédelmi Programjának vezetője. Végzett doktorainak száma 13. MTA közgyűlési képviselő két ciklusban. Az Erdészeti Tudományos Bizottságnak egy ciklusban alelnöke, két ciklusban elnöke, a VEAB Soproni Tudós Társaság alelnöke. A *Tilia* és a *Silva naturalis* periodikák alapító főszerkesztője. Elismerései: Pro Natura Díj (1995), Kaán Károly Emlékérem (2010), Magyar Érdemrend tisztikeresztje (2014), Civitas Fidelissima-díj (2022).

Ajánlók:

Dudits Dénes, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Faragó Sándor, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Mátyás Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Hegedűs Attila

1972-ben született Budapesten. 2014 óta az MTA doktora. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, korábban a Kertészettudományi Kar dékánja. Szakterülete a gyümölcsfák nemesítését támogató molekuláris markerezési eljárások kidolgozása és alkalmazása.

Elsőként értékelte a hazánkban termesztett csonthéjas gyümölcsök antioxidáns hatását, és azonosított e tulajdonságban kiemelkedő genotípusokat. Molekuláris markerezéssel jellemezte számos gyümölcsfaj fajtáit és nemesítési alapanyagait. Feltárta több fontos tulajdonság (a gyümölcs polifenoltartalma, öntermékenyülés, érési és virágzási idő) genetikai hátterét. Munkatársaival a világon elsőként írta le a *Prunus* fajok *Falling Stones* transzpozonját. Munkája eredményei lehetővé teszik a nemesítési folyamat alapjainak kibővítését, a költségek csökkentését és a génmegőrzés stratégiájának fejlesztését. 230 közleményére 2394 független hivatkozás érkezett, h-indexe 27. A Kertészettudományi Doktori Iskola törzstagja, 5 PhD-hallgatója végzett, jelenleg 3 doktorjelölt témavezetője. Két cikluson át az MTA Kertészet- és Élelmiszer-tudományi Bizottság titkára, majd elnöke, továbbá közgyűlési képviselő volt. A Janelly-díj képviselője és az OTDT Agrártudományi Bizottság elnöke, tagja az MTA Bolyai-ösztöndíj és a MAB Egyetemi Tanári Kollégiumának. Két magyar, három külföldi folyóirat és a *Magyarország Kultúrflórája* szerkesztőbizottságának tagja. Elismerései: Bolyai-plakett (2012), Mestertanár Aranyérem (2015), Akadémiai Díj (2022).

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Mátyás Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Veisz Ottó, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Hornok Sándor

1968-ban született Budapesten, állatorvos, az Állatorvostudományi Egyetem Állattani és Parazitológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a HUNREN – ATE Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a parazitológia.

Fő kutatási területe a vérszívó ízeltlábúak (kullancsok, óvontagok, bolhák stb.) molekuláris biológiai módszerekkel történő azonosítása, biológiájuk, ökológiai viszonyaik, földrajzi elterjedtségük, tényleges és potenciális vektoraik, rezervoárjaik felderítése, rendszertani besorolásuk, továbbá a vérszívók által hordozott kórokozók azonosítása és ezek biológiai jelentőségének a megismerése. Munkatársaival együtt hat, eddig nem ismert kullancsfajt azonosított. Kullancsok

és tetvek által hordozott és a vérszívás során átoltott két új baktériumfajt írt le. Új potenciális vektorokat, továbbá rezervoárokat ismert fel. Genetikai vizsgálatainak eredményei lehetővé tették számos kullancsfaj és a bennük talált kórokozók új rendszertani besorolását. Kimutatta, hogy a klímaváltozás miatti hirtelen hőmérséklet-növekedés előrébb hozza a kullancsok tavaszi aktivitását, továbbá, hogy a kullancsoknak a Lyme-kór kórokozóival való fertőzöttsége kiemelkedően gyakori az autópályák melletti erdős pihenőkben. Öt PhD-hallgatót foglalkoztatott, ebből ketten már megszerezték a fokozatot. Tudományos folyóiratokban megjelent szakcikkeinek a száma 190, ezekre ez ideig 2654 független hivatkozást kapott, h-indexe 35 (MTMT). Összesített impaktfaktora 413,2 (ÁTE Könyvtár).

Ajánlók:

Harrach Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Nagy Béla, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Varga János, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Jámbor Attila

1981-ben született Budapesten. 2018 óta az MTA doktora, valamint egyetemi tanár. A Budapesti Corvinus Egyetem Fenntartható Fejlődés Intézetének intézetvezető egyetemi tanára. Szűkebb kutatási területei a nemzetközi agrárkereskedelem és agrárpolitika vizsgálata.

Nemzetközileg elismert agrárközgazdász, pályája során legtöbbit az agrárkereskedelem nemzetközi mintázatait kutatta, az alábbi alterületeken: versenyképesség, élelmezésbiztonság, agrárpolitika és fenntarthatóság. Mindig ugyanaz a kérdés foglalkoztatta: hogyan befolyásolja az agrárkereskedelem az egyes országok gazdasági, társadalmi és környezeti állapotát, valamint hogyan lehet az agrárkereskedelem által nemzetközi fejlesztést elérni. Az MTMT-ben nyilvántartott közleményeinek száma 213, összes idézőinek száma 1356, h-indexe 19. Munkája elismeréseként számos díjban és ösztöndíjban részesült, 2013–2016 között Bolyai-ösztöndíjas, 2011–2014 és 2016–2020 között OTKA kutatásvezető, 2021 óta a TRADE4SD Horizon 2020 projekt konzorciumvezetője. Többször dolgozott szakértőként az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO), a Világbanknak és az Európai Parlamentnek. Aktív szakmai-közösségi életet él, az Európai Agrárközgazdasági Társaság Irányítótestületének 2021 óta tagja, az MTA Agrár-közgazdasági Bizottságnak 2014–2024 között volt tagja, 2016–2021 között a Magyar Agrárközgazdasági Egyesület elnöke. 2018 óta a *Studies in Agricultural Economics* Q2 folyóirat főszerkesztője. 2020 óta a F fiatal Kutatók Akadémiája tagja.

Ajánlók:

Bedő Zoltán, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Csáki Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Simai Mihály, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogi tudományok Osztálya

Karsai Ildikó

1962-ben született Budapesten. Az MTA doktora 2010 óta. Jelenleg a HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézetében tudományos tanácsadó és a Molekuláris Nemesítési Osztály vezetője. Szűkebb szakterülete a molekuláris genetika és a molekuláris nemesítés alkalmazása a kalászos gabonafélékben.

Nemzetközi szinten is elismert komplex megközelítést alkalmaz a kalászos gabonafélék környezeti adaptációjában és termésképzésében jelentős szerepet játszó egyedfejlődési tulajdonságok genetikai, genomikai és fiziológiai komponenseinek vizsgálatában. Amerikai, spanyol és angol kutatócsoportokkal folytatott több évtizedes együttműködés keretében elsőként azonosította a kalászolási idő néhány fontos szabályozási elemét meghatározó környezeti tényezőket (*Theor. Appl. Genet.*, 2005). Bizonyította az intenzív szárnövekedés környezetfüggő genetikai szabályozottságának fontosságát (*Plant Cell. Env.*, 2017). A fajta-előállító nemesítésben 2005-ig vett részt közvetlenül, azóta irányított keresztezések, genetikai populációk és markeren alapuló szelekció kidolgozásával járul hozzá a nemesítői tevékenységhez. Kiemelt szerzős cikkeinek száma 50, melyekre 616 független hivatkozás érkezett eddig. Ebből 12-12 db D1 és Q1 besorolású szakfolyóiratban jelent meg, h-indexe 25. 2017-től hat éven keresztül töltötte be az MTA Növény-nemesítési Tudományos Bizottságának elnöki tisztségét. Ez idő alatt az évenként megrendezett Növény-nemesítési Tudományos Napok egyik fő szervezője volt. Az MTA közgyűlés választott, szavazati jogú doktor képviselője (2019–2024). A MATE Növény-tudományi Doktori Iskolájának törzstagja. Két MSc- és öt PhD-hallgatója védett eddig sikerrel, közülük öten maradtak a kutatásban. Jelenleg három PhD-hallgató témavezetője. 2016-ban megkapta az Akadémiai Díjat.

Ajánlók:

Barnabás Beáta Mária, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Heszky László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Oláh Judit

1973-ban született Tiszalökön. 2021 óta az MTA doktora. A Neumann János Egyetem és a Debreceni Egyetem egyetemi tanára. 2022 óta a Neumann János Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola alapító tőrzstagja, vezetője. Szűkebb szakterülete az agrár-közgazdaságtan.

Kutatásának középpontjában a bioökonómia különböző kérdései, kihívásai és dilemmái mellett az Európai Zöld Megállapodás hatásvizsgálata áll. További kutatási területe a fenntartható ellátásilánc-menedzsment, a bizalom és a kockázat gazdasági életben betöltött szerepe, valamint a fenntartható Ipar 4.0. Szakfolyóiratcikk száma: 344 (összes IF: 448), ebből 80 Q1 (14 D1) és 81 Q2. Idegen nyelvű cikk IF-os szakfolyóiratban 135 db. Q1(D1), Q2 besorolású közleményeinek száma: 161 [első szerző (24), levelező szerző (42), utolsó szerző (78)]. Hivatkozások nemzetközi adatbázisokban (WoS és/vagy Scopus): 4004 (MTMT). H-index: 38. Az MTA Agrártudományok Osztálya, nem akadémikus közgyűlési képviselője (2022–). Az MTA Agrárközgazdasági Tudományos Bizottságának elnöke és a Körforgásos Gazdaság Osztályközi Állandó Bizottságának alelnöke (2023–). A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj 4. sz. Szakértői Kollégium tagja (2021–). Díjak: AGTC Alap 45 év alatti kategória, I. helyezés (2014), kimagasló publikációs teljesítményért adományozott Pro Educatione Oeconomicae-díj (2015) és Rektori Elismerő Oklevél (2021, 2024). 2022-ben a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai-plakett kitüntetésben – „kiválók legkiválóbbjai” – részesítette.

Ajánlók:

Csáki Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Faragó Sándor, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Helyes Lajos, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Kőmíves Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Popp József, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Rajkai Kálmán László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Varga János, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Palkovics László

1960-ban született Budapesten. Az MTA doktora címet 2006-ban nyerte el. Jelenlegi munkahelye: Széchenyi István Egyetem, Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kar, Növénytudományi Tanszék. Foglalkozása egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a kertészeti növénykórtan, növényvédelem.

Nemzetközileg elismert akadémiai díjas kutató. Első nemzetközileg elismert munkája a szilva himlő vírushoz kapcsolódik. A világon először közölte a vírus M típusú magyar izolátumának teljes örökítőanyagát (*Virus Genes*, 1993). Kimutatta a vírusszekvenciákat tartalmazó transzgenikus növény és a felülfertőző vírus rekombinációs képességét (*J. Virol.*, 2000). Legtöbbet idézett munkájában a vírus természetes rekombinánsait vizsgálta (*J. Gen. Virol.*, 2004). Interspecifikus vírusokat állított elő (*Virus Res.*, 2001). Mikológiai kutatásai során import gyümölcsökből elsőként azonosította munkatársaival a *Monilinia fructicola* fajt (*J. Plant Dis.*, 2006). A publikáció után Spanyolország karantént rendelt el a fertőzött gyümölcsöseiben. Elsőként azonosította Európában a *Monilinia polystroma* fajt (*Eur. J. Plant Pathol.*, 2009). A közlemény hatására az USA kockázatelemzést készített almatermő területeire. Bakteriológia területén elsőként írta le hazánkban az *Acidovorax citrulli* kórokozót görögdinnyéről (*Plant Dis.*, 2008), az *Erwinia amylovora* kórokozót szilváról, kajsziról, cseresznyeszilváról (*Plant Dis.*, 2012). Vizsgálta a tulipán szintöréssel összefüggésbe hozható vírusok variabilitását, számos vírus új gazdanövényét írta le (*Eur. J. Plant Pathol.*, 2021; *J. Plant Pathol.*, 2023, 2024). Nagy figyelmet fordít a kertészeti kultúrák növényvédelmi problémáira, a környezetkímélő növényvédelmi technológiák kidolgozására. Vezeti a HUN-REN-SZE PhatoPlant Lab kutatócsoportot. IF: 131, 695; független hivatkozások száma 1360.

Ajánlók:

Barnabás Beáta Mária, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Popp József, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Salánki Katalin

1964-ben született Veszprémben. 2013 óta az MTA doktora, a HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézet Növénykórtani Osztályának vezetője, tudományos tanácsadó. Szűkebb szakterülete a növényi virológia.

Fő kutatási területe a különböző vírusok betegségtüneteinek és gazdanövénykörének kialakításában szerepet játszó genetikai determinánsok elemzése. Bizonyította az uborka mozaik vírus fehérjéinek funkcióit a vírus terjedésében, a tünetek kialakításában (*Virology*, 2007; *Arch. Virol.*, 2011; *Virus Res.*, 2022). Iga-

zolta a vírusfehérjék poszttranszlációs módosításának fontosságát a sejten belüli lokalizációjukban és ennek következtében kialakuló tünetek és gazdanövénykör változásokban (*Sci. Rep.*, 2017; *Virology*, 2019; *Viruses*, 2021).

Nemzetközileg elismert kutatási területe a vírusok diverzitása és új vírusok hazai megjelenése. A paradicsom bronzfoltosság vírus izolátumok elemzésével bizonyította, hogy a hazánkban előforduló rezisztenciatorő törzs helyben alakult ki (*Virus Genes*, 2015), és azonosította a rezisztenciatorés genetikai determinánsát (*J. Gen. Virol.*, 2017; *Biol. Plantarium*, 2023). Felhívta a figyelmet az izolátumok diverzitásának növekedésére az utóbbi években (*Phytopathol. Med.*, 2020) és új törzsek kialakulására (*Eur. J. Plant Pathol.*, 2023). Számos vírus hazai megjelenését, illetve ismert vírusok új gazdanövényét írta le. Tudományos közleményeinek száma 215, h-indexe 19, kumulált IF: 118,3. Közleményeire 811 független hivatkozás történt. A MATE Biológia Tudományi Doktori Iskolájának törzstagja. Az MTA Növényvédelmi Tudományos Bizottságának elnöke. A Növényvédelmi Társaság Növénykórtani Szakosztályának elnöke. Elismerései: Bolyai-plakett (2008), Akadémiai Díj (2018).

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Barna Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Tamás János

1959-ben született Debrecenben. Az MTA doktora 2006-tól. Agrármérnök, vízgazdálkodási, agrokémiai és térinformatikai szakmérnök. A Debreceni Egyetem, Mezőgazdasági, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, Víz- és Környezetgazdálkodási Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a mezőgazdasági vízgazdálkodás és az alkalmazott térinformatika.

Területi és települési integrált vízgazdálkodás területén több évtizede kiemelkedő szakmai megalapozottsággal és magas színvonalon végez nemzetközileg is jelentős kutatói és iskolateremtő oktatói tevékenységet. Úttörő jellegű munkája a hazai vízgazdálkodás távérzékelésére a légi hiperspektrális adatgyűjtés módszerének kidolgozása. Megteremtette ezzel a hazai rendszeres adatgyűjtés és képi adatfeldolgozás lehetőségét. Elsők között végzett légi hiperspektrális és LIDAR adatfűzést élőhelyek minősítésére. Egyedülálló szabadalmaztatott eljárást dolgozott ki a lézerszkennelt adatokból a növényi párologtató felület meghatározására. Az eddigieknél sokkal pontosabb víz- és energiatakarékos öntözési módszerek használata vált ezáltal lehetővé. Irányítója és kidolgozója volt a Tisza vízgyűjtőjén

a teljes hidrológiai körfolyamatokat magában foglaló települési GIS vízmonitoring rendszer módszertani fejlesztésének. Meghatározó eredményeket ért el az alföldi sík területek felszíni és felszín alatti lefolyási folyamatainak értékelésében. Vízgazdálkodási kutatási infrastruktúra fejlesztői tevékenységét az EU Nemzetközileg Kiemelkedő Kutatási programjába és a hazai TOP50 kiválósági programba is beválasztották. PhD-hallgatóinak száma 13,5. Tudományos közleményeinek száma 733 (folyóirat 248, könyv 26). Független hivatkozása 1243, összes hivatkozása 1697, h-indexe 19.

Ajánlók:

Helyes Lajos, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Nagy Béla, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Rajkai Kálmán László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Urbányi Béla

1971-ben született Székesfehérváron. 2014 óta az MTA doktora. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE, korábban SZIE) Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a halszaporítás és a halgazdálkodás.

Fő kutatási területe gazdasági haszonhalaink genetikai és szaporítási lehetőségeinek fejlesztése. Tudományos eredményei közül kiemelendők: új halhímvartermék mélyhűtési technológia kidolgozása, halgenetika és genommanipulációs technológiák ötvözése, sikeres interspecifikus androgenezis megvalósítása, új halszaporítási módszer kidolgozása.

Hazai és nemzetközi szervezeti tagságai: MRK, Kutatási-Innovációs Bizottság társelnök, MA-HAL érdekképviseleti szervezet társelnök; MAHOP, MAHOP+ monitoringbizottság és Országos Halgazdálkodási Tanács tag, elnökségi tagja a Magyar Haltani Társaságnak. Részt vesz a European Aquaculture Technology and Innovation Platform, a European Aquaculture Society és a Network of Aquaculture Centres in Central-Eastern Europe munkájában, képviseli a kelet-közép-európai akvakultúra és halgazdálkodási ágazatot. Tagja a Dél-Csehországi Egyetem, Halgazdálkodási és Vízvédelmi Kar nemzetközi tanácsadó testületének. Kutatási eredményeit 235 folyóiratcikkben tette közzé. Dolgozataira kapott független hivatkozások száma Web of Science/Scopus alapján 3184, h-index értéke 28. Főbb tudományos és szakmai elismerései: Magyar Tudományos Akadémia „Stratégiai Kutatások Irodája” pályázat elnöki fődíja (1998); OTKA – hónap kutatója (2009); FM Nagyváthy János-díj (2016), AM Pro Aquacultura Hungariae Díj (2023).

Ajánlók:

Horn Péter, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Mézés Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Szendrő Zsolt, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Várallyay Éva

1966-ban született Budapesten. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Növényvédelmi Intézetének tudományos tanácsadója, a Genomikai Kutatócsoport vezetője. Kutatási területe a növényi molekuláris virológia, vírusdiagnosztika és a növények antivirális RNS-interferencia folyamatainak megismerése.

Hazánkban elsőként használta a növény RNS-interferencia-alapú védekezése során keletkező kis RNS-eket vírusdiagnosztikára. Nevéhez fűződik a kis RNS-ek nagy átteresztőképességű szekvenálásának alkalmazása a szőlő és a gyümölcsfák vírusfertőzöttségének megállapítására; e munka során számos vírus első magyarországi előfordulását írta le. Bizonyította, hogy a vírusok géncsendesítést gátló fehérjéi indukálják az Argonauta 1 szintjét szabályozó *miR168* expresszióját, ami a növény védelmi válaszában gyengülését idézi elő. Kimutatta, hogy látens vírusfertőzés során a gazdanövény stresszgénjeinek expressziója is elmarad. Egy, a pillangósvirágúakat fertőző vírustól szerkesztett vektor használatával igazolta, hogy az *Mlo* gén csendesítése búzában lisztharmatrezisztenciát eredményez. Tudományos közleményeinek száma 279, ebből 44 vezető növénykórtani, növénybiológiai és virológiai folyóiratokban jelent meg. Munkáira 2160 független hivatkozás érkezett, h-indexe 21. Az International Council for the Study of Viruses and Virus-like Diseases of the Grapevine (ICVG) Steering Committee tagja. Kitüntetései: Miniszteri Elismerő Oklevél (2014) és a Magyar Biokémiai Egyesület Publikációs Díja (2015).

Ajánlók:

Csákiné Michéli Erika, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Kömíves Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Varga László

1971-ben született Kapuváron. Okleveles agrármérnök (1994) és okleveles tejipari szakmérnök (1996). 2000-ben szerzett PhD-fokozatot, 2017 óta az MTA doktora. A Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kara Élelmiszer-tudományi Tanszékének egyetemi tanára, a Wittmann Antal Növény-, Állat- és Élelmiszer-tudományi Multidiszciplináris Doktori Iskola vezetője, továbbá az Egyetemi Doktori Tanács elnöke. Szakterülete az élelmiszer-mikrobiológia, azon belül is a tejipari mikrobiológia és higiénia.

A hazai tejmikrobiológiai kutatások vezető alakja. Világviszonylatban elsőként vizsgálta a *Spirulina (Arthrospira) platensis* cianobaktérium-faj tejipari alkalmazhatóságát. Egészségvédő hatású, *Spirulina*-tartalmú joghurtot, valamint fermentált probiotikus tejtermékeket fejlesztett ki. Sokat hivatkozott cikkeket írt tevetejjel kapcsolatos mikrobiológiai és kémiai kutatásairól (*J. Dairy Sci.; Food Chem.*), valamint a tejsavbaktériumok által termelt extracelluláris poliszacharidok élelmiszer-technológiai hasznosságáról és humán-egészségügyi jótéteményeiről (*Food Funct.; Trends Food Sci. Technol.*). Tudományos közleményeinek száma: 234 (kumulált impaktfaktora: 128,3), az ezekre érkezett független hivatkozások száma: 2370, h-indexe 23. Összesen 60 cikke rendelkezik Scimago szerinti Q besorolással, melyek közül 25 jelent meg Q1 kategóriába sorolt folyóiratokban, közülük 14 D1-es lapban. Témavezetésével, illetve társ-témavezetésével öten szereztek PhD-fokozatot. Az MTA Agrártudományok Osztálya Állattudományi Bizottságának alelnöke, valamint a Magyar Mikrobiológiai Társaság és az American Dairy Science Association tagja. Három tudományos folyóirat (*Acta Alimentaria; Acta Agronomica Óváriensis; Élelmiszervizsgáló Közlemények*) szerkesztőbizottságában tevékenykedik. Az MTA Veszprémi Területi Bizottsága 2009-ben neki ítélte oda Az Év Kutatója-díjat az élettudomány területén. 2024-ben a köztársasági elnök a Magyar Érdemrend tisztikeresztje (polgári tagozat) kitüntetésben részesítette.

Ajánlók:

Horn Péter, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Szendrő Zsolt, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Veisz Ottó, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Vida Gyula

1964-ben született Budapesten. Az MTA doktora (2023). Az Agrártudományi Kutatóközpont korábbi főigazgatója, jelenleg az ATK Mezőgazdasági Intézetben tudományos tanácsadó. Szűkebb szakterülete a kalászos gabonafélék nemesítése.

Jelentős szerepet játszott a rezisztenciagének azonosítására irányuló markerszelekció bevezetésében (*Euphytica*, 2009; *CRC*, 2009), emellett nemzetközileg kiemelkedő eredményeket ért el a búza törpeség vírus (*Plant Pathology*, 2010; *JIA*, 2012), a levélrozsdá (*Euphytica*, 2009; *TAG*, 2014), a búzalisztharmat (*Phytopathology*, 2016) és a kalászfuzárium-rezisztencia (*Microorganisms*, 2020; *Plant Disease*, 2024) javítására irányuló kutatási projektekben. Gazdagította a durumbúza technológiai minőségét meghatározó sikérintex és Minolta b* érték öröklődésére vonatkozó ismereteinket, továbbá tisztázta egyes környezeti tényezők hatását e két tulajdonságra (*Euphytica*, 2014, 2017; *Plants*, 2022). Vezető nemesítője 12 őszi durumbúzafajtának, valamint 83 búza-, 15 zab-, hat tritikálé-, öt tönköly- és hét őszi árpafajta társnemesítője, 78 hazai és 50 közösségi (CPVO) növényfajta-oltalom társfeltalálója. Az MTA Növénynemesítési Tudományos Bizottságának elnöke, az EUCARPIA-ban országképviselő, a Vetőmag Szövetség alelnöke. Tudományos dolgozatai közül 8 D1, 23 Q1 és 11 Q2 besorolású szakfolyóiratban jelent meg; h-indexe 22, független hivatkozásainak száma 1019. Elismerései: MTA Ifjúsági Díj (1996), a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriumának Elismerő Oklevele (2004), Akadémiai-Szabadalmi Nívódíj (2019).

Ajánlók:

Barna Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Nemes Attila

1970-ben született Miskolcon. 2003-ban doktorált. Talajfizikus, talajhidrológus, a Norvég Élettudományi Egyetem (NMBU) egyetemi tanára, a MATE címzetes egyetemi tanára. A talajhidrológiai becslőmódszerek elismert kutatója.

A rövid távú klíma-talaj kölcsönhatás, illetve a dinamikus-talajszerkezet szemlélet témakörében eredeti kutatás társszerzője a *Nature* folyóiratban. Munkáira 3150 független hivatkozás érkezett, h-indexe 26. Az utóbbi tíz évben 6,3 millió euró kutatási támogatást nyert el. Nyolc tantárgyban előadó, számos hallgatói mobilitás fogadója, MSc- és PhD-hallgató témavezetője. Hat Q1-Q2-es folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, az Amerikai Talajtani Társaság szerkesztői kitüntette.

Ajánlók:

Csákiné Micheli Erika, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Rajkai Kálmán László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Helyes Zsuzsanna

1971-ben született Pécsen. 2019-től az MTA levelező tagja. A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a neurofarmakológia (fájdalom- és gyulladáskutatás, gyógyszerfejlesztés).

Fontos felfedezéseket tett krónikus neuropátiás, gyulladásos, degeneratív és primér fájdalomállapotok (reumatoid artritisz, oszteoartritisz, komplex regionális fájdalom szindróma, fibromyalgia, migrén) mechanizmusai terén klinikai és állatkísérletes módszerek ötvözésével. Potenciális gyógyszer-célpontokat azonosított repozícióra (IL-1-, TNF-, kinázgátlók) és originális fejlesztésre. Egyedülálló, hogy az általuk szabadalmaztatott több támadáspontú fájdalomcsillapító jelölt fázis IA klinikai vizsgálatait lebonyolították. Szervezi a fázis IB/IIA humán *proof-of-concept* vizsgálatokat. Kiemelkedő innovációs és hálózatszervezési képességekkel rendelkezik, témavezetésével 24 PhD-minősítés született.

Ajánlók:

Dóczi Tamás, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Kemény Lajos

1959-ben született Szegeden. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikájának egyetemi tanára, a HUN-REN-SZTE Dermatológiai Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a bőrgyógyászat és az immunológia.

A levelező tagság elnyerése után a pikkelysömörben szenvedő betegek tünetmentes bőrében genomikai és proteomikai vizsgálatokkal számos, a betegség-

re hajlamosító eltérést igazolt. Megállapította, hogy a pikkelysömörös betegek gyógyult bőrében a hámsejtek olyan epigenetikai eltéréseket mutatnak, melyek felelősek lehetnek a betegség kiújulásáért. A hámsejtekben gyulladáskeltő behatásokra bekövetkező epigenetikai változások ún. „molekuláris heg” kialakulását eredményezik.

Nemzetközi ismertségét közleményeinek idézettsége (>13 000) jelzi, h-indexe 56 és 41 szabadalmi bejelentése van. Témavezetésével 17-en szereztek PhD-fokozatot, munkatársai közül hárman nyerték el az MTA doktora címet.

Ajánlók:

Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dóczy Tamás, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Papp Gyula, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Poór Gyula

1952-ben született Budapesten. 2019 óta az MTA levelező tagja. Orvos az Országos Mozgásszervi Intézetben, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a molekuláris reumatológia, osteológia.

Köszvényben az ABCG2 urátranzporter enzimek funkcióvesztő mutációit közölte, melyek növelik a betegség kockázatát. A csontok Paget-kórjában egyes SQSTM1 mutációk gyakoribb előfordulását igazolta és felvázolta a betegség patogenetikai hátterét. Osteoporosisban leírta a Piezo2 channelopatia potenciális szerepét, a kóroki modell alapját. A szakterület vezető szakembereivel 2020-ban és 2023-ban a reumatoid arthritisz biológiai terápiájának nemzetközi irányelveit fektették le, és közzétették az interleukin-gátlás szakmai protokollját. Közleményei jelentek meg a polymyalgia rheumatica autoinflammációs természetéről, illetve a glukokortikoid receptorok szerepéről szisztémás lupus erythematosusban.

Ajánlók:

Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sperlágh Beáta

1963-ban született Budapesten. 2019 óta az MTA levelező tagja. A HUN-REN Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet igazgatója, kutatóprofesszor, kutatócsoport vezető. Szűkebb szakterülete a neurofarmakológia és az idegtudomány.

Az agy energiaellátásáért felelős ATP molekula jelátviteli szerepének világ-szerte elismert, élvonalbeli kutatója. Legfontosabb felismerései a levelező tagság óta a P2X7 receptor – NLRP3 jelátviteli útvonal részvételének igazolása az agy fiziológiás fejlődési folyamataiban, mentális zavarokban, továbbá új purinerg biomarkerek azonosítása szkizofrén betegekben. Igazolta emellett a P2Y12 receptor kórtani szerepét kísérletes Parkinson-kórban, migrénben és a véroxigénszint szabályozásában. Eredményeit a gyógyszerfejlesztés is hasznosítja. Témavezetésével 12 hallgató szerzett PhD-fokozatot. 2020 óta a Farmakológiai Világszövetség elnökségi tagja, 2023-ban Széchenyi-díjat nyert el.

Ajánlók:

Csiba László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csanády László

1971-ben született Budapesten. Általános orvos, 2016 óta az MTA doktora. Az EMBO tagja. A Semmelweis Egyetem Biokémiai és Molekuláris Biológiai Intézetének igazgató egyetemi tanára. Szakterülete az ioncsatornák szerkezete és működése.

Atomi felbontású fehérje térszerkezeteknek és a fehérjemozgások egyedi molekula-szintű megfigyelésének ötvözésével kutatja a CFTR és a TRPM2 ioncsatornák molekuláris mechanizmusait. A CFTR csatorna mutációi cisztás fibrózist okoznak. Bizonyította, hogy a csatorna ATP-függő kapuzása nem-egyensúlyi, ciklikus folyamat. Feltérképezte a pórusnyitás konformációs hullá-

mának térbeli lefutását. Feltárta a CFTR proteinkináz A okozta aktivációjának molekuláris alapjait. A TRPM2 csatorna az inzulinszekrécióban, immunválaszban és a testhőmérséklet szabályozásában játszik szerepet. Kimutatta, hogy a csatornát az ADP ribóz, Ca^{2+} , és foszfatidil-inozitol-biszfoszfát együttes kötődése nyitja meg. Meghatározta a TRPM2 szerkezetét, azonosította az aktiváló Ca^{2+} kötőhelyeit. Kimutatta, hogy a TRPM2 a gerinctelen fajokban aktív ADP ribóz hidroláz, míg a gerinces fajokban enzimatikusan inaktív. Elnyerte az NIH, Wellcome Trust, Howard Hughes Medical Institute, Cystic Fibrosis Foundation, MTA Lendület és NKFIH Élvonal program támogatását. Az *Elife* és a *Journal of General Physiology* folyóiratok szerkesztője. A Paul Cranefield Award, az Akadémiai Díj és a Széchenyi-díj kitüntetettje. Tanítványai két EMBO Longterm Fellowship és számos Bolyai- és OTKA-támogatást nyertek el.

Ajánlók:

Hangody László, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Karádi István, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Ligeti Erzsébet, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Makara Gábor, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Mandl József, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Mócsai Attila, levelező tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Petrányi Győző, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Poór Gyula, levelező tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Spät András, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Vécsei László, rendes tag, Orvosi Tudományok Osztálya

Lakatos Péter András

1956-ban született Budapesten. Az MTA doktora. Orvos, belgyógyász, endokrinológus, nukleáris medicina szakorvosa a Semmelweis Egyetem Belgyógyászati és Onkológiai Klinikáján. A Semmelweis Egyetem professzora, az Academia Europaea tagja. Szűkebb szakterülete: kalcium-anyagcsere, pajzsmirigy, molekuláris biológia.

Klinikus kutató, akinek munkássága felöleli a transzlációs medicina teljes ívét a felfedező alapkutatótól az innovatív termékek létrehozásáig. A klinikai alkalmazásra is használható szarvasagancs-képződés természetes osteoporosis modell felismerésével humán csontanyagcserét szabályozó géneket azonosított; humán szérum csontreszorpciós aktivitást írt le, valamint több hormon csontra kifejtett hatásának mechanizmusát. Felismerte, hogy a D-vitamint inaktíváló CYP24A1 enzim expressziójának szerepe van a daganatok progressziójában; gátlásával új terápiás irányt nyitott daganatellenes szerek fejlesztésében. Inno-

vatív munkásságából kiemeljük, hogy kidolgozta a szérum *osteocalcin assay*-t, amely 12 évig volt forgalomban a világon. Létrehozott a metabolikus csontbetegségek differenciálására alkalmas, 120 gén vizsgálatán alapuló algoritmust, illetve új szekvenálási technikák alkalmazásával fejlesztett ki új módszereket számos kórkép diagnosztizálására. Kifejlesztett egy kereskedelmi forgalomban lévő genetikai tesztet a citológiailag bizonytalan viselkedésű pajzsmirigygöbök dignitásának eldöntésére, a műtéti indikáció felállítására. Több mint 30 fős munkacsoportot irányít. Témavezetésével 17 PhD-fokozatot szereztek, és számos tanítványa tölt be vezető pozíciót a hazai és a nemzetközi tudományos életben.

Ajánlók:

Dóczi Tamás, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Polgár Csaba

1969-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Orvos, a sugárterápia és a klinikai onkológia szakorvosa. Az Országos Onkológiai Intézet (OOI) főigazgatója, tanszékvezető egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a sugárterápia, aminek nemzetközileg elismert klinikus kutatója.

Három évtizedes úttörő kutatásainak legfontosabb felismerése, hogy emlőmegettartó műtét után a gyorsított részleges emlőbesugárzás (brachyterápia) a betegek jelentős részénél biztonságosan végezhető a teljes emlő sugárkezelése helyett, amivel a sugárkezelés időtartama 5 hétről néhány napra rövidíthető. A parciális emlőbesugárzás klinikai rutinba történő bevezetését vizsgáló első hazai, majd nemzetközi, multicentrikus, randomizált vizsgálatának vezetője, az európai betegszelekciós irányelvek kidolgozója. A korszerű külső besugárzások első közötti alkalmazásával, több daganattípusnál (emlő, méhnyak, prosztatata) a napi klinikai rutint megváltoztató prospektív klinikai vizsgálatok kezdeményezője és vezetője. A Semmelweis Egyetemen a graduális oktatás megteremtője, a klinikai onkológia és sugárterápia posztgraduális képzések országos vezetője, brachyterápia mesterkurzus vezető világszerte. Témavezetésével 6 hallgató szerzett PhD-fokozatot, 2 folyamatban van. Vezetése alatt az OOI elnyerte az MTA Kiváló

Kutatóhely és a TOP50 kutatási infrastruktúra címet. 235 tudományos közleménye közül 40 D1 besorolású (18 első/utolsó szerzőséggel). Tudományos közleményeire 8399 független idézetet kapott (első-utolsó szerzős idézettsége: 3774), h-indexe 36.

Ajánlók:

Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Papp Gyula, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Prohászka Zoltán

1970-ben született Budapesten. 2006 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Belgyógyászati és Hematológiai Klinika egyetemi tanára, kutatási igazgatóhelyettese, a Klinika Kutatólaboratóriumának vezetője, a Füst György Komplement Diagnosztikai Laboratórium, valamint a HUN-REN Immunológiai és Hematológiai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete: molekuláris immunológia és laboratóriumi medicina.

Immunológus kutató, munkássága a laboratóriumi medicina, molekuláris immunológia és klinikai genetika területeire fókuszál, különös tekintettel a betegellátás során hasznosuló módszerfejlesztésre és innovációkra. Elsőként vezette be régiókban a trombotikus mikroangiopátiák és a komplementmediált vesebetegségek differenciáldiagnosztikájára szolgáló immunológiai és genetikai vizsgálati eljárásokat. Az elmúlt 15 év folyamatos diagnosztikai aktivitására és tapasztalataira alapozva tudott klinikai vizsgálatokat végezni a fenti betegségekben. 2020 áprilisában nemzetközi szinten is az első között szervezett klinikai vizsgálatot a SARS-CoV2 fertőzés patogenezisének tanulmányozására, melynek keretében munkatársaival a komplement és a koaguláció biomarkereit, prognosztikai értékét, valamint a COVID-19 genetikáját vizsgálták. 350 közleményére 8435 a független hivatkozás, h-indexe 51. Jelentős innovációja a már kereskedelmi forgalomban is kapható két immuno-assay (C1s-C1INH és MASPI-C1INH komplex ELISA) kifejlesztése, amelyek alkalmasak a korai klasszikus- és lek-tin komplementaktivációs útvonalak aktiváltságának elkülönítésére. Hat bejelentett szabadalomból 2 hasznosult, ebből 1 hasznosulása jelentős. Több mint 20 fős munkacsoportot irányít. Kiemelkedő TDK- és PhD-témavezető. Számos volt hallgatója tölt be vezető pozíciót a betegellátásban és a tudományos életben.

Tanítványai Junior Prima-díjat, Bolyai-ösztöndíjat, MTA Posztdoktori pályázatot és OTKA-támogatást is nyertek.

Ajánlók:

Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Makara Gábor Béla, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Mócsai Attila, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Nagy Zoltán Zsolt, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Szegedi Andrea

1964-ben született Debrecenben. Az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Klinikai Központ Bőrgyógyászati Klinika igazgatója és az Általános Orvostudományi Kar Bőrgyógyászati Tanszék tanszékvezetője, betegellátásban vesz részt, oktat és kutat. Szűkebb szakterülete: bőrgyógyászati allergológia és immunológia.

Saját kutatócsoportot szervezett és laboratóriumot alakított ki, mely elnyerte a HUN-REN-DE Allergológia kutatócsoport támogatást, valamint az MTA Kiváló Kutatóhely kitüntetését. Tudományos munkája elsősorban a bőrgyógyászati allergológia és immunológia területére fókuszál. Elsőként sikerült kimutatnia a bőr immunrendszer és a bőr permeabilitási barrier topográfiai heterogenitását, valamint életkorok szerinti érését. Ezen eredményei alapvetően változtatják meg tudásunkat a bőr immunológiai működéséről, feltárul a barrier szervek (bél, bőr, egyéb nyálkahártyák) működésének számos hasonlósága, magyarázatot kaphatunk bőrbetegségek jellegzetes lokalizációjának egyik okára, pontosabbá tehetők a szöveti biomarker kutatások, valamint a topikális terápiák fejlesztései. Elsőként dolgozott ki egy basophil granulocytá aktiváción és áramlási citometriás detektáláson alapuló, a gyakorlatban jól alkalmazható funkcionális diagnosztikai tesztet, mely alkalmas a krónikus csalánkiütés autoimmun altípusának azonosítására. Atópiás ekcémában számos, a betegség patomechanizmusának megértését elősegítő megfigyelés első leírói között volt. A Debreceni Egyetem ÁOK dékánhelyettese, Doktori Iskola vezető, az Egészségügyi Szakmai Kollégium Bőr- és Nemibetegségek Tagozatának elnöke.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Balla József, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Csiba László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Szekanecz Zoltán

1964-ben született Debrecenben. Az MTA doktora. Orvos, tanszékvezető egyetemi tanár a Debreceni Egyetem ÁOK, Belgyógyászati Intézet, Reumatológiai Tanszékén. Szűkebb szakterülete: reumatológus, belgyógyász, klinikai immunológus és allergológus szakorvos.

Már diákkörösként, majd egész pályafutása során mozgásszervi kutatásokat végzett. 1988–2001 között a rheumatoid arthritis (RA) patogenezisével foglalkozott. A Debreceni Egyetem III. sz. Belgyógyászati Klinikáján, Manchesterben és Chicagóban RA-ban és annak állatmodelljeiben elsők között igazolta több integrin, kemokin és az angiogenesis szerepét. Mindezek potenciális terápiás célpontok lehetnek. Elsőként igazolták a genetika, környezet és autoimmunitás összefüggéseit hazai beteganyagban. Ezek az eredmények képezték az 1995-ben megvédett kandidátusi disszertáció, majd a 2001-ben megszerzett MTA doktori fokozat alapját. 2001-től a Debreceni Egyetem első Reumatológiai Tanszéke vezetőjeként három kutatócsoportot hozott létre. Ezt követően az RA kardiovaszkuláris (KV), csont, daganatos és neuropszichiátriai társbetegségeinek hátterét vizsgálta munkatársaival. Ezek a társbetegségek befolyásolják ugyanis az RA-s betegek életkilátásait. Feltérképezték a KV patofiziológiai eltéréseit és biomarkereit; a gyulladásos csontvesztés mechanizmusait; a daganatok és az immuncheckpoint-gátlók okozta autoimmunitás, valamint az agyi keringészavar és kognitív diszfunkció előfordulását betegekben. Végül, többféle célzott terápiának (TNF és JAK gátlók) ezen társbetegségekre kifejtett kedvező hatásait is igazolták. Ez a kezelés javíthatja a betegek életkilátásait. Aktív ismeretterjesztő és egészségnevelő tevékenységet folytatott és folytat ma is a reumatológia és a COVID–19 területén.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bálint Béla

1952-ben született Tiszaszentmiklóson (Szerbia). Professzor (2005), tudományos tanácsadó (2005), akadémikus, a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia (Serbian Academy of Sciences and Arts – SASA) levelező (2015), illetve rendes (2021) tagja; a SASA Újvidéki Ágazatának (The Branch of the SASA in Novi Sad) rendes tagja (2022). A Szerb Honvédelmi Egyetem Orvosi Kara professor emeritusa. Szűkebb szakterülete: transzfuziológia, hematológia.

A belgrádi Transzfuziológiai és Hemobiológiai Intézet igazgatója (2010–2018), a „Dedinje” Kardiovaszkuláris Intézet osztályvezető orvosa (2018–2022). Jelentős szerepet vállal az utánpótlás-nevelésben: 9 doktori tézis (PhD) mentora. Közzétett 932 tudományos munkát (20 monográfia). A Nemzeti Össejt Transzplantációs/Regeneratív-Implantációs Központalapítója. Elsőként vezette be a szelektív aferézist immunoadszorpcióval (veseátültetés, 2007) és a „multi-modális” aferézist (hemobiológiai reanimáció, 2008). Nemzetközileg másodikként végzett C-reaktív proteín aferézist (szívinfarktus kezelése, 2020) és harmadikként intrakoronáris össejt-infúziót (2003). Fentiekben ismertetett munkássága alapján meggyőződéssel ajánljuk az MTA kültagjává.

Ajánlók:

Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Haskó György

1967-ben született Budapesten, orvos végzettségű. 1993–2009 között a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben dolgozott. Az MTA doktora. A Columbia Egyetem Orvosi és Sebészeti Karán „tenure” professzor kinevezést kapott. Szűkebb szakterülete az immunofarmakológia.

2000 óta az USA-ban él, és ez idő alatt több mint 30 magyar kollégával dolgozott együtt. A szimpatikus idegrendszer és a purinerg receptorokon ható adonozin az immunrendszerünk egyensúlyát meghatározó gyulladáskeltő és gyulladásgátló citokinek termelésében játszott szerepének feltárása tette szakterülete egyik kiemelkedő egyéniségévé. Több gyógyszerfejlesztést lehetővé tevő szabadalommal rendelkezik. Az MTMT adatai alapján 18 376 független idézetet kapott a 242 megjelent cikkére. Hirsch-indexe: 84. Eddig 15 NIH grantnek volt a kedvezményezettje mint projektvezető.

Ajánlók:

Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Molnár Zoltán

1964-ben született Nagykőrösön. Tudományos fokozata: MD (Szeged), DPhil (Oxford). A fejlődési idegtudományok professzora a Fiziológiai, Anatómiai és Genetikai Tanszéken, a St John's College tutora és hivatalos tagja az Oxfordi Egyetemen. Szűkebb szakterülete az agykéreg fejlődése és evolúciója.

Az Egyesült Királyság egyik legkiemelkedőbb fejlődés-neurobiológusa, aki alapvető úttörő felfedezéseket tett az agykéreg fejlődési és kóros működéseinek mechanizmusaira, valamint bonyolult idegi hálózatokra vonatkozóan. Kutatásai olyan betegségek okait tárták fel, mint a kortikális migrációs betegségek, a diszlexia, a mikrokefália, a lisszenkefália, a perinatális hipoxiás iszkémiás agykárosodás és a veleszületett ZIKA szindróma. Innovatív módszereivel felfedezte a thalamus neuronjainak kortikális területekhez való kapcsolódási módjait, szerepüket a területspecifikus kérgi hálózatok kialakulásában, valamint a fejlődés során az átmeneti sejtek jelentőségét a thalamus axonjainak agykéregbe juttatásában.

Ajánlók:

Buzsáki György, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Deli Mária, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mócsai Attila, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Nagy Zoltán Zsolt, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Reglődi Dóra, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Révész Tamás

1948-ban született Kisvárdán. 2022 óta az MTA doktora. A UCL Queen Square Institute of Neurology, University College London professor emeritusa. Nyugdíjasként is aktív neuropatológus orvos a londoni Queen Square Brain Bank for Neurological Disordersnél. Szűkebb szakterülete: idegtudományok, neurodegeneratív betegségek.

A Semmelweis Egyetemen tanult, a Royal College of Pathologists tagja. Sokáig vezette a londoni Brain Bank for Neurological Disorders-t. Genetikai hibákat fedezett fel az öröklött agyi amyloidózisok brit és dán formáiban, ahol a tau filamentumok szerkezete megegyezik ezekben a demenciákban és az Alzheimer-kórban (31 cikk, 2653 idéző). Fontos eredménye, hogy az atípusos parkinsonizmusok progressziójában a Lewy-testes pathológia prionszerű mechanizmussal terjed belső neuroncsoportok között (*Nature Medicine*, idézettség: 1443). Felismert egy új betegséget, a progressive supranuclearis bénulást és alsoportjait. 362 közleményére 38 416 hivatkozás érkezett, h-indexe 100.

Ajánlók:

Dóczi Tamás, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Makara Gábor Béla, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sahin-Tóth Miklós

1963-ban született Budapesten. Az orvostudomány kandidátusa. A University of California Los Angeles kutató professzora. Szűkebb szakterülete a pankréász betegségek kutatása.

Jelentős felfedezéseket tett a krónikus pankreatitisz genetikai alapjainak megértésében. Fontos génhibákat azonosított betegekben, feltárta ezek biokémiai hatásmechanizmusát, egérmodellekkel bizonyította a mutációk kóroki szerepét és elindította a gyógyítást célzó preklinikai vizsgálatokat. Szoros együttműködést folytat 5 magyar egyetemmel, 60 közös közleményük jelent meg, 30 fiatal kutatót fogadott laboratóriumában, 9 szerzett PhD-fokozatot témavezetésével, 7 tanítványa vezet önálló kutatóprogramot. A magyar tudományos életben kifejtett munkásságáért az SZTE és az SE doctor honoris causa címmel, a Magyar Gasztroenterológiai Társaság a Hetényi Géza emlékéremmel tüntette ki.

Ajánlók:

Balla József, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Lukács Gergely, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mócsai Attila, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Brian K. Kobilka

1955-ben született Little Fallsban (Minnesota, USA). Tudományos fokozata: M. D. (1981), Louis N. Nahum Prize for M. D. Thesis Research, Internal Medicine (The American Board of Internal Medicine, 1984), Postdoctoral training (1984–1987). Orvos (1981), belgyógyász szakorvos (1984). A Department of Molecular and Cellular Physiology, Stanford University, School of Medicine (Stanford, CA, USA) professzora. Szűkebb szakterülete a molekuláris és sejtélettan.

2012-ben nyerte el a kémiai Nobel-díjat a G-fehérjéhez kapcsolt receptorokkal kapcsolatos kutatásaiért. A Duke Egyetemen végzett posztdoktori munkája során meghatározó szerepe volt az adrenerg receptorok génjeinek azonosításában. 1989-től a Stanford Egyetemen végzett kutatómunkája úttörő szerepet játszott az élettani és terápiás szempontból egyaránt kiemelkedően fontos G-fehérjéhez kapcsolt receptorok kristályszerkezetének meghatározásában. Eredményei új lehetőségeket nyitottak a gyógyszerfejlesztésben. 302 közleményt és 5 könyvfejezetet publikált, melyek idézettsége közel 34 ezer, h-index: 78 (WoS).

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Dóczi Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Kovács L. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mócsai Attila, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Imre Sándor

Budapesten született 1969-ben. 2007 óta az MTA doktora, 2019 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. A Kvantuminformatikai Nemzeti Laboratórium szakmai vezetője. Tudományos munkássága a távközlés 21. századi új irányai közül a nagy sebességű vezeték nélküli és mobilhálózatokat, valamint a kvantummechanikai elvekre épülő kommunikációt és informatikát öleli fel.

Levelező taggá választása óta h-indexe 22-ről 28-ra, független hivatkozásainak száma több mint a duplájára, 4300 fölé emelkedett, témavezetésével pedig ez idáig 17 doktorandusz szerzett fokozatot, további négy pedig közvetlenül a fokozatszerzés előtt áll. Kimagasló eredményeket ért el a kvantuminformatikai optimalizáció és a kvantumkommunikációs csatornák modellezése, hatékonyságának növelése, valamint a kvantumhálózatok terén. Tudományos és iskolateremtő munkásságát Szent-Györgyi Albert-díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Csurgay Árpád, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Insperger Tamás

Hódmezővásárhelyen született 1976-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kara Műszaki Mechanikai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a HUNREN–BME Gépek Dinamikája Kutatócsoport vezetője. Kutatási területe a műszaki mechanikán belül a dinamika.

2019-es levelező taggá választása óta új eredményeket ért el az emberi egyensúlyozás területén, elsősorban az egyensúlyozási feladat összetettsége

és az emberi reakcióidő-késés közötti kapcsolat elméleti és kísérleti leírásában. Az elmúlt hat évben tudományos közleményeinek száma 215-ről 293-ra, független hivatkozásainak száma 3800-ról 5300-ra növekedett. Egy Springer-könyv társszerzője, egy nemzetközi kurzus előadója és egy másik szervezője volt, és bekerült egy D1-es besorolású folyóirat szerkesztőbizottságába. Négy új tanítványa szerzett PhD-fokozatot a hat év alatt. Tudományos és oktatási munkáját 2021-ben Mestertanár Aranyéremmel, 2022-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével ismerték el.

Ajánlók:

Czigány Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Monostori László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Palkovics László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Stépán Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Károlyi György Zoltán

Budapesten született 1968-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézetének egyetemi tanára. Szakterülete a nemlineáris dinamika és ennek alkalmazásai.

Levelező taggá választása óta a nemlineáris dinamika eredményeit továbbfejlesztette, és több területen sikerrel alkalmazta. Időben változó paraméterű dinamikai rendszerek vizsgálatára dolgozott ki új eljárást a klímaváltozás analógiáját kihasználva, és továbbfejlesztette a tisztán csillapított kaotikus dinamikai rendszerek elméletét. Elméleti és numerikus eszközökkel mutatta ki, hogy repülőgépek atomerőműbe csapódásának hatása jól becsülhető egyetlen dimenziótlan számmal, a károsodási potenciállal. A bambusz mint építési anyag tulajdonságait kísérleti és numerikus módszerekkel vizsgálva módszert adott a biológiai eredet miatti bizonytalanságok kezelésére. Négy diákja szerzett PhD-fokozatot.

Ajánlók:

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Tarnai Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Ádány Sándor

1969-ban született Budapesten. 2019 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kar Tartószerkezetek Mechanikája Tanszék egyetemi tanára. Fő kutatási területei a vékony falú szerkezetek, acél-szerkezetek, stabilitási problémák. Kutatási tevékenységét jellemzi a szerkezeti viselkedés elméleti vizsgálatokon alapuló megértése, a jelenségek leírása szemianalitikus és numerikus módszerekkel, valamint a gyakorlati méretezés igényeit kielégítő számítási eljárások kidolgozása.

Nemzetközi ismertségét adó legfontosabb eredménye a cFSM (constrained Finite Strip Method) és a cFEM (constrained Finite Element Method) kidolgozása, melyek új szemléletet vittek a vékony falú szerkezeti elemek viselkedésének megértésébe, és amelyek közvetlenül alkalmazhatók a méretezésében is. Tudományos közleményeinek száma 187, független hivatkozásainak száma mintegy 1150, h-indexe 21. Kutatói tapasztalatait alkalmazza a gyakorlatban is, számos ipari háttérű fejlesztési projektben vett részt. Aktív a hazai és a nemzetközi szakmai és tudományos közéletben, részt vett konferenciák szervezésében, tudományos bizottságok és zsűri munkájában; tagja több szakmai szervezetnek és nemzetközi szabványosítási munkacsoportnak. A BME-n az oktatás és kutatás mellett vezetői feladatokat is ellátott (tanszékvezető; oktatási dékánhelyettes).

A korszerű tartószerkezeti stabilitásvizsgálat elméleti és numerikus eljárásainak nemzetközileg is elismert szaktekintélyét javasoljuk az MTA levelező tagjának megválasztani.

Ajánlók:

Dunai László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Zsolt, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kollár László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Bagi Katalin

Budapesten született 1965-ben. 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tartószerkezetek Mechanikája Tanszékének egyetemi tanára. Az építés-építészettudomány egyik legmagasabb nemzetközi hivatkozottságú hazai kutatója. Munkássága olyan jelenségek mechanikai vizsgálatára irányul, amelyeknél a mérnöki gyakorlat szokásos kontinuumalapú modellezési módszerei a jelenségek diszkrét jellege miatt nem alkalmazhatók.

A szemcsés mikromechanika alapfogalmait tisztázó publikációi ma a szakterület meghatározó alampunkáinak számítanak, három évtizede folyamatosan hivatkozzák világszerte a kutatók. Az MTA doktora cím megszerzése óta elsősorban falazott boltozatok mechanikájával foglalkozik. Tanítványaiival számos történeti boltozattípus viselkedését tárták fel.

Munkásságának magas minőségét mutatja, hogy cikkei között kimagasló a Q1-es vagy D1-es folyóiratokban megjelentek aránya. Szakterülete legrangosabb folyóiratainak rendszeres bírálója, tematikus kiadványok szerkesztője, nemzetközi és hazai tudományos rendezvények és egy CISM- (Certified Information Security Manager) kurzus szervezője.

Kiemelendő a hallgatói és a fiatal kutatói tehetséggondozásban betöltött szerepe. Országos szintű kezdeményezései a hazai műszaki felsőoktatás legkiválóbb hallgatóinak fejlődését segítették, oktatói tevékenységéért Apáczai Csere János-díjat kapott. A BME Tehetségsegítő Tanácsának elnöke.

Személyében az MTA a mechanika korszerű módszereit magas szinten alkalmazó, nemzetközileg széles körben elismert, a tehetségsegítés iránt elkötelezett tudóssal gazdagodna.

Ajánlók:

Gáspár Zsolt, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Tarnai Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Buttyán Levente

1970-ben született Salgótarjánban. 2021-ben lett az MTA doktora. A BME Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékén egyetemi tanár. Meghatározó szerepe volt a CrySyS Adat- és Rendszerezbiztonság Laboratórium megalapításában, amelynek 2011 óta a vezetője.

Az egyik kutatási területe a vezeték nélküli szenzorhálózatok, például közlekedési rendszerek adatbiztonsága. Ezekben a feladatokban korlátozott erőforrások mellett kell kis számítás bonyolultságú, hatékony adatvédelmi algoritmusokat és protokollokat tervezni és analizálni, amikor a jól bevált és szabványosított eljárások már nem használhatók. Egy másik tématerület a kibernetikai rendszerekben és beágyazott eszközökben a támadások detektálása, elemzése és elhárítása. Mintegy 12 hazai és nemzetközi projektben demonstrálta, hogy képes hozzájárulni a teljes kutatási, fejlesztési, hasznosítási innovációs lánc sikeréhez.

A nemzetközi ismertségét és elismertségét jól illusztrálja, hogy szerkesztője volt a szakma rangos folyóiratainak, továbbá meghívták az ERC Starting Grant

pályázatok zsűrijébe is. A Google Scholar szerint munkáira több mint 18 ezer hivatkozás található.

Népszerű oktató. A CrySyS Laboratórium egyrészt egy tudományos iskola, másrészt a mérnökinformatika MSc szakon az IT-biztonság főspecializáció gazdája. Tíz doktorandusza szerzett PhD-fokozatot, akik ma már hazai és külföldi IT-biztonsági cégek vezetői, illetve külföldi egyetemek professzorai.

Ajánlók:

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szirmay-Kalos László, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Hangos Katalin

Budapesten született 1952-ben. 1993 óta a kémiai tudomány doktora, a HUNREN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója, a Pannon Egyetem egyetemi tanára. Kutatási területe a rendszer- és irányításelméleten belül a nemlineáris rendszerek mérnöki és fizikai elvekre támaszkodó dinamikus analízise, valamint modellalapú irányítási és diagnosztikai módszerei.

A nemlineáris dinamikus rendszerek mérnöki elveken alapuló modellezésének és modellanalízisének területén kiemelkednek a stabilitásvizsgálattal, illetve stabilizáló szabályozók tervezésével kapcsolatos eredményei. Nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket ért el a komplex ipari rendszerek diszkrét technikákkal történő modellalapú diagnosztikájában. Úttörő munkát végzett a fizikailag is motivált nemlineáris dinamikus rendszerek egyes fontos osztályainak, a folyamat- és a pozitív polinomiális rendszerek dinamikus analízise és stabilizáló visszacsatolásainak tervezése területén. Nemzetközileg is kimagasló, ma is aktív kutatómunkájával, vezetői és szervezői tevékenységével az energetikai, vegyipari, járműdinamikai és közlekedési területeken fellépő számtalan feladat hatékony megoldásában játszott meghatározó szerepet. Közleményei a rendszer- és irányításelmélet vezető folyóirataiban jelentek meg. Négy, rangos nemzetközi kiadónál megjelent könyv szerzője. Az elmúlt évtizedekben kifejtett példamutató és iskolateremtő munkásságával maradandót alkotott a fiatal mérnökök felkészítésében és tudományos eredményességében.

Ajánlók:

Arató Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Keviczky László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szirányi Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kövesdi Balázs

1983-ban született Miskolcon. Jelenleg a BME Hidak és Szerkezetek Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense, az Építőmérnöki Kar tudományos és innovációs dékánhelyettese. Szakterülete az acél tartószerkezetek numerikusmodell-alapú méretezése és innovatív méretezési eljárások fejlesztése.

Bolyai-ösztöndíjat nyert 2015-ben, 2017–2018 között ÚNKP kutatócsoportot vezetett, 2020-ban megkapta a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai Emléklap kitüntetését. 2021-ben az MTA támogatásával PhD-hallgatóival Lendület Kutatócsoportot alapított. Olyan kutatásokat végez, amelynek eredményei megalapozzák az új generációs acélszerkezetek méretezéselméletét. Négy új, publikált eljárása már beépült az új európai szabványba. Négy PhD-hallgatója szerezte meg fokozatát. Aktív tagja szakterülete két meghatározó európai és amerikai szakmai egyesületének. Négy nemzetközi szabványosítási bizottság munkájában vesz részt. Az elmúlt években kiemelkedő szerepe volt több nagy hazai hídhoz kapcsolódó kutatási, fejlesztési és tervezési feladatban, egy innovatív megoldása mintaoltalmat kapott. 2021-ben a hidász szakma az Apáthy Árpád-díjjal tüntette ki. Eddig 189 tudományos közleménye jelent meg (34 cikk WoS D1/Q1 besorolású folyóiratban). Publikációinak összesített impaktfaktora meghaladja a 195-öt, h-indexe 17, a scopusos hivatkozásainak száma több mint 900.

Az acélszerkezetek elméletének és méretezési eljárásainak nemzetközileg is elismert szaktekintélyét javasoljuk az MTA levelező tagjának megválasztani.

Ajánlók:

Dunai László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kiss Rita, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kollár László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Mertinger Valéria

1966-ban született Tatán. DSc-fokozata van (2018). A Miskolci Egyetem Fémtechnológiai Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Főbb szakterületei a martenzites átalakulás alakmemória fémekben és acélokban, valamint a finomszerkezet-vizsgálat.

A kohómérnöki diploma megszerzését követően a Miskolci Egyetem Fémtechnológiai Tanszékén kezdi oktatói-kutatói pályáját, növelt és csökkentett gravitációs körülmények közötti kristályosodási folyamatok vizsgálatával. Mérnök-fizikusi másoddiplomát a Debreceni Egyetemen szerez. Külföldi tanulmányutak során (Münster, Berlin, Cambridge) az áramlásoknak a kristályosodott eutektikum szerkezetére kifejtett hatásaival foglalkozik és fogalmazza meg PhD-téziseit is.

Ezt követően kutatási területe a martenzites átalakulások, alakmemória fémekben lesz. Ezeket a kutatásokat a bochumi egyetemen végzi. Hazatérve a martenzites átalakulások hatását vizsgálja ausztenites saválló acélokban. Ezeket a kutatásokat már saját projektek és a Bolyai-ösztöndíj is támogatja. Ezen a területen hozza létre első saját kutatócsoportját, és szerzi meg DSc-címét.

A finomszerkezet-vizsgálat területén egy világszínvonalú kutatási és innovációs laboratóriumot (3DLab) és kutatócsoportot hozott létre, országosan egyedülálló maradófeszültség- és textúravizsgálatra specializálódott kompetencia-központot irányít. Nemzetközi kapcsolatai révén intenzív képlekenyalakítási kompetenciát hoz létre az intézetében.

Aktív oktató, a Kerpely Antal Anyagtudományok és Technológiák Doktori Iskola vezetője, törzstagja, a tudományági doktori tanács elnöke. Kiemelkedő a tehetséggondozásban elért eredménye, két Pro Scientia aranyérmes és két, kooperatív doktori programban részt vevő hallgatója van, ő maga Mestertanár Aranyérem tulajdonosa.

Ajánlók:

Bitay Enikő, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Dusza János, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Insperger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kaptay György, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Orbulov Imre Norbert

Debrecenben született 1981-ben, az MTA doktora 2018 óta. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Karának dékánja, az Anyagtudomány és Technológia Tanszék egyetemi tanára és az MTA–BME Lendület Nagyteljesítményű Kompozit Fémhabok Kutatócsoport vezetője. Szűkebb kutatási területe a fémmátrixú kompozitok, különösen a kompozit (szintaktikus) fémhabok.

Jelentős eredményeket ért el a fémmátrixú kompozitok területén. Kidolgozta a kompozit fémhabok tömeggyártási technológiájának alapjait, elemezve a nyomásos infiltráció folyamatát. Munkatársaival új kompozit fémhabtípusokat fejlesztett ki, amelyek közül a mátrixanyagukban erősített és a hibrid változatok a legfontosabbak. Kollégáival fejlett mérési módszereket adaptált kompozit fémhabok összetett vizsgálatára (törésmechanikai és fárasztóvizsgálatok, akusztikus emisszió, modális analízis), ezekkel elsőként vizsgálta a kompozit fémhabok mechanikai tulajdonságait. Cikkeinek kumulált hatástényezője 145,1, független

hivatkozásainak száma 1754, h-indexe 23. Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottsága mellett tagja a Magyar Mérnökakadémiának, a Magyar Mérnöki Kamarának és a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének. Számos hazai és külföldi szervezet által kiírt pályázat és számos folyóiratcikk bírálója. Kutatási tevékenységével kétszer nyert lehetőséget MTA Lendület kutatócsoport alakítására, kétszer nyerte el a Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat (Bolyai-plakett kitüntetéssel), elnyerte az OTKA fiatal kutatói és posztdoktori támogatását is. Tudományos munkásságát 2013-ban a Junior Prima Díjjal ismerték el. Iskolateremtő oktató és kutató, a Pattantyús-Ábrahám Géza Gépészeti Tudományok Doktori Iskola vezetője, négy hallgatója szerzett PhD-fokozatot és egy PhD-hallgató témavezetője. Számos TDK-dolgozat, köztük két OTDK I. helyezett dolgozat konzulense.

Ajánlók:

Czigány Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Insperger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kiss Rita Mária, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Monostori László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Stépan Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Petrik Péter

Miskolcon született 1970-ben. Villamosmérnöki oklevelét és PhD-fokozatát (2000) a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerezte. Az MTA doktora (2016), a BME habilitált doktora (2018). A Debreceni Egyetem Villamosmérnöki Tanszékének egyetemi tanára (2022–), a HUN-REN Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a funkcionális anyagok tudománya, az integrált mikro-/nanotechnológiák fizikai és biológiai rétegszerkezeteinek roncsolásmentes optikai anyagvizsgálata, és a megszerzett alapismeretek hasznosítása érzékelő szerkezetekben – különös tekintettel a fehérjealapú bioérzékelő alkalmazásokra.

Iskolateremtő munkássága a nanoméretű multirétegek spektroszkópiai ellipszometriai analízisében, gyors kiértékelő eljárások, komplex optikai modellek fejlesztésében nemzetközileg elismert (Paul Drude Award, 2007). Csaknem hat évet kutatott és oktatót Németországban, Hollandiában és az USA-ban, számos egyetemi kurzus előadója német és angol nyelven. Mintegy 250 nemzetközi tudományos közleményére 1300 feletti független hivatkozást kapott, négy PhD-hallgatója szerzett fokozatot. Öt szabadalom társsfeltalálója, eljárásait alkalmazzák a Semilab Rt. termékeiben.

Akadémikusként azt várjuk tőle, hogy életkoránál és gazdag kutatási, oktatási tapasztalatánál fogva az integrált mikro-/nanoszerkezetek multidiszciplináris kutatása, szakemberképzése és az ipari alkalmazások területén a következő évtizedekben erősítse részvételünket a nemzetközi kapcsolódásokban.

Ajánlók:

Bársony István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Csurgay Árpád, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Sipos András Árpád

Budapesten született 1980-ban. Okleveles építészmérnök és okleveles matematikus, az MTA doktora, jelenleg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Morfológia és Geometriai Modellezés Tanszékének tanszékvezetője, szűkebb szakterülete az alkalmazott matematika, geometriai modellezés.

Kutatásaiban a modellezett jelenségek skálája a műszaki mechanikától a geológián és a planetológián keresztül a biológiáig ível. A vékony rudak geometriai értelemben egzakt elméletében a kezdeti görbület szerepét vizsgálta. Ezen elméletet alkalmazta puha robotkarok maximális kinyúlásának meghatározásához. Általánosítva a lemezek Kármán-modelljét, vékony filmek ráncos mintázatait modellezte, és pszeudoelasztikus modellt állított fel a folyamatban megfigyelt károsodás kezelésére. A falazott ívek és kupolák jellegzetes repedési mintázatainak időbeni fejlődését magyarázó új modellt írt le. Életlen természeti formák mechanikai eredetű evolúcióját tanulmányozva síkbeli modellt adott a paleogeológiában kulcsfontosságú ooid részecskék alakfejlődésére. A geológiai és planetológiai alakfejlődési folyamatokban meghatározó fragmentáció és a kopás szimulációjára sztochasztikus, numerikus algoritmusokat adott. Ezen módszerekkel nemcsak folyami sziklák, de aszteroidák alakjának leírásában is úttörő eredményeket ért el. Több új egyetemi tantárgyat dolgozott ki, és tudomány-népszerűsítő előadásokat tartott. Két évig vendégkutató volt a Cornell Egyetemen. 2024-ben társszerzőivel közösen elnyerte a mérnökgeológia egyik legrangosabb folyóirata, a *Rock Mechanics and Rock Engineering* által az év legjobb publikációjáért adományozott Giovanni Barla-díjat.

Ajánlók:

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Ferkai András, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Károlyi György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Tarnai Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szabó Zoltán Béla

Nagyváradon született 1966-ban. 2011 óta az MTA doktora. A HUN-REN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója és a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára. Szakterülete a rendszer- és irányításelmélet.

A rendszer- és irányításelmélet általános elveire és módszertanára építve a jármű- és energiaipar által motivált kutatási területeken érte el legfontosabb eredményeit, amelyek főleg a nemlineáris dinamikát leíró lineáris paraméterváltozós rendszermodellezési paradigma alapján való robusztus irányítás és identifikációs módszerek köré összpontosulnak, kiegészülve a rekonfigurálható irányítások témakörével. Ezen belül kiemelt helyet kaptak az úgynevezett geometriai elvekre épülő szabályozástervezési eljárások. Az eredményeket elsősorban járműdinamikai alkalmazásokban hasznosította. 2007-ben Akadémiai Ifjúsági Díjat, 2022-ben Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést kapott. Kutatói elismertségét jelzik a hazai és külföldi egyetemi előadásokra és doktori védésekre szóló meghívások, nemzetközi tudományos testületek vezetésében és nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottságaiban való részvétel, konferenciaszekciók szervezésére és előadások tartására való felkérések. Eddig hat könyve (társszerzővel) jelent meg, 219 publikációjára 1339 független hivatkozás érkezett. Szabó Zoltán Béla munkásságának a műszaki tudományok szempontjából kiemelkedő jelentőségű értéke a modern geometriai alapú szabályozáselméleti eredményeknek kivételesen új alkalmazása járműipari alkalmazásokban.

Ajánlók:

Bokor József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Keviczky László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szilágyi József

Újfehértón született 1964-ben. 2005 óta az MTA doktora, 2009 óta a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszékének egyetemi tanára, szűkebb szakterülete a hidrológia, hidrometeorológia, vízgazdálkodás.

Tudományos munkássága a hidrológiai és hidrometeorológiai folyamatok alaposabb megértésére, illetve az így nyert tudás vízmérnöki alkalmazására irányul. Nemzetközi szakfolyóiratokban publikált cikksorozatával és a Szöllősi-Nagy Andrással közösen, 2010-ben a Taylor & Francisnél megjelentetett szakkönyvi összefoglalásával egyedülálló, az Országos Vízjelző Szolgálat által ma is opera-

tívan alkalmazott rekurzív árhullám-transzformációs séma kidolgozásában vett részt. A területi párolgás folyamatának újszerű termodinamikai leírásával olyan széles körben alkalmazható eljárást fejlesztett ki, amely meteorológiai és műholdas távérzékelési adatok segítségével lehetővé teszi a területi párolgás, valamint a talajvíz utánpótlódásának nagyléptékű térképezését. Tisztán meteorológiai méréseken alapuló, kalibrációmentes párolgásbecslő módszere a klímamodellektől függetlenül engedi meg a szárazföldek párolgásának klímaváltozást is figyelembe vevő globális értékének és hosszú távú trendjének a pontosítását. Eredményei itthon és külföldön a tudomány, az oktatás és a gyakorlat terén egyaránt széles körben hasznosultak. 2022-ben Vásárhelyi Pál-díjban, 2024-ben Akadémiai Díjban részesült.

Impaktfaktoros cikkeinek száma 86, ebből 24 egyszerős. Összesített impaktfaktora 241. Cikkeire eddig közel 2700, túlnyomórészt Web of Science-es független hivatkozást kapott, ebből számított h-indexe 31.

Ajánlók:

Ferkai András, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Károlyi György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Somlyódy László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Tapolcai János

Budapesten született 1976-ban. 2013 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar Távközlési és Mesterséges Intelligencia Tanszékének egyetemi tanára. Szakterületei közé tartozik a távközlés, a meghibásodások elleni védelem, a matematikai modellezés, valamint a gráfelmélet és az optimalizálás mérnöki alkalmazásai.

Nemzetközi sikereit Magyarországról azzal érte el, hogy munkái egyaránt előrelépést jelentenek az informatika és a számítástudományok területén. Kutatásaiban olyan mérnöki kihívásokra összpontosított, amelyeket a gyakorlatban megoldhatatlannak tartottak, de felismerte, hogy a matematikai modellek apró, mérnöki szemmel elfogadható módosításaival hatékony megoldásokat lehet találni. Nagyjából 20 olyan publikációja ismert (évente 1-2), amelyek szemléletváltást hoztak szakterületén. Például kiterjesztette a hálózatvédelmi mechanizmusokat többszörös hibákra optikai és IP-hálózatokban, valamint hatékony algoritmusokat fejlesztett hibafüggetlen utak keresésére. Ezek közül 12 dolgozata jelent meg szakterületének legnagyobb hatású konferenciáján, az IEEE Infocomon (amelyből hétnek első szerzője), valamint 27 az *IEEE Transactions* folyóiratban. Munkássága itthon is magas elismertséget hozott a mérnöki tudományoknak: 2012-ben

az MTA Lendület kiválósági program nyerteseként alapíthatta meg az MTA–BME Jövő Internet Kutatócsoportot. Korábban mérnöki tudományokban nem nyertek Lendület pályázatot.

Ajánlók:

Demetrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Gyimóthy Tibor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Imre Sándor, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Telek Miklós

Budapesten született 1963-ban. 2004 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékén egyetemi tanár. 2012 óta a HUN-REN–BME Informatikai Rendszerek Kutatócsoportjának vezetője. Tudományos munkássága a távközlési rendszerek forgalmi modellezésétől kiindulva a sztochasztikus modellezési módszerek széles körét öleli fel a nagy sebességű vezeték nélküli kommunikációtól a Markov-modulált folyamatokig.

Szakterületén számos kutatási (OTKA), fejlesztési (EU FP7) és ipari együttműködési (Magyar Telekom, Nokia, Ericsson) projekt vezetője. Ipari együttműködéseiből több távközlési szabadalom készült. Kiemelkedő jelentőségű szakmai eredménye a Laplace transzformált függvények inverz transzformációjára kidolgozott numerikus eljárás.

A sztochasztikus modellezés korszerű módszereit ismertető szakkönyvének első kiadása 2012-ben, a kiadó kezdeményezésére készített második bővített kiadása 2019-ben jelent meg a Springer kiadónál. Legújabb szakkönyve *Phase Type Distributions: Theory and Application* címmel 2024-ben jelenik meg az ISTE–Wiley gondozásában. Iskolateremtő tevékenységének eredményei a hazai és külföldi egyetemeken sikeres kutatói karriert építő PhD-hallgatói. 2022-től az MTA elnökségének nem akadémikus képviselő tagja. A Magyar Tudományos Művek Tárában szereplő publikációinak száma 335, az ezekre érkezett független hivatkozások száma 2733, az összegzett impaktfaktora 143, relatív impaktfaktora 45,342, h-indexe 27.

Ajánlók:

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Imre Sándor, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Vadászné Bognár Gabriella

Miskolcon született 1959-ben. 2014-ben lett az MTA doktora. A Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karának tudományos és nemzetközi dékánhelyettese, egyetemi tanára. Fő kutatási területe a tribológia és a felületbevonatok tervezése, fejlesztése.

Matematikai és mérnöki eszközökkel vizsgálta a newtoni és nem newtoni folyadékok határréteg-áramlását, a folyadékokban az ellenállás-tényező meghatározását, folyékony kenőanyagok fejlesztését és tribológiai jellemzőik meghatározását. Kutatásai kapcsolódnak a magneto-hidrodinamikus és ferromágneses kenőanyagok és a felületi bevonatok elméleti és kísérleti fejlesztéséhez. Elemezte vékony filmek felületi struktúráinak önszerveződését, a bevonati paraméterek szabályozását, melyek új gyártási technológiákat eredményeznek. A nanoméretű adalékanyagok hatását vizsgálta funkcionális folyadékok áramlási és hőmérsékleti jellemzőire. Kísérleti és elméleti eredmények alapján új viszkozitásmodelleket dolgozott ki.

Számos nemzetközi és hazai tudományos szervezet tisztségviselője, 17 nemzetközi konferencia plenáris előadója, folyóiratok szerkesztőbizottságának tagja, 21 nemzetközi konferenciát szervez, kilenc konferenciakötet szerkesztője. H-indexe 14; független hivatkozásainak száma meghaladja a 760-at. Több ipari kutatási-fejlesztési, alap- és nemzetközi kutatási projekt szakmai vezetője. Kilenc hallgatója szerzett PhD-fokozatot, 2019-től a Sályi István Gépészeti Tudományok Doktori Iskola vezetője. 2021-ben a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki.

Ajánlók:

Kaptay György, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Stépán Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Varga István

Varga István Budapesten született 1974-ben. Az MTA doktora (2020). A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Karának egyetemi tanára és dékánja, valamint a HUN-REN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója. Munkássága a közúti közlekedési folyamatok modellezése és irányítása témakörére fókuszál, kutatásai mind az autópályák forgalomirányítási, mind a városi forgalom modellezési és irányítási problémáira kiterjednek.

Feltárta a közúti közlekedés modellezési, állapotbecslési és irányítási problémáit, és azokra a modern irányításelmélet segítségével adott megoldásokat. Olyan szabályozási eljárásokat dolgozott ki, amelyek több csomópontból álló hálózatokban valamennyi kereszteződés jelzőlámpáinak szabályozását összehangoltan, forgalomtól függően végzik. Olyan módszereket javasolt a városi forgalomirányításban, amelyek lehetővé teszik a közúti folyamatok állapotváltozóinak és paramétereinek korlátozások mellett végzett, modellalapú becslését. Az általa leírt MPC-irányítás lehetőséget teremt a több csomópontból álló városi hálózatok robusztus irányítására. Autópálya-szakaszok irányításával igazolta, hogy a forgalomtechnikai mutatók javításán túlmenően a biztonság és a környezetvédelem szempontjai egyaránt figyelembe vehetők. Az irányításelméleti megközelítésben tárgyalt közlekedésirányítási módszerek kidolgozásában úttörő szerepet játszott. Létrehozta a „Közúti forgalomirányítási laboratóriumot”, ahonnan témavezetésével hárman szereztek PhD-fokozatot és egy tanítványa már az MTA doktora címet is.

Ajánlók:

Bokor József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Monostori László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Varró Dániel

1976-ban született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar Mesterséges Intelligencia és Rendszertervezés Tanszéke, valamint a Linköping University Department of Computer and Information Science egyetemi tanára. Kutatási területe a precíz modelltranszformációk tervezése és analízise.

Kutatásai szolgáltatásbiztos rendszerek fejlesztését segítő, modellalapú módszerek és eszközök kidolgozását célozzák. Ezekben központi szerepet játszik a modellek generálása, lekérdezése, továbbá horizontális és vertikális transzformációjuk. Fontos feladat mindezek automatikus végrehajtása is azzal, hogy a generált gráfalapú modellek egyidejűleg konzisztensek, diverzek, realiztikusak és skálázhatóak legyenek. Kutatásai során bevezette az eseményvezérelt, reaktív modelltranszformációkat, valamint a „modelltranszformáció példák alapján” megközelítést, amelyet azóta több nemzetközi kutatócsoport is alkalmaz. 2015 és 2020 között az MTA–BME Lendület Kiberfizikai Rendszerek Kutatócsoport vezetője. A Magyar Tudományos Művek Tárában nyilvántartott több mint 200 publikációjára több mint 2800 független hivatkozás érkezett, h-indexe 28. Három közleménye is „Az elmúlt 10 év legjelentősebb hatású cikke” elismerésben részesült. Az általa létrehozott nyílt forráskódú VIATRA-szoftver keretrendszert nem-

zetközi nagyvállalatok és kutatóintézetek használják. Nemzetközileg elismert szakember, a szakterület vezető konferenciáin rendszeresen lát el szervezőbizottsági vagy programbizottsági elnöki feladatokat. Munkássága a modellvezérelt rendszertervezés területén iskolateremtő. Eddig kilenc doktori hallgatója szerzett PhD-fokozatot. Kiemelkedő tehetséggondozó munkáját az OTDT Imreh Csanád Emlékéremmel és Mestertanár Aranyéremmel ismerte el.

Ajánlók:

Arató Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szirmay-Kalos László, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Cvetityánin Livia (Livija Cveticanin, szül. Pintér Livia)

Zentán, Jugoszláviában született 1952-ben. A műszaki tudományokban PhD (1981) és MTA doktor (2014). Az Újvidéki Egyetemen professor emerita. Szakterülete az alkalmazott mechanika, a mechanizmusok dinamikája, a rezgésstan.

Jelentős eredményeket ért el a nemlineáris rezgések matematikai modellezésében, a modellek analitikus megoldásában. Hozzájárult a gépek rezgésdiagnosztikájának fejlesztéséhez, a meghibásodások időben történő észleléséhez. Kutatócsoportjával kifejlesztettek egy új típusú 3D nyomtatott mechanikai metastruktúrát, amelyet sikerrel alkalmaztak gépek rezgéscsillapítására. A változó tömegű testek dinamikájának kiterjesztésével, az időben változó tehetetlenségi nyomaték bevezetésével növelni tudták a kábel-, papír- és textilipari gépek termelékenységét. Kapcsolata a hazai és nemzetközi tudományos élettel kiváló. Hét végzett doktorandusza magyar és szerbiai műszaki egyetemeken nyert alkalmazást.

Ajánlók:

Élesztős Pál, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Inspurger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kastori Rudolf, az MTA külső tagja, Agrártudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Lugosi Gábor

1964-ben született Budapesten. A műszaki tudományok kandidátusa. Szakterülete a gépi tanulás. 1996 óta él Barcelonában, jelenleg a Pompeu Fabra University egyetemi tanára.

Legnagyobb hatású eredményeit a gépi tanulás területén érte el. A Nicolò Cesa-Bianchival közös *Prediction, Learning, and Games* című könyvben egy játékelméleti modellben újfogalmazták az idősorok predikciójának feladatát, és megmutatták, hogy elemi predikciók egy készletéből azok adatfüggő aggregálásával optimális predikciót kaphatunk. Az elmélet egy érdekes következménye annak felhasználhatósága abban, hogyan konstruáljunk növekedésoptimális portfólióstratégiát. További fontos alkalmazási terület az infokommunikációs hálózatok útvonalválasztása. A Google szerint mintegy 30 ezer hivatkozása van.

Ajánlók:

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tusnád Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

S. Tóth László

1952-ben született Pakson. 1986-ban szerzett kandidátusi fokozatot, majd a McGill Egyetemen kutatott három évig, a Leuveni Egyetemen két évig, végül 1992-től Metzben a Lorraine Egyetem professzora, ahol 2010-ben megalapította a LEM3 kutatóintézetet, illetve 2012-ben a LabEx DAMAS metallográfiai kutatási centrumot. Francia lovagi állami kitüntetést kapott 2012-ben, továbbá díszdoktori címet a Miskolci Egyetemen 2023-ban.

Nemzetközileg elismert vezető kutató a kristályplaszticitásban, a fémek textúrájában és az intenzív képlékeny alakításban. Mindhárom témában nagy nemzetközi konferenciákat szervezett. 234 tudományos cikke 6990 független hivatkozást kapott (WoS, $h = 45$), az anyagtudományi Ioannidis-világrangsorban 1034. helyen volt 2021-ben (/315 721).

Ajánlók:

Bitay Enikő, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Dusza János, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kaptay György, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Guo Qi Zhang

A Kínai Népköztársaságban született 1959-ben. Mérnöki tanulmányait Hszianban végezte, majd a Delfti Műszaki Egyetemen repülőmérnöki PhD-fokozatot szerzett (1993). Húszéves ipari, stratégiai vezetői gyakorlatát (Fokker, Philips-NXP) követően lett a Delfti Műszaki Egyetem professzora (2013), a Netherlands Academy of Technology&Innovation tagja. A tömeggyártásérett integrált eszközkonstrukciók megbízhatóságra tervezése, szerelés-tokozása anyagtudományi és technológiai alapkérdéseit kutatja.

Nevéhez fűződik az International Roadmap for Devices and Systems™ More-than-Moore (MtM) kutatási irányai kijelölésében az EU kezdeményező képviselője. Eredményeit, kiemelkedő iskolateremtő munkásságát az IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) a terület legmagasabb szintű kitüntetésével (Rao Tummala Award, 2023) ismerte el.

Ajánlók:

Bársony István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Csurgay Árpád, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Yong Du

Kínában, Csangszában született 1964-ben. A kínai Dél-Közép Egyetem professzora, és ott az Anyagtervezési Kutatóintézet igazgatója. Kutatási területe fémes, keramikus és fém-kerámia kompozit anyagok tervezése és fejlesztése.

A Calphad (fázisdiagram-számítás) tudományterület nemzetközileg elismert szakértője. A kutatócsoportjával kifejlesztett alumíniumötvözeteket, cementált karbidokat és kopásálló bevonatokat a partner iparvállalatok 72 országba exportálták. A Scopusban összesen 808 cikkét tartják számon, ezekre összesen 13 700 feletti független hivatkozás érkezett 2024 szeptemberéig, az innen számolt h-indexe 51. Szerepel az Elsevier (Ioannidis) által évente frissített „a világ legjobb százezer kutatója” listákon.

Ajánlók:

Kaptay György, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Hohmann Judit

Hohmann Judit Bólyon született 1957-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Szegedi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karán a Farmakognóziái Intézet egyetemi tanára, a HUN-REN–SZTE Biológiai Aktív Természetes Vegyületek Kutatócsoport vezetője. Szakterülete a természetes hatóanyagok kutatása.

Levelező taggá választása óta újabb növényi és gombaeredetű szekunder metabolitokat írt le, meghatározta a vegyületek szerkezetét és farmakológiai hatásukat. Jelentős eredményeket ért el a magasabb rendű növény- és gombafajok kémiájának feltárása terén. Az általa felfedezett vegyületek a gyógyszerkutatás ígéretes molekulái. A levelező tagság elnyerése óta 71 tudományos közleményt publikált.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keserű György Miklós

Keserű György Miklós Budapesten született 1967-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja, a HUN-REN TTK Gyógyszerinnovációs Központjának igazgatója, a Nemzeti Gyógyszerkutatási és Fejlesztési Laboratórium vezetője. Szakterülete a gyógyszerkémia.

Levelező taggá választása óta (2019) új, irreverzibilisen kötődő fragmenseken alapuló módszereket dolgozott ki gyógyszerjelölt molekulák azonosítására. Kiemelkedő eredményeket ért el a G-fehérje-kapcsolt receptorokat célzó bitopikus ligandumok fejlesztése területén, amely új lehetőségeket nyitott a molekulák farmakológiájában és hatásmechanizmusuk vizsgálatában. A Koronavírus-kutatási

Akciócsoport tagjaként meghatározó szerepet vállalt a pandémiás gyógyszerellátás biztonságának megteremtésében és új hatásmechanizmusú antivirális szerek kutatásában. 2020-ban Gábor Dénes-díjban, 2022-ben Széchenyi-díjban részesült. 2023-ban az Academia Europaea tagjává választották.

Ajánlók:

Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nyulászi László

Nyulászi László Budapesten született 1957-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. A BME Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a főcsoportbeli elemek kémiája, a számításon alapuló kémia.

Levelező taggá történt megválasztása óta folytatta a foszfor- és szilíciumtartalmú konjugált rendszerek vizsgálatát. Az elmúlt hat évben 33 közleménye jelent meg zömében Q1-es folyóiratokban. A hattagú gyűrűs foszfabenzolok kémiájában alapvető az anilinanalog inverz polaritású 2-amino-foszfabenzol kötőszervi vizsgálata (*Angewandte Chemie*, 2021), és az ötértékű foszfort tartalmazó rendszerek hatékony fluoreszcenciáját leíró munka (*Chemistry*, 2020), illetve a triazafoszfol/diazafoszfol cikloaddíció/cikloreverziós átalakulás (*Chem. Comm.*, 2022), valamint az 1,3-benzoxafoszfol csökkent reaktivitását értelmező mechanizmusának vizsgálata (*Organometallics*, 2021).

Ajánlók:

Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Fábián István

Fábián István Debrecenben született 1956-ban. Az MTA doktora (2002), a Debreceni Egyetem egyetemi tanára. A HUN-REN-DE Összetett Homogén és Heterogén Fázisú Kémiai Reakciók Mechanizmusa Kutatócsoport vezetője. Fő tudományos témája a környezeti kémiában, biológiai rendszerekben és ipari technológiákban jelentős, összetett redoxireakciók mechanizmuskutatása (*Inorg. Chem.*, 2009, 48, 1763; *J. Haz. Mat.*, 2020, 382, 120988; *Inorg. Chem.*, 2022, 61, 2319; *J. Haz. Mat.*, 2023, 447, 130794).

Kutatócsoportját nemzetközi szinten az oldatfázisú reakciókinetika kiemelkedő műhelyének tartják. Jelentős eredményeket ért el a funkcionizált aerogélalapú nanokompozitok terén. Diszperz rendszerekben lejátszódó folyamatok kinetikáját modellező egyedi eredményei orvosi és ipari szempontból fontos aerogélek szintézisét segítik elő (*Carbohydr. Polym.*, 2018, 188, 159; *Acta Biomat.*, 2020, 105, 131; *ACS Appl. Nano Mat.*, 2020, 3, 195; *Appl. Surf. Sci.*, 2023, 611, 155622). 179 közleményére (IF = 630) 4009 független hivatkozás érkezett, h-indexe 38. A European Colloquium on Inorganic Reaction Mechanisms konferenciasorozat alapítója. Fontos kutatásokat végez ipari partnerek részére. Hat évig az MTA elnökség választott tagja, nyolc évig a Magyar Kémikusok Egyesülete Intézőbizottság tagja volt. A Debreceni Egyetem rektora volt (2010–2013.) Elismerései: Alexander von Humboldt-ösztöndíj, Vasile Goldis Western University (VGWU): aranyérem, Polányi-díj, Akadémiai Díj. A Delhi School of Professional Studies and Research és a VGWU dízdoktora. Az áltudományok elleni fellépés egyik legaktívabb hazai képviselője. Iskolateremtő munkássága kiemelkedő a reakciókinetika és az aerogélek területén (22 PhD-hallgató témavezetője).

Ajánlók:

Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pálincás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kállay Mihály

Kállay Mihály Budapesten született 1974-ben. Az MTA doktora, egyetemi tanár a BME Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszék tanszékvezetője. Szűkebb szakterülete az elméleti kémia.

Tudományos munkásságának legfontosabb eredménye egyrésről olyan automatizált programozási módszerek kifejlesztése, amelyek segítségével tetszőlegesen bonyolult kvantumkémiai közelítések egyenletei automatikusan levezethetők és megoldhatók. Az eljárást sikeresen alkalmazta a legpontosabb kvantumkémiai elméletek programozására. Kutatásai nyomán lehetővé vált számos kémiai tulajdonság nagy pontosságú meghatározása kisebb molekulákra. Másrésről a pontos kvantumkémiai modellek alkalmazhatóságát kiterjesztette nagyobb molekulákra a módszerek számításigényének csökkentésével. Ezek a kutatások megnyitották az utat a több ezer atomos molekulák pontos elméleti leírása felé. A vezetésével fejlesztett kvantumkémiai program mindenki számára szabadon elérhető, a világ több mint ezer kutatócsoportjában használják elméleti számításokra. A módszerfejlesztés mellett kiterjedten alkalmazza a kvantumkémiai módszereket kémiai problémák megoldására, elsősorban a fizikai kémia, a szerves kémia és az anyagtudomány különböző területein. Munkásságát számos kitüntetéssel és ösztöndíjjal ismerték el. Ezek között a legrangosabb az Európai Kutatási Tanács (ERC) fiatal kutatók számára meghirdetett támogatása, illetve a Nemzetközi Kvantumkémiai Akadémia érme. Két alkalommal is elnyerte az MTA Lendület program támogatását, és sikeresen szerepelt az NKFIH Élvtal – Kutatói Kiválósági Program, valamint a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat Támogatott Kutatócsoport Program pályázatain.

Ajánlók:

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nyulászi László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keglevich György

Keglevich György Budapesten született 1957-ben. A kémiai tudomány doktora, a BME Szerves Kémia és Technológia Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a foszforkémia.

Több mint 30 éve műveli a P-heterociklusos kémiát. Fejlődéséhez új szintézis-módszerek és szelektív átalakítások kidolgozásával (*Synth.*, 1993, 931), új reakciók (*JOC*, 1990, 6361; *JACS*, 1997, 5095) felfedezésével és új vegyületcsaládok bevezetésével járult hozzá. A P-kémiát a környezetbarát kémiával kombinálva

alkalmazta az MW-technikát (*Synth.*, 2017, 3069). Ennek során új, másképp nem lejátszódó reakciókat valósított meg (*OBC*, 2012, 2011; *RSC Adv.*, 2014, 11948). Emellett katalizátor-rendszereket egyszerűsített (*Green Chem.* 2006, 1073; *RSC Adv.*, 2014, 22808; *Adv. Synth. Catal.*, 2017, 4322), meghatározta az MW alkalmazási lehetőségeit, és modellezte a gyorsító hatást (*PAC*, 2016, 931). Új mechanizmusképeket állított föl (*JOC*, 2020, 14486). P-ligandokat és katalizátorként alkalmazható Pt-komplexekeket szintetizált (*Chem. Rev.*, 2010, 4257; *Dalton Trans.*, 2016, 1823). Publikációi: 652 tudományos cikk (42 review), 2 könyv (*Organop Chem.* [De Gruyter] és *Milestones in MW Chem.* [Springer]), 54 könyvfejezet. (H-index 48, független idézet 5850). PhD-fokozat: 21. Főszerkesztő: *Curr. Org. Chem.*, *Curr. Green Chem.* és *Symmetry*, szerkesztő: *Heteroatom Chem.*, *Curr. Org. Synth.*, *Lett. Org. Chem.* és *Lett. Drug. Design Discov.*, szerk. biz. tag: *Phosphorus Sulfur*, *Molecules* és *Green Proc. Synth.* Díjak: Zemplén G.-díj, Pro Scientia Díj, Széchenyi Prof. Ösztöndíj, Erdey L.-díj, Mestertanár, Ipolyi A.-díj, Akadémiai Díj, Bruckner Gy.-díj, Csűrös Z.-díj, Magyar Érdemrend lovagkeresztje, József Nádor-díj.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Marosi György, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kónya Zoltán

Kónya Zoltán Budapesten született 1971-ben, 2011 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Alkalmazott és Környezeti Kémiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az SZTE Környezettudományi Doktori Iskola vezetője, az SZTE tudományos és innovációs rektorhelyettese. Az MTA Fizikai-kémiai Tudományos Bizottság elnöke. Szűkebb szakterülete a határfelületi fizikai kémia és nanotechnológia, illetve a környezeti kémia.

Tudományos munkájának kiemelkedő eredménye, hogy a határfelületi jelenségek fizikai kémiájának megértésén alapuló szemléletmódot honosított meg az anyagtudományi kutatási gyakorlatban. Ezen megközelítéssel különféle anyagú (pl. szén, fémek, oxidok, nemesfémek) 1D- és 2D-nanostruktúrákkal a részecskék tervezett és irányított szintézisét és funkcionálizálását valósították meg.

Eredményeit szakterülete vezető folyóirataiban publikálta, pl. *Angewandte Chemie*, *JACS*, *Surf. Sci. Rep.*, *Science Adv.*, *ACS Nano*, *Nanoletters*. Kutatásai-ból 13 szabadalom született, melyek közül néhányat a gyakorlatban is megvalósítottak (pl.: funkcionálizált szén nanocsövek előállítás, nanoméretű vasré-

szecskék felhasználása környezeti remediációban). Kónya Zoltán munkássága során >500 SCI-folyóiratban jelent meg közleménye, összesített impaktfaktora >2000, független hivatkozásainak száma >12 500, h-indexe 60. Témavezetésével 29 PhD-disszertáció született. Elismerései: Polányi Mihály-díj, Pungor Ernő-díj, Gábor Dénes-díj, Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetés. 2023 óta tagja az Academia Europaeának.

Ajánlók:

Bíró László Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Dékány Imre, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Penke Botond, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kotschy András

1969-ben született Budapesten. Vegyész, 2008 óta az MTA doktora, 2015 óta a Servier Gyógyászati Vegytani Kutatóintézet Zrt. igazgatója. Szűkebb szakterülete a gyógyszerkémia.

Önálló kutatómunkája kezdetén leírta, hogy a Pd/C-katalizált Sonogashira-kapcsolás valójában homogénkatalitikus reakció (*J. Org. Chem.*, 2003). Elsőként írta le a tetrazinok több átalakítását: többszörösen áthidalt és kinoidális szerkezetű tetrazinok szintézisét (*Org. Lett.*, 2007), valamint az első keresztkecsolat tetrazinokon (*Org. Lett.*, 2003). Elsőként írta le a konformációs dinamika elvén működő szenzorokat is (*Angew. Chem.*, 2006).

Később, a gyógyszeriparban több klinikai fejlesztésbe került gyógyszerjelölt felfedezésének volt kémiai vezetője, melyek közül a legnagyobb publicitást a klinikára került MCL-1-gátlók kapták (*Nature*, 2016). A szabadalmak mellett eredményeikről több publikációban is beszámoltak (*J. Med. Chem.*, 2016–2024).

A közelmúltban számottevő eredményeket ért el a molekuláris információtárolás terén is (*J. Am. Chem. Soc.*, 2022), és kidolgozta a kódolás alapjait (*Chem. Sci.*, 2024).

29 szabadalomcsaládban társhelfaláló. 81 közleményére több mint 2500 független hivatkozás történt, h-indexe 24. Összesített impaktfaktora 303. Aktívan részt vesz az egyetemi MSc- és PhD-képzésben (ELTE, SOTE, Szegedi Egyetem). Iskolateremtő munkásságát mutatja, hogy 13 fokozatot szerzett PhD-hallgatójából egy intézetvezető, további kettő Lendület kutatócsoportvezető. Elismerései: 1987 Szent-Györgyi Albert Emlékérem, Alexander von Humboldt-ösztöndíj, Bólyai János Kutatási Ösztöndíj, Bruckner Győző-díj, MKE Nívódíj, Gábor Dénes-díj, Zemplén Géza-fődíj, Jedlik Ányos-díj, Náray-Szabó István-díj.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Marosi György, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Martinek Tamás

Martinek Tamás Szegeden született 1973-ban. 2013 óta az MTA doktora. Szegedi Tudományegyetem, Orvosi Vegytani Intézet tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gyógyszerkémia.

Martinek Tamás munkássága a kémiai önrendeződés jelenségeire fókuszál, majd a megfigyelt rendszerkémiai jelenségeket és a tervezett önrendeződő struktúrákat sikerrel alkalmazza gyógyszerkutatói kihívások megoldására. Eredményei hozzájárultak nem természetes, önrendeződő peptidok (foldamerek) másodlagos és harmadlagos szerkezeteinek, valamint kontrollált nanostruktúrák létrehozásához. Diszulfidhidas foldamer hélixeket UV-fénnyel besugározva elsőként írt le kísérletes modellt a fényindukált rendszerkémiai evolúcióra. A gyógyszerkutatói alkalmazások területén kiemelkedő eredménye egy pentapeptid hordozó kifejlesztése, amellyel a terápiás makromolekulák (peptidek, foldamerek, fehérjék és antitestek) alacsony koncentráció mellett juttathatók az intracelluláris térbe. Megmutatta továbbá, hogy a rövid helikális foldamerek fehérjéket utánzó módon képesek kölcsönhatni a fehérjék felszínével, és így sikeresen alkalmazhatók nehezen befolyásolható, terápiás jelentőségű fehérje–fehérje kölcsönhatások modulálására. Több mint 130 angol nyelvű tudományos közleménye jelent meg, publikált az *Advanced Science*, *J. Am. Chem. Soc.*, *Angewandte Chemie* és a *Chemical Science* vezető nemzetközi folyóiratokban, cikkeire 3600 független hivatkozást kapott, h-indexe 34. Számos kitüntetés, közöttük az Oláh György-díj és a Magyar Érdemrend tisztikeresztje (polgári tagozat) birtokosa.

Ajánlók:

Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nagyné László Krisztina

Nagyné László Krisztina Budapesten született 1952-ben. 1976-ban szerzett vegyészmérnöki diplomát a Budapesti Műszaki Egyetemen, 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszékének professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a határfelületi fizikai kémia és a felületkémia, a kolloidika és az anyagtudomány.

Nemzetközi szinten kiemelkedő kutatási eredményeit a nanostrukturált pórusos szenek felületkémiajának a határfelületi jelenségekben játszott szerepét tanulmányozva érte el (lásd *Carbon*, 2024). Funkcionalizált szénfelületeken a gőzadszorpciót vizsgálva kísérleti bizonyítékot talált a szűk pórusokban fellépő falhatásra (*The Journal of Physical Chemistry C*, 2014), mely lehetőséget ad a gázalapú energiátárolásra. Nitrogénnel adalékolt szén aerogéleken (*Microporous and Mesoporous Materials*, 2016), illetve grafénszarmazékokon vizsgálta a heteroatomok lehetséges kémiai környezetét és szerepüket szorpciós (*Carbon*, 2017) és (elektro)katalitikus folyamatokban (*Carbon*, 2018), lehetőséget teremtve Pt-mentes üzemanyagcella katód kialakítására. Eredményeit több mint 190 angol nyelvű tudományos cikkben közölte, ezek összesített hatástényezője 698. H-indexe 41, független hivatkozásainak száma 4300 feletti. Az MTA Kolloidkémiai Munkabizottságának elnöke, az American Carbon Society tagja. A 2023-as CESEP (Carbon for Energy Storage and Environment Protection) konferencia szervezője. Tagja a *Carbon* (2019 óta) folyóirat szerkesztőbizottságának. Vendégprofesszor volt az USA-ban és Japánban. Számos diplomamunka, TDK-dolgozat és 11 PhD-hallgató (nyolc végzett) témavezetője. Hazai koordinátora (volt) négy EU-projektnek. Kitüntetései: BME József Nádor Emlékérem, BME VBK Erdey László-díj (2004), Fodor Lajos-díj (2014), MTA Polányi-fődíj (2018), Magyar Érdemrend tisztikeresztje (polgári tagozat) (2019).

Ajánlók:

Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nyulászi László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Salma Imre

1962-ben született Komáromban. 2007 óta az MTA doktora. Az ELTE Analitikai Kémia Tanszék egyetemi tanára, a Budapest Aeroszol Kutató és Oktató Platform Laboratórium vezetője, a Hevesy György Kémia Doktori Iskola programvezetője és a Magyar Aeroszol Társaság elnöke. Szakterülete a légkörkémia, ezen belül az aeroszokok kémiai és fizikai folyamatai, valamint környezeti, éghajlati és egészségi hatásai.

Kutatómunkája során olyan környezeti kérdésekkel foglalkozik, amelyek jelentős, új tudományos ismeretek megszerzését célozzák, illetve relevánsak a Kárpát-medencében és Budapesten. Munkatársaival együtt felfedezték a légköri gőzrészecske konverzió új, kémiai mechanizmusát, amely a felhőfolyamatok közvetítésével hozzájárult a sarki jég fokozódó olvadásának a magyarázatához. A légköri nukleáció területén úttörő munkát végez. Kimutatták, hogy a jelenség gyakori és regionális kiterjedésű folyamatként valósul meg a Kárpát-medencében. Meghatározták az aeroszolnak a felhőcsepp-képződésben játszott szerepét városi környezetben, amely az éghajlati modellek legnagyobb, egyedi bizonytalanságú összetevője jelenleg. Modellt dolgoztak ki a széntartalmú aeroszol megosztására a fosszilis anyagok tüzelése, a biomassza-égetés és a biogén forrástípusok között különböző térbeli és időskálákon. Eredményeivel és iskolateremtő munkájával kiemelkedő nemzetközi elismertséget ért el. Az *Atmos. Chem. Phys.* folyóirat (IF = 5,2) szerkesztőbizottsági tagja. Széles körű nemzetközi szakmai kapcsolatokkal rendelkezik; rendszeres vendégprofesszor a Bécsi Tudományegyetemen, a Helsinki Egyetemen és a Milánói Egyetemen. Hallgatói sikeresen szerepelnek az OTDK-versenyeken. Angol nyelvű közlemények: ≈ 200 , köztük *Science* és *highly cited* (top 1%) cikk; h-index: 37; független hivatkozások: >3300 . Kitüntetései: Széchenyi-díj, Akadémiai díj, Mestertanár Aranyérem és Környezetünkért Emlékplakett. Szülővárosának díszpolgára.

Ajánlók:

Felinger Attila, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Orbán Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Szalay Péter

Szalay Péter Szentesen született 1962-ben. 1985-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem vegyész szakán szerzett diplomát. 1999 óta az MTA doktora. Az ELTE Kémiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kvantumkémia és az elméleti molekulaspektroszkópia.

Meghatározó szerepet játszott egy olyan számítási módszer kifejlesztésében és alkalmazásában, amellyel igen pontosan ki lehet számítani kis molekulák szerkezeti paramétereit, spektroszkópiái és egyéb tulajdonságait. A nemzetközi szakirodalom szerint ez az utóbbi évek legjobb és könnyen alkalmazható módszere. Kidolgozott egy módszert kis molekulák és gyökök termokémiai paramétereinek minden eddiginél pontosabb kiszámítására. Eljárásával bonyolult molekulaspektroszkópiái problémákat oldott meg a ketenilgyök, az ózon, az etilén, DNS-építőkövek és dimerjeik esetében. A szakirodalomban számításait referenciaként használják, ezekhez hasonlítják a különböző módszerekkel kapott eredményeket. Számításai alapján külföldi szerzők újramérték és helyesbítették a HCCO-molekula kísérleti színeképét, melyben a mérések során egy gerjesztett állapot helyét hibásan állapították meg. Közleményeire összesen tízezer hivatkozást kapott. Több Nobel-díjas társaságában egyedüli magyarországi tagja az International Academy of Quantum Molecular Sciencesnek, emellett az Academia Europea és a European Academy of Sciences and Arts tagja. A Magyar Kémikusok Egyesülete elnöke, az Európai Kémikus Egyesület Végrehajtó Bizottságának tagja. Széchenyi-díjas.

Ajánlók:

Császár Attila, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Tóth Gábor

Tóth Gábor Szentesen született 1954-ben. 2001 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Karának egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a peptidkémia.

Pályakezdőként kapcsolódott be a peptidszulfátészterek (pl. kolecisztokinin) szintézisére irányuló kutatásokba. A különféleképpen módosított peptidek szintézisére vonatkozó törekvések azóta is végigkísérik munkásságát, ezek jelentős része kapcsolódik a fehérjék poszttranszlációs módosításainak kémiai modellezéséhez. Foglalkozott peptidfoszfátészterek szintézisével, továbbá glikozilált peptidszarmazékokkal, illetve többszörös diszulfidhidat tartalmazó polipeptidek,

valamint kis fehérjék szintézisével is. Ennek során kutatócsoportjával új szintézismódszereket dolgozott ki. Egyik kezdeményezője volt a Szegeden azóta is eredményesen folytatott foldamerkutatásoknak. Jelenleg főként antimikrobiális peptidok kutatásával foglalkozik. Közleményeire ez év márciusáig 4369 független hivatkozást kapott, h-indexe 40. Megadott szabadalmainak száma 17, kettő bejelentés alatt, összimpakfaktora több mint 900. Az elmúlt öt évben 20 D1-publikációja született. Aktívan járul hozzá az egyetemen az oktatási, közéleti és kari vezetési feladatokhoz. Elismerései: Széchenyi Professzori Ösztöndíj, a Kisfaludy Lajos Alapítvány Díja, Bruckner Győző-díj, Klebelsberg Kuno-díj, Magyar Érdemrend tisztikeresztje, Zemplén Géza-fődíj, Szent-Györgyi Albert Emlékérem.

Ajánlók:

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Penke Botond, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kolossváry István

Kolossváry István Budapesten született 1963-ban. 2000 óta az MTA doktora. A Biokol Research, Acton, Massachusetts, USA vezető kutatója. Szűkebb szakterülete az elméleti kémia.

Legfontosabb tudományos eredményei közé tartozik egy vibrációs analízisen alapuló számítási módszer makrociklusos molekulák és flexibilis fehérjehurkok konformációs viszonyainak feltérképezésére. A módszert beépítették a biomolekuláris szimulációkban és a gyógyszerkutatásban széles körben használt Schrödinger- és Amber-programcsomagokba. Több mint egy évtizedet töltött a DE Shaw Research-nél, ahol részese volt a korszakalkotó molekuladinamikai szoftver, a Desmond és a speciális szuperszámítógép, az Anton létrehozásának, amellyel a csapat elnyerte a Gordon Bell-díjat. Módszerfejlesztési eredményeit széles körben alkalmazzák, amit több mint 10 000 független irodalmi hivatkozása is igazol.

Ajánlók:

Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nagy Zoltán Kálmán

Nagy Zoltán a romániai Nagyváradon született 1969-ben. Arvind Varma Professor of Chemical Engineering a Purdue Universityn, West Lafayette, Indiana, USA, egyetemi tanár a Loughborough Universityn, Loughborough, Leicestershire, Nagy-Britannia. Szűkebb szakterülete a matematikai modellezés, modern mérésfeldolgozás és műszerkifejlesztés, valamint számítógépes folyamatirányítási módszerek kidolgozása és alkalmazása komplex vegyipari és gyógyszeripari folyamatok optimalizálására és irányítására.

Nagy Zoltán a folyamatos gyógyszergyártási és kristályosítási technológia világszintű szakértőjeként és nemzetközi úttörőjeként ismert. Kutatása az ipari digitalizációs rendszerek fejlesztése terén több innovációt eredményezett, amelyek széles körben kerültek alkalmazásra világszerte, vezető gyógyszeripari cégekben. Több mint 200 tudományos cikket publikált, 8255 hivatkozással (h-index: 41). Kutatása több nemzetközi díjat eredményezett, számos nagyszabású kutatási tervet vezet, 165 meghívott előadást tartott világszerte, 5 nemzetközi szabadalma van, két céget alapított, és 56 PhD-dolgozatot vezetett. A magyarországi és erdélyi magyar egyetemi oktatás és kutatás folyamatos támogatója.

Ajánlók:

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Marosi György, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Szente Lajos, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Vértes Ákos Mihály

Vértes Ákos Mihály Budapesten született 1952-ben. 1985-től a kémiai tudomány kandidátusa, 2001 óta az MTA doktora. George Washington University, Washington, District of Columbia, USA professor emeritusa. Szűkebb szakterülete az ultraérzékeny bioanalitikai módszerek kidolgozása és alkalmazása biológiai, kémiai és orvostudományi problémák megoldásában.

Tömegspektometriás módszereket fedezett fel egyedi sejtek metabolómiájának természetes környezetben való feltárására és működő biológiai szövetek molekuláris leképezésére. Ezek az úttörő módszerek lehetővé tették számos biológiai probléma, például a biológiai nitrogénmegkötés, egyedi sejt szinten történő vizsgálatát, és neuropeptidok egy idegsejten belüli eloszlásának feltárását. Tudományos eredményeit szakfolyóiratokban megjelent több mint 200 cikkben közölte (h = 55, ISI Web of Science). Az USA-ban 19 elfogadott szabadalom társfeltalálója. 2013-ban az USA National Academy of Inventors (NAI) és 2022-ben az American Association for the Advancement of Science (AAAS) tagjává választotta.

Ajánlók:

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Szente Lajos, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bezhan Csankvetadze

Bezhan Csankvetadze (Chankvetadze) Ropotiban, Georgia (korábbi nevén Grúzia) született 1957-ben. PhD-fokozatát 1985-ben szerezte meg. 2009 óta a Georgiai (korábbi nevén Grúz) Tudományos Akadémia tagja. A Tbiliszi Állami Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete a királis elválasztások fejlesztése.

A műszeres analitika, a klinikai gyógyszeranalitika, a gyógyszermetabolizmus, az aszimmetrikus katalízis szakértője. Kutatási területe az enantiomerek elválasztása és a királis elválasztások mechanizmusának felderítése. Konceptiót dolgozott ki poliszacharid-alapú királis szelektorok előállítására. Felderítette az enantiomerelválasztás mechanizmusát kapilláris elektroforézisben és kapilláris elektrokratográfiában. Elsőként alkalmazott poliszacharid-alapú királis szelektorokat HPLC-ben. Kidolgozta és bevezette a széles körben gyártott és alkalmazott Lux királis állófázis családot.

Több mint 300 közlemény, 13 szabadalom és egy könyv szerzője. Idézettsége több mint 14 200, h-indexe 67.

Ajánlók:

Felinger Attila, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Acsády László

Budapesten született 1966-ban. Biológus, az MTA doktora; 2019 óta az MTA levelező tagja. Csoportvezető a HUN-REN Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben. Szűkebb szakterülete a neurobiológia.

Acsády László kutatásainak középpontjában a magasabb rendű idegrendszeri tevékenységek, valamint az idegrendszert érintő megbetegedések neuronhálózati alapjainak megértése áll az agykéreg és a talamusz kapcsolatainak vizsgálatán keresztül. Az elmúlt években a European Research Council Advanced Grantja segítségével jelentős eredményeket ért el az agykéreg-talamusz kapcsolat regionális heterogenitásának igazolásával, az emberi talamusz szerveződésével, illetve a korai Alzheimer-kórban való érintettségével kapcsolatban, valamint a talamusz szerepének felismerésével a stressz indukálta magatartás-változásokban. Rendkívül aktív a hazai és nemzetközi tudományos közéletben.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Buzás Edit Irén

Cegléden született 1959-ben. Tudományos fokozatai MD, PhD, az MTA doktora. 2019-től az MTA levelező tagja, 2020-tól az Academia Europaea tagja. Egyetemi tanár, Széchenyi-díjas, a Semmelweis Egyetem Genetikai Sejt- és Immunbiológiai Intézet igazgatója. Szűkebb szakterülete az extracelluláris vezikulák és az immunológia.

Az extracelluláris vezikula (EV) hazai kutatásának megalapozója. 2019 után, új tudományterületet nyitva, elsőként igazolta az EV-proteinkorona kialakulását, és azonosított egy új EV-szekréción mechanizmust. Az International Society for Extracellular Vesicles elnöke (2022–2024). A 2024-es EV Gordon Research Conference és a 2025-ös ISEV EV Biomolecular Corona Workshop elnöke. A Magyar Immunológiai Társaság és az MTA Tudományetikai Bizottságának elnöke, 2023-ban a *Top 10 Global EV Expert* egyike (ExpertScape).

Ajánlók:

Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szöllősi János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Padisák Judit

Budapesten született 1955-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Pannon Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a limnoökológia.

2019-es levelező taggá választása óta 39 WoS-cikk szerzője/társszerzője (együttes idézettsége 659, MTMT), melyekben főképp a fitoplankton-szervezetek lebegési sajátságait meghatározó evolúciós és ökológiai meghatározottságok elméleti elemzésével foglalkozott a jellegalapú megközelítés alapján, s a tájhasználat szerepét is vizsgálva. Leírta a szélsőséges környezeti paraméterekkel (pH, sótartalom, hidrológiai viszonyok) rendelkező tavak fitoplankton-közösségeinek sajátságait, s munkatársaival több közleményben tárta fel a fitoplankton, illetve annak egyes csoportjai ökoszisztéma-szolgáltatásait. 2019 óta hét hallgatója szerzett PhD-fokozatot, jelenleg hat hallgató társtémavezetője.

Ajánlók:

Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Barta Zoltán

Nyíregyházán született 1967-ben. Az MTA doktora, jelenleg a Debreceni Egyetem Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszékének egyetemi tanára, tanszékvezető, a Biológiai és Ökológiai Intézet intézetvezetője. Szűkebb szakterülete a zoológia, a viselkedésokológia és az evolúciobiológia.

Változatos munkásságának unikális jellege, hogy sikerrel ötvözi az elméleti modelleket az empirikus vizsgálatokkal. Játékelméleti modellekkel és kísérletekkel kimutatta, hogy a csoportszéli térbeli pozíció, a predációs veszély és az alacsony energiatartalékok erősítik a szociális táplálkozási stratégiák használatát. Dinamikus játékelméleti modellekkel megmutatta, hogy a feladatspecializáció hozzájárulhat a szülők közötti szociális dilemma (ki gondozzon?) feloldásához. Szekvenálta egy kétszülős gondozású bogárfaj genomját. Kimutatta, hogy az oxitocin rovarokbeli megfelelője szerepet játszhat a szaporodás szabályozásában e fajnál. Állapotfüggő dinamikus modellekkel kimutatta, hogy a környezet szezonális az, ami alapvetően meghatározza az állatok vedlésének és vándorlásának időzítését. Játékelméleti modellekkel kimutatta, hogy a kooperáció evolúcióját nagymértékben segíti a populációk változatossága, és egy, a társak viselkedését aggregáltan rögzítő egyszerű állapotváltozó megléte. Eredményeit rendszeresen területe vezető lapjaiban (pl. *Am. Nat.*, *Anim. Behav.*, *Behav. Ecol.*, *Ecol. Lett.*, *Nature*, *Nature Comm.*, *Phil. Trans. B*, *Proc. R. Soc. B.*) publikálja. Lendületcsoportot alapított 2012-ben, jelenleg egy HUN-REN kutatócsoportot vezet. 2020-ban az Academia Europaea tagjává választották.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Báldi András, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Székely Tamás, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Bay Péter

Miskolcon született 1976-ban. Az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Karán egyetemi tanár, az Orvosi Vegytani Intézet intézetvezető-helyettese. Szűkebb szakterülete a biokémia, a molekuláris biológia és a mikrobiom-vizsgálatok.

Számos betegség, így a neoplasztikus elváltozások esetében is megjelennek több kompartmentet érintő mikrobiom-elváltozások, amelyet diszbiózisnak nevezünk. Emlődaganatok esetében a diszbiózis a legnagyobb bioszintetikus kapacitással rendelkező bél/széklet mikrobiomot is érinti. Munkatársaival olyan, kémiai szempontból eltérő szerkezetű molekulákat azonosított (pl. litokolsav, kadaverin, indolszármazékok stb.), amelyeket a bélmikrobiom termel, és a vérkeringés juttat el a daganatsejtekhez, amelyeken citosztatikus, de nem citotoxikus hatásokat fejtenek ki. A bélmikrobiom metabolittermelő képessége emlődaganatos betegekben lecsökken, illetve a daganatokban csökkennek a metabolitaktivált jelpályák. Az egér és humán vizsgálataik alátámasztják a diszbiózis patogenetikai szerepét. Kutatócsoportját 2009-ben alapította, és a Debreceni Egyetem Bioenergetikai Központi Laboratóriumát is vezeti. Hét tanítványa szerzett PhD-fokozatot, és két fokozatszerzési eljárás folyamatban van. Tanítványai közül a kutatás-fejlesztésben dolgozó felső vezetők kerültek ki. Az akadémiai karriert választók között van saját kutatócsoportot vezető, illetve az MTA doktora címre pályázó tanítvány. Öt nemzeti fázisban lévő, hasznosítás alatt álló szabadalmat jegyez. Elnyert pályázatai közül kiemelkedik az MTA Lendület programja, illetve a H2020 EIC program SME Instrument Phase 1 pályázata. Kitüntetései közül kimagaslik a Francia Köztársaság Akadémiai Pálmarendjének lovagi fokozata.

Ajánlók:

Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tora László, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Csikász-Nagy Attila

1974-ben született Budapesten. 2018 óta az MTA doktora. Biomérnök, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karán egyetemi tanár, 2019 óta kutatási és innovációs dékánhelyettes. Az MTA Bioinformatikai Osztályközi Tudományos Bizottságának elnökhelyettese, a Biológiai Osztály közgyűlési képviselője. Kutatási területe a rendszerbiológia, a biológiai hálózatok viselkedésének vizsgálata kísérletes és számítási módszerekkel.

Tudományos karrierje folyamán a sejtek növekedésének és osztódásának a térbeli és időbeli szabályzásáért felelős rendszerrel foglalkozott. Először ezt tisztán matematikai és elméleti alapokon vizsgálta, majd számos kiemelkedő kísérletes kutatóval együttműködött az HFSP, a DARPA és a Microsoft Research támogatásával. Az elmúlt pár évben már saját kísérletes laborjában született mérések szolgáltatják az adatokat matematikai modelljeihez. A fehérjekompleksek struktúrájának és mennyiségének a megbecslésére kidolgozott szimulációs módszerére alapozva egy kutatás-fejlesztési vállalkozást indított, amelyben, két befektetési kör után, már 15-en dolgoznak. A koronavírus-járvány kitérőesek szakértői csoportot szervezett és vezetett a járvány szimulációjára, majd ennek folytatásaként az Egészségbiztonság Nemzeti Labor egyik csoportvezetője lett. 10 doktorandusz védett témavezetésével, a számítási biológia vezető folyóiratának, a *PLOS Computational Biology*nak az egyetlen magyar szerkesztőbizottsági tagja.

Ajánlók:

Csurgay Árpád István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Novák Béla, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pál Csaba, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Dénes Ádám

Budapesten született 1977-ben. Az MTA doktora. Biológus, kutató a HUN-REN Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben. Szűkebb szakterülete a neurobiológia és a neuroimmunológia.

Az élhető 21. század orvosbiológiájának egyik legmeghatározóbb kérdése az öregedés és az ehhez kapcsolódó idegrendszeri betegségek vizsgálata és gyógyítása. Mára széles körben elfogadottá vált, hogy ezek döntő többségének hátterében kiemelt szerepe van a gyulladási folyamatoknak.

Dénes Ádám kutatásait orvosbiológiai szempontból ezen az egyre nagyobb hangsúllyal bíró területen végzi, az immunrendszer és az idegrendszer kétoldalú kapcsolatait vizsgálja. Úttörőnek számít a gyulladási folyamatok idegrendszeri betegségekben betöltött szerepének megértésében. Ezen belül nemzetközi szinten is kiemelkedő a közreműködése a központi idegrendszer fő gyulladási sejtjeitípusa, a mikroglia idegrendszeri kórfolyamatokban betöltött szerepének azonosításában. Ennek révén laboratóriuma az elmúlt években a neuroimmun mechanizmusok és mikroglia kutatások nemzetközileg elismert műhelyévé vált.

Munkájának egyik kiemelt értéke, hogy kutatócsoportjában a világon elsőként alkalmaztak szelektív módszereket az agyi gyulladási folyamatokat vezérlő mikroglia modulálására, és ezek segítségével fundamentálisan új kommunikációs útvonalakat azonosítottak a mikroglia, az idegsejtek és az agyi erek között. Az elmúlt években az agykutatás legfontosabb új szereplője a mikroglia, és Dénes Ádám ebben a kiemelten kompetitív közegben vált nagyon rövid idő alatt az egyik legfontosabb szereplővé. Kutatásai nagymértékben segíthetik új módszerek kidolgozását a gyakori idegrendszeri betegségek terápiájában.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Deli Mária Anna, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gallyas Ferenc

Pécsett született 1960. október 16-án. PhD-fokozatát 1995-ben, az MTA doktora címét 2009-ben szerezte. Munkahelye a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar (PTE ÁOK) Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézete, ahol intézetigazgató egyetemi tanár. Szakterülete a sejthalál mechanizmusainak tanulmányozása, különös tekintettel a mitokondriális és a poli(ADP-ribóz) polimeráz (PARP) enzim mediálta folyamatokra.

Munkatársaival elsőként jellemezte kardiovaszkuláris és rákterápiában használt vegyületeknek a sejthalál mitokondriális szabályozó mechanizmusaira gyakorolt hatását (kilenc publikáció, 615 független citáció). Szintén elsőként térképezték fel a PARP enzim gátlószereinek szöveti védőhatásában kulcsszerepet játszó jelátviteli folyamatokat (20 publikáció, 1193 független citáció). Japán, illetve brit tanulmányútjai során elsőként mutatták ki, hogy központi idegrendszeri neuronok funkcionális eritropoitin receptorokat expresszálnak a felszínükön (két közlemény, 443 független citáció), illetve hogy a kainát receptorok csak heterooligomer komplexként képesek funkcionális csatornát létrehozni (két publikáció, 45 független citáció).

A PTE Interdiszciplináris Orvostudományok Doktori Iskola, valamint az ÁOK Angol Program vezetője, továbbá a Pécsi Akadémiai Bizottság Biológiai Tudományok Szakbizottsága elnöke. Irányításával nyolc PhD-értekezés készült, jelenleg hat PhD-hallgató témavezetője. Közleményeinek száma 195 (101 zsűrizett). Idézettsége 4362 (3348 független), h-indexe 32.

Ajánlók:

Berczik Árpád, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kovács L. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Teplán István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Geiszt Miklós

Dunaújvárosban született 1969-ben. A Semmelweis Egyetem Élettani Intézetének egyetemi tanára, 2013-tól az MTA doktora. Kutatási területe a reaktív oxigénszármazékok (ROS) keletkezésének és hatásainak vizsgálata.

Eredményei jelentős szerepet játszottak annak feltárásában, hogy a ROS szabályozott termelése az emlőszervezetek számos sejtjében megfigyelhető folyamat. Elsőként azonosította a NADPH oxidáz 4 (NOX4) enzimet, amely jelenleg is az egyik legintenzívebben kutatott ROS-forrás. Felfedezte, hogy a nyálkahártyákat borító epitélisejtekben szabályozott hidrogén-peroxid-termelés zajlik, amely támogatja a laktoperoxidáz enzim működését. Eredményei alapján felállította DUOX-laktoperoxidáz védekező rendszer modelljét. Fluoreszcens szenzorfehérjék segítségével elsőként mérte meg az endoplazmatikus retikulum redox állapotának változásait élő sejtekben. További fontos eredményei az első NOX5-hiányos állatmodell létrehozása és jellemzése, valamint a peroxidazinszerű fehérje (PXDNL) azonosítása. Kutatásait támogatta a Cystic Fibrosis Foundation és a Wellcome Trust, 2011-ben elnyerte az MTA Lendület kutatási pályázatát. 2010-ben elnöke volt a NADPH oxidázokkal foglalkozó Gordon Konferenciának. Több éven keresztül segítette az OTKA, NKFIH és MTA tudománytámogató tevékenységét. 2019-ben jelent meg *Az orvosi élettan tankönyve* című tankönyv, amelyet társszerzőként jegyez. 2021-ben az Academia Europaea tagjai közé választották. Közleményeinek független idézettsége 4949, h-indexe 36.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Haller József

Marosvásárhelyen született 1958-ban. Az MTA doktora. Egyetemi tanár és doktoriiskola-vezető a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Tudományos munkásságának zömét a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben fejtette ki. Szűkebb szakterülete a viselkedés neurobiológiája.

Az agresszivitás úttörő kutatója, az Academia Europaea tagja. A világon elsőként vizsgálta a biokémiai energetika szerepét az agresszióban, amellyel egy azóta élő új kutatási területet teremtett meg. Elsőként mutatta ki, hogy az erős stresszel járó életesemények hatására az agresszió olyan formái alakulnak ki, amelyek jelentősen eltérnek a természetes, rivalizáló agressziótól. Kimutatta továbbá, hogy az abnormális agresszióformák háttérben jelentős anatómiai és funkcionális idegrendszeri elváltozások állnak. Eredményei hatására az agresszió nemzetközi kutatásában a klasszikus állatmodellek helyét átvették az agresszió abnormális modelljei, amelyek a patológiás humán agresszió etiológiai tényezőinek laboratóriumi alkalmazásán alapulnak, és így alkalmasak a pszichopatológias jelenségek laboratóriumi modellezésére és tanulmányozására. Emellett úttörő eredményeket ért el a stresszélettan területén, ahol hozzájárult a glükokortikoidok nem genomiális hatásainak bizonyításához és feltérképezéséhez. Elsőként mutatta ki, hogy a kannabinoid CB1 receptor kulcsszerepet játszik a szorongás szabályozásában, és igazolta, hogy e retrográd szignalizációs rendszer a külső ingerek értékelésében és a válaszreakciók kidolgozásában játszik fontos szerepet. Jelenleg az idegrendszer energetikai folyamatai és az agresszióval kapcsolatos döntéshozatal viszonyával foglalkozik. Független hivatkozásainak száma az MTMT2 szerint 7403 (Google Scholar: 12 825), h-indexe 52 (Google Scholar: 62).

Ajánlók:

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosí Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Juhász Gábor

Esztergomban született 1976-ban. PhD-fokozatát 2004-ben szerezte meg, 2016 óta az MTA doktora. Tudományos tanácsadó a HUN-REN Szegedi Biológiai Kutatóközpont Genetikai Intézetében. Szűkebb szakterülete a sejtbiológia és a genetika.

Juhász Gábor a sejten belüli lebontó utak (autofágia, endocitózis, fagocitózis, krinofágia) interdiszciplináris, a biofizikától a neurobiológiáig kiterjedő vizsgálatával ért el kiemelkedő eredményeket, amelyek megalapozták nemzetközi tudományos elismertségét. Nagy presztízsű nemzetközi konferenciákon rend-

szeresen meghívott előadó, és többnek (pl. EMBO, COST) fő szervezője volt. Kiválósági pályázatok terén mind nemzetközi, mind hazai szinten sikerrel szerepelt (Wellcome Trust, EMBO, haladó Lendület kétszer, Élvonalt). Publikációs mutatói magukért beszélnek: 108 cikkéből 53 levelező szerzős és korábbi mentoroktól független, 11 ezer független idézet, h-index: 39 (MTMT).

Külön kiemelendő, hogy mindezen sikerek döntő többségét a 2009-ben megalapított saját kutatócsoportjával érte el, ezért tudományos önállósága és vezetési potenciálja megkérdőjelezhetetlen. Iskolateremtő hatása korábbi tanítványainak sikerein keresztül látszik leginkább: közülük eddig négyen alapítottak saját kutatócsoportot önálló pályázatok elnyerésével (Pircs Karolina: HCEMM és Lund Egyetem Svédország; Lőrincz Péter: ELTE Lendület; Arindam Bhattacharjee: Agharkar Research Institute India; Takáts Szabolcs: ELTE).

A Drosophila-kutatók az SZBK alapításától kezdve meghatározó szellemi műhelyt alkotnak a kutatóközpontban, amelyhez Juhász Gábor 2015-ben csatlakozott, és mára egyértelműen az akadémikusok körében nem képviselt Drosophila-kutatások legsikeresebb hazai képviselője lett.

Ajánlók:

Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Nagy Ferenc István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kellermayer Miklós

Pécsett született 1964. július 17-én. 1998 óta az MTA doktora. Munkahelye a Semmelweis Egyetem, ahol a Biofizikai és Sugárbiológiai Intézet igazgató egyetemi tanára. Orvos, biofizikus. Szakterülete a molekuláris biofizika, a citoszkeletális és izom-biofizika, a fizikai virológia és a nano-biotechnológia.

Kellermayer Miklós az elsők között végzett kvantitatív, mechanikailag vezérelt gombolyodási méréseket egyedi fehérjemolekulán, a titin óriás izomfehérjén, hozzájárulva egy új terület, a dinamikus erőspektroszkópia kifejlődéséhez. Felfedezte, hogy a titin trunkációs variánsai beépülnek a dilatatív kardiomiopátiás szívizom-szarkomerbe, ezzel jelentős előrelépést téve a betegség megértése felé. Elsőként alkalmazott nanomechanikai manipulációt amiloid fibrillumok vizsgálatára. Megalapozta a hálózatba rendeződő amiloid fibrillumok nanotechnológiai alkalmazásait. A T7 fágban a DNS-kilökődést beindító, mechanikailag vezérelt szerkezeti kapcsolót fedezett fel. Elsőként végzett nanobiofizikai méréseket natív SARS-CoV-2 víruson, melyről kimutatta, hogy rugalmas és mechanikailag

ellenálló. A Semmelweis Egyetem Elméleti és Transzlációs Orvostudományok Doktori Iskola és a Békésy György Biofizikai Kutatóközpont vezetője, korábban az egyetem rektorhelyettese és az orvoskar dékánja. Az Academia Europaea és a Szent István Tudományegyetem tagja. Irányításával eddig 13 PhD-értekezés és 39 diplomamunka készült. Tudományos közleményeinek száma 142, idézettsége 4485 (független idézés 3615), h-indexe 34.

Ajánlók:

Buzás Edit Irén, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szöllősi János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vértessy Beáta, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kovács Mihály

Kecskeméten született 1975-ben. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Biológiai Intézet Biokémiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a biokémia és a molekuláris biológia.

Kovács Mihály egyrészt a sejtsztódásban, a szöveti regenerációban, valamint az izom-összehúzódásban kulcsszerepet játszó aktomiozin motorenzim, másrészt a genom stabilitását és dinamikáját, az evolúciós, rákképződési, drogrezisztencia- és stresszválasz-folyamatokat meghatározó DNS helikáz/egyszálú DNS-kötő fehérjehálózatok felderítésében és az ezek gyógyászati célú felhasználását támogató kutatásokban tett a szakterületeit alapvetően befolyásoló felfedezéseket. Feltárta a blebbistatin nevű miozin 2 gátlószer hatásmechanizmusát, amelynek révén a molekula a sejtbiológiai, élettani és farmakológiai kutatások széles körét forradalmasította. A mechanobiokémia területén kimutatta, hogy a miozin 2 enzimati- kus sajátosságait a molekulára ható külső erőhatások lényegesen megváltoztatják, így lehetővé téve a miozin érzékelő és mechanikai válasza képes működését. A DNS-rekombináció létfontosságú minőség-ellenőrzésének új, helikázaktivitás- alapú mechanizmusát is feltárta, amelynek révén a sejtek képesek a sejthalál és a rákképződés megakadályozására. A bakteriális és eukarióta sejt stresszválasz folyamataiban az egyszálú DNS-kötő fehérjék és nukleinsavak dinamikus kondenzációján, alapvetően új anyagszerveződési elven alapuló jelenségeket fedezett fel. Eredményei a biotechnológia, a genommérnökség és gyógyszerkutatás területén is

hasznosíthatók. Kiemelkedő utánpótlás-nevelő és egyetemi vezetői tevékenysége mellett a nemzetközi és hazai tudományos közéletben is aktív szerepet vállal.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Teplán István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Molnár V. Attila

Veszprémben született 1969-ben. 2015 óta az MTA doktora (biológia). A HUN-REN-DE Természetvédelmi Biológiai Kutatócsoport kutatócsoport-vezetője, egyetemi tanár a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Növénytani Tanszékén. Szűkebb kutatási területe a botanika.

A magyar botanikai kutatást sokoldalúan megújító, iskolateremtő személyiség. Nemzetközileg elismert munkáját jelentős témavezetői segítség nélkül kezdte, és mára kiterjedt tanítványi kört alakított ki. Kutatásait tematikai és módszertani sokszínűség jellemzi: terepi, herbáriumi, kísérletes laboratóriumi és genetikai vizsgálatokat ötvöz. Kiemelten foglalkoztatják az antropogén élőhelyek növényei és a megőrzés lehetőségei. Eredményeit rangos folyóiratokban (*J. Ecol.*, *Preslia*, *Biol. Conserv.*, *Landsc. Urb. Plan.*, *Ann. Bot.*, *STOTEN*, *Biol. Inv.*, *Ecol. Evol.*) publikálta. Témavezetésével 16 OTDK vagy OFKD konferencián 1–3. helyezett TDK-dolgozat készült. A Debreceni Egyetem Juhász-Nagy Pál Doktori Iskolában a Botanika Program alapítója és vezetője (2018–), hét végzett és négy aktív PhD-hallgató témavezetője. Jelentős az ismeretterjesztő tevékenysége: 24 szakszerű és olvasmányos könyvét és több mint 400 ismeretterjesztő cikkét jó-részt saját fényképeivel illusztrálja. Alapítója és főszerkesztője a *Kitaibelia* című folyóiratnak (Q2). Az *Aktuális Flóra- és Vegetációkutatás a Kárpát-medencében* konferencia alapítója és négy ízben rendezője. Az MTA közgyűlési képviselője (2013–2016, 2016–2019). Az MTA Botanikai Tudományos Bizottság (2009–2011) és a Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság (2011–) választott tagja, utóbbinak elnöke (2021–). Az NKFIH OTKA ÖKOEVO zsűri elnöke (2020–2024). Az OTDT Mestertanár Aranyérem (2015), a Kitaibel Pál- (2002) és a Pro Natura em-lékplakett (2008) kitüntetettje.

Ajánlók:

Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pócs Tamás, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Molnár Zsolt

Celldömölkön született 1966-ban. MTA doktori címét 2014-ben szerezte meg. A HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont tudományos tanácsadója, a Hagyományos Ökológiai Tudás Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a történeti tájökológia és az etnoökológia, többek között transzdiszciplináris kutatásokat folytat közép-európai és közép-ázsiai pásztorokkal.

A magyar vegetációökológiát innovatívan alakító, nemzetközileg is elismert, iskolateremtő személyiség. 2013-ban alapított kutatócsoportot az MTA Ökológiai Kutatóközpontjában. Pályafutása során az Alföld növényzetének történetével foglalkozott, feltérképezte hazánk növényzeti örökségét, jelenleg pásztorok hagyományos ökológiai tudását kutatja Eurázsia számos országában. Kutatási eredményeit rangos folyóiratokban (pl. *Science*, *Nature*, *Trends in Ecology and Evolution*, *Nature Ecology and Evolution*, *Nature Sustainability*, *Frontiers in Ecology and the Environment*, *Biological Reviews*, *Conservation Biology*) publikálta, ezzel felhelyezte régiókat a hagyományos ökológiai tudás kutatásának térképére. Fokozatot szerzett doktorhallgatóinak száma négy (további három aktív), egy Lendület-pályázatot nyert. A hazai vegetációtípusokról készített szintézisüket 40 egyetemi kurzus használja. Számos külföldi egyetemen tanított. Kifejlesztett, majd 25-ször társszervezőként vezetett egy disputaalapú terepi konferenciátípust (MÉTA-túra). 17 könyvet írt vagy szerkesztett. Tudományos közleményeinek száma 382, 13 601 független hivatkozása ismert. A *People & Nature*, a *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* és az *Acta Botanica Hungarica* szerkesztőbizottságának tagja. Választott tagja az MTA Ökológiai Tudományos Bizottságának, és elnöke az MTA Dr. Zólyomi Bálintné Barna Piroska Alapítványnak. Megkapta a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét, a Boros Ádám- és a Pro Natura díjat. Az Academia Europaea tagja.

Ajánlók:

Borsos Balázs, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pócs Tamás, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Panyi György

Vásárosnaményban született 1966-ban. Kutatóorvos, 2005 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar Biofizikai és Sejtbiológiai Intézet igazgatója, egyetemi tanár. Szakterülete az ioncsatornák biofizikája és molekuláris farmakológiája.

Úttörő publikációkban mutatta meg, hogy a Kv1.3 K⁺ csatorna a T limfociták immunológiai szinapszisába rendeződik (PNAS 2003, PNAS 2004), ami felhívta a figyelmet az ioncsatornák szerepére a T-sejtek aktivációja során. A Kv1.3 gátlásával szelektív immunszuppresszió érhető el, ami terápiás célpont lehet például szklerózis multiplex esetén. Ezt szem előtt tartva skorpióméregből több mint 20 Kv1.3-gátló peptidet írt le. Kiemelkedik közülük a Vm24, amely pM-os koncentrációban több mint 1500-szoros szelektivitással gátolja a Kv1.3-et (*Mol. Pharmacol.* 2012; szabadalom: WO 2008/139243). Az AnTx természetes toxint [N17A/F32T] AnTx-módosítással tették Kv1.3-szelektívvé (*Sci. Rep.*, 2015; szabadalom: US 9,062,119 B2). A *Biophys. J.*-ben (1995) és a *J. Gen. Physiol.* folyóiratokban közölt közlemény sorozatban (1996, 2006, 2007, 2020, 2021, 2023) leírta az ioncsatornák inaktivációs kapuzásának kooperativitását és a csatornák aktivációs és inaktivációs kapui közötti csatolás molekuláris mechanizmusát, lehetővé téve a kapuzási átmenetek teljes rendszerének értelmezését. In extenso közleményeinek száma 137, 2967 citáció, h-index: 30. Eddig 11 védett PhD-hallgatója közül hárman önálló laboratóriumot vezetnek, diákköröseik között OTDK-díjazott (nyolc), Pro Scientia éremmel kitüntetett (két) és több Bolyai-ösztöndíjas is van. Iskolateremtő munkájának legnagyobb elismerése az OTDT Mestertanár kitüntetés (2015). Tudományos munkáját az EBSA prize (2005) kitüntetéssel ismerték el.

Ajánlók:

Balla József, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Berczik Árpád, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Buzás Edit Irén, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Csiba László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Kovács L. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Szöllősi János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vértessy Beáta, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Papp Balázs

1977-ben született Debrecenben. Az MTA doktora. Biológus, a HUN-REN Szegedi Biológiai Kutatóközpont Biokémiai Intézetének csoportvezető tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a számítógépes rendszerbiológia és az evolúcióbiológia határmezsgyéje.

Tudományterületeken átívelő munkássága összeköti a sejt molekuláris hálózatainak vizsgálatát az evolúciós folyamat megértésével. Úttörő kutatásai megalapozták az anyagcsere-hálózat számítógépes modellezését a genomika és az evolúció területén. Kimutatta, hogy a mutációk között fellépő kölcsönhatások és a genom szintjén zajló evolúciós változások részben előrejelezhetők számítógépes eljárásokkal. A genomi járványtan és a fágterápia összekapcsolásával új perspektívát nyitott a patogén baktériumok elleni küzdelemben. Lendület-csoportvezetőként hozott létre rendszerbiológiai és metabolomikai műhelyt, és további rangos kiválósági pályázatokat nyert el (Wellcome Trust, Élvonat). Teljes munkásságára (89 közlemény) több mint 13 ezer hivatkozást kapott (Google Scholar). Kutatásait rendre a szakma legelismertebb folyóirataiban közölte, csoportvezetőként 16 főszerzős közleménye jelent meg a legrangosabb multidiszciplináris lapokban (*Cell*, *Nature* társlapok, *PNAS*, *PLOS Biol.*). Junior Prima Díjat, Human Frontiers Science Program ösztöndíjat, Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat, Szent-Györgyi Talentum Díjat, Straub-plakettet és Akadémiai Díjat kapott. Tagja az EMBO-nak és az Academia Europaea-nak. Szerkesztői bizottsági tagja a *Genome Biology and Evolution* (2015–2020) és a *Yeast* (2015–) folyóiratoknak. Hét tanítványa szerzett PhD-fokozatot, közülük többen Bolyai-ösztöndíjat, Sciex, OTKA, MTA Prémium posztdoktori kutatási pályázatot nyertek el. Négy korábbi mentoráltja önálló csoportot vezet.

Ajánlók:

Albert Réka, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Barabási Albert-László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Deli Mária Anna, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pál Csaba, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Rózsa Lajos

Budapesten született 1961-ben. 2006 óta az MTA doktora (biológia). Tudományos tanácsadó a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont Evolúciótudományi Intézetében. Szűkebb kutatási területe az evolúciobiológia és az ökológia.

A gazda-parazita kapcsolat elemzésében nyert eredményeit az evolúciobiológia, ökológia és zoológia lapjaiban publikálta (pl. *Evolution, Oecologia, J. Anim. Ecol., Oikos, Anim. Behav., J. Avian. Biol., Int. J. Parasitol., Sci. Rep.*). Megújította a parazitaökológia és -járványtan statisztikai eszközszerét (*J. Parasitol., Am. Stat., Ecosphere, Trends Parasitol.*). Munkatársaival azonosították a Kongó-medencében újonnan felbukkant és az emberi népességből korábban nem ismert járványt, a kigyóevés eredetű *Armillifer grandis* parazitafertőzéseket (*Clin. Inf. Dis., PLOS Negl. Trop. Dis., Emerg. Inf. Dis., EcoHealth*). A betegségek evolúciós hátterének feltárása (darwini orvoslás) során olyan adaptációs mechanizmusokat ismert fel, amelyek segítenek megérteni a posztpartum depresszió, a fejtetvesség, a mikrobiom-zendülés és a szepszis kialakulását és terjedését (*Med. Hypotheses, Parasitology, Biol. Direct, Infect. Genet. Evol.*). Leírta az emberek és a humán patogének közötti sajátos „együttműködés”, a biohadviselés történetének sok elemét (*Harvard UP, Med. Hypotheses, Theor. Biosci., Subst. Use Misuse*). Megújította a parazitizmus definícióját (*Parasitology*).

H-indexe 28, független idézeteinek száma >3730. Dolgozatai kevésszerzősek, főként első, utolsó vagy egyedüli szerző. Számos könyvet írt és szerkesztett egyedül (Rózsa, 2005. *Élősködés... Medicina*) vagy társakkal (Varga és mtsai, *Zootaxonomia, Pars*, 2017). Könyvük a biohadviselésről (Wheelis és mtsai [eds.], *Deadly Cultures... Harvard UP, 2006*) alapműnek számít.

Ajánlók:

Báldi András, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vellai Tibor

Budapesten született 1967-ben. 2011 óta az MTA doktora (genetika). Tanszékvezető egyetemi tanár az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Biológiai Intézet Genetikai Tanszékén. Szűkebb kutatási területe a genetika, az öregedési folyamatok.

Úttörő szerepet játszott az öregedési folyamat szabályozásának megértésében és mechanizmusának feltárásában. Elsőként mutatta ki a TOR (rapamycin célpont) kináz élettartamot befolyásoló szerepét (Vellai és mtsai, *Nature*, 426: 620,

2003). A TOR az egyetlen olyan fehérje, amelynek öregedést szabályozó funkcióját mind a négy fő öregedési modellben (élesztő, fonalféreg, muslica és egér) azonosították. Felismerte, hogy a TOR kináz azokat az aminosavakat érzékeli specifikusan, amelyek a legnagyobb mennyiségben fordulnak elő a fehérjékben (Vellai, *Nature*, 596: 192, 2021). Ez az egyszerű és robusztus szabályozási rendszer biztosítja a fehérjeszintézis és -lebontás egyensúlyát. Kimutatta, hogy az öregedést szabályozó genetikai útvonalak az autofág génkaszkádon konvergálnak (Tóth és mtsi, *Autophagy*, 4: 330, 2008). A sejtes károsodások eltávolításában alapvető funkcióval bíró autofágia tehát központi szerepet játszik az élettartam meghatározásában. Végül feltárta az öregedési folyamat mechanizmusát (Sturm és mtsai, *Nat. Commun.*, 14: 5278, 2023). Bizonyította, hogy az eukarióta genomok jelentős részét alkotó transzpozabilis elemek (ugráló gének) felelősek az öregedő sejtekre jellemző genomi instabilitás kialakulásáért (nem öregedő sejtekben ezek az elemek gátoltak). Eredményei elvezethetnek az egészséges élettartam jelentős megnöveléséhez emberben. Tanítványai az ELTE Genetikai Tanszékén, illetve neves külföldi intézetekben folytatnak nemzetközi figyelmet kivívó kutatásokat.

Ajánlók:

Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Ivics Zoltán, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztály

Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Jékely Gáspár

Budapesten született 1972-ben. PhD-fokozatát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerezte 1999-ben. A Heidelbergi Egyetemen egyetemi tanár. Szakterülete a neurobiológia, a molekuláris evolúció, a zooplankton-viselkedés és az idegrendszer-evolúció.

Több mint 15 éve vezeti sikeresen Evolúciós Neurobiológia Kutatócsoportját. Munkássága az organizmus-környezet kölcsönhatásokra összpontosít a tengeri zooplankton környezetfüggő viselkedési formáinak molekuláris és idegsejtszintű megértésén keresztül. A *Platynereis dumerilii* neuronhálózatának és viselkedésének vizsgálata, a peptidalapú neuronális hírközlő molekulák evolúciójának és funkciójának kutatása az idegrendszer evolúciójának megismeréséhez járultak hozzá.

Számos világszínvonalú nemzetközi intézményben dolgozott, két egyetemen nyert el professzori állást. 14 tudományos munkatárs és 10 PhD-hallgató témavezetője volt, 90 közleménye több mint hétezer hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Müller Miklós, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Roska Botond, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Székely Tamás, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vértessy Beáta, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Záborszky László, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Lövei Gábor

Budapesten született 1952-ben. MTA doktori címét 2009-ben szerezte meg. A dániai Aarhusi Egyetem Agroökológiai Intézetének nyugalmazott tudományos főmunkatársa, a kínai Fujiani Agráregyetem professzora, az Academia Europaea tagja. Szakterülete az entomológia, ornitológia és ökológia.

A művelt területeken élő ragadozó ízeltlábúak, az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások és az urbanizáció ökológiai hatásainak világszerte elismert kutatója. Több mint 250 tudományos közlemény és könyvfejezet szerzője, 50 MSc-, illetve PhD-fokozatot szerzett diák témavezetője. Vizsgálatait Európa több országán kívül Afrikában, Dél-Amerikában, Kínában és Új-Zélandon végezte. Aktív munkakapcsolatban van a Debreceni Egyetemmel, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemmel, több magyar és nemzetközi kutatócsoporttal. Fiatal kutatók tudományos kommunikációs képzését segítő magyarországi és nemzetközi tevékenysége is számottevő.

Ajánlók:

Báldi András, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Székely Tamás, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Polyák Kornélia

Jászberényben született 1967-ben. A Dana-Farber Cancer Institute és a Harvard Medical School professzora. Rákkutató, szűkebb szakterülete a mellrák molekuláris biológiája.

Orvosdoktori diplomát 1991-ben a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen szerzett, majd 1995-ben PhD-fokozatot a Cornell Egyetemen. A mellrákkutatás nemzetközileg elismert vezéralakja. Eredményei nagyban hozzájárultak a mellrák genetikai hátterének megértéséhez és eredményes klinikai kísérletekhez. Számos rangos díj kitüntette, és a következő akadémiák választották a tagjaik közé: American Association for the Advancement of Science (2019), AACR Academy (2020), Nat. Academy of Sciences (2022), Nat. Academy of Medicine (2022), American Academy of Arts and Sciences (2024). 2022-ben megkapta az American Cancer Society Research Professor Awardot. 406 publikációja 74 466 idézetet kapott.

Ajánlók:

Buzás Edit Irén, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosí Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

John Rasko

1961-ben született Ausztráliában, apai ágon magyar származású családból. Tudományos fokozata MD, PhD. A Royal Prince Alfred Kórház Sejt- és Molekuláris Terápiák Osztályát és a Sydney-i Egyetem Gén- és Össejt Terápiás Programját vezeti. Nemzetközileg elismert klinikai tudós, aki a gének és sejtek terápiáinak alkalmazásáért ismert, ritka és daganatos betegségek kezelésében.

A vírusmediált génátviteli technológiák gyógyszerekké való átültetése során Rasko számos technikai akadályt leküzdött, ami hemofília, thalassaemia és vérrákok génterápiájához vezetett. Több mint 240 tudományos cikket publikált a legjobb tudományos és orvosi folyóiratokban. H-indexe 74. Számos nemzetközi testületben vezető szerepet tölt be, és hosszú ideje ő vezeti Ausztrália géntechnológiai tanácsadó bizottságát.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Buzás Edit Irén, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fábry Zsuzsanna, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ivics Zoltán, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Izsvák Zsuzsanna, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy András, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Roska Botond, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sándor Mátyás, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vértessy Beáta, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szalay A. Aladár

1942-ben született Bogyoszlón. Tudományos fokozata német PhD, MTA kandidátusi fokozat. A NASDAQ-regisztrált Genelux cég volt alapító vezetője, a würzburgi Rudolf Virchow Center for Experimental Biomedicine és a San Diegó-i Comprehensive Cancer Center professzora. Szűkebb szakterülete az onkolitikus vaccinia vírusok kifejlesztése, diagnosztikus és ráksejtelimináló vírusterápiák klinikai alkalmazásai.

Az onkolitikus (ráksejteket lizáló és előlő) vaccinia vírusok diagnosztikai és terápiai alkalmazásainak egyik kifejlesztője. 2003–2023-ban az onkolitikus vaccinia vírust felhasználó terápiák kutatási területén közzölt tudományos cikkek több mint fele fűződik a nevéhez (*Front. Immunol.*, 14: 1063548, 2023). Tudományos teljesítményét fémjelzi 226 közlemény, 51 bejegyzett szabadalom, h-indexe 42 (MTMT). Életművét számos elismeréssel, köztük az Alexander von Humboldt- és Wilhelm Exner-díjakkal honorálták.

Ajánlók:

Koncz Csaba, az MTA külső tagja, Agrártudományok Osztálya
Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Richard G. Pestell

Ausztráliában, Perthben született 1958-ban. Tudományos fokozata PhD, MD. Jelenleg a Pennsylvania Cancer and Regenerative Medicine Center elnöke, korábban a Thomas Jefferson Egyetem ügyvezető alelnöke volt. Szűkebb szakterülete a molekuláris onkológia, illetve a daganatterápia.

Eddig közel 700 publikációja jelent meg, amelyeket közel százezerszer idéztek, h-indexe 158. A Google Scholar által jegyzett szakmai rangsorban az 1. helyen áll a sejtciklus, az 5. helyen áll a prosztatatarák, míg a 13. helyen áll a mellrák kutatásával kapcsolatban. A sejtciklus szabályozásában elért eredményei alapján kifejlesztett CDK-gátlók sikeres, már engedélyezett gyógyszerek a rák kezelésére. Kitüntetései közé tartozik a II. Erzsébet királynő által adományozott Ausztrália Rendje.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Báldi András, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Buzás Edit Irén, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Deli Mária Anna, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szöllősi János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vértessy Beáta, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Voszka Éva

Voszka Éva Budapesten született 1953-ban. 2019-től az MTA levelező tagja. A Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar egyetemi tanára, a Közgazdaságtudományi Doktori Iskola tisztagja, majd 2016 és 2022 között vezetője volt. 2023 óta professor emeritus. Kutatásai a gazdaságpolitikára és a gazdaságirányítás kérdéseire összpontosulnak, intézményi-történeti megközelítésben.

2019 óta – korábbi kutatásainak szerves folytatásaként – főként az iparpolitika, ezen belül kiemelten az állami támogatások új hazai és nemzetközi trendjeit, a gazdaságpolitikai paradigma változását tanulmányozza. Erről, valamint az államosítás és privatizáció új fejleményeiről, a válságoknak a tulajdonosváltásra gyakorolt hatásairól több cikke és könyvfejezete jelent meg, részben angol nyelven. A Szegedi Tudományegyetem közgazdasági doktori iskolájában ma is oktat, és több hallgató témavezetője. Aktívan részt vesz a szakmai és tudományos közéletben, az MTA különböző bizottságaiban is.

Ajánlók:

Chikán Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Csaba László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Halmi Péter, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Palánkai Tibor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Török Ádám, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Benczes István Zsolt

1974-ben született Lengyeltótiiban. 2021 óta az MTA doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanára, a HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a világgazdaságtan, az európai gazdasági integráció.

Az európai integráció gazdaságtana, a világgazdaságtan és az összehasonlító gazdaságtan hazai és nemzetközi szinten elismert kutatója. Tudományos munkássága nagyban hozzájárult az Európai Unió gazdasági kormányzási rendszere kihívásainak és gyengeségeinek, továbbá a kortárs populizmus jelensége gazdasági okainak és következményeinek, valamint a fejlesztő állam paradigma belső ellentmondásainak feltárásához és megértéséhez. Rangos nemzetközi folyóiratokban és kiadónál publikál, kutatási eredményeit magyar nyelven is közreadva. Közel 180 tudományos közleményt jegyez. Kutatásaiban a kritikai, analitikus és történeti megközelítések konstruktív szintézisét adja.

Kutatásai mellett kiemelt figyelmet fordít a kutatásszervezésre, oktatásra és oktatásszervezésre. Több rangos nemzetközi pályázat nyertese (Horizont 2020, Jean Monnet, Erasmus Mundus), Fulbright- és Chevening-ösztöndíjas. Iskolateremtő egyéniség, a BCE Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola vezetője. 12 fő szerzett témavezetése alatt doktori fokozatot. Elkötelezett támogatója a hazai világgazdaságtani és európai integrációs kutatásoknak és oktatásnak, hét éven át vezette a BCE Világgazdasági Tanszékét. Az MTA Közgazdaságtudományi Bizottságának alelnöke. Aktív szerepet vállal a hazai szakmai és tudományos közéletben.

Ajánlók:

Csaba László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kádár Béla, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Paláncsai Tibor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Voszka Éva, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Bozóki András

Bozóki András 1959-ben született Budapesten. 2020 óta az MTA doktora, habilitált egyetemi tanár a Közép-európai Egyetemen és az ELTE ÁJK Jog- és Társadalomelméleti Tanszékén. Iskolateremtő egyéniség, tucatszámú doktorandusz témavezetője. Fő kutatási területe a rendszerszintű politikai változások komparatív elemzése, a politikai eszmék, ideológiák története.

Nemzetközileg elismert kutatója a kelet-közép-európai demokratikus átalakulás folyamatának. A hazai békés, tárgyalásos átmenet sajátosságait forrásértékű kötet sorozatban dokumentálta. Politikai szociológiai munkáiban kiemelten vizsgálta az értelmiség aktív szerepét a jogállami keretek és a pluralista demokrácia kiépítésében. Monografikusan dolgozta fel az anarchista eszmék hazai történetét, a populizmus nemzetközi jelenségét. A demokratikus fejlődés megtorpanását több országban az európai integráció tágabb összefüggésében elemezte.

Tudományos közleményeinek száma 216 (40 könyv, 65 könyvrészlet, 111 folyóiratcikk), hivatkozásainak száma 2791 (MTMT), h-indexe 27 (Google Scholar). Publikációi a magyar mellett 8 nyelven jelentek meg. Két ciklusban az MTA Politikatudományi Bizottság elnöke, a PTT elnöke is volt; alapító szerkesztője a *Magyar Politikatudományi Szemlének*, szerkesztőbizottsági tagja további 6 jeles nemzetközi szakmai folyóiratnak. Tudományos munkásságát Erdei Ferenc-díjjal és Bibó-díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Bayer József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Korinek László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szelényi Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Demeter Krisztina

Demeter Krisztina Budapesten született 1965-ben. 2016 óta az MTA doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gazdálkodástudomány.

Nagy szerepe van abban, hogy Magyarországon a termelés- és ellátásiláncmenedzsment témaköre meghonosodott. Leginkább a termelési stratégia, a *lean* és digitális termelés és a globális termelési hálózatok területén tette le a névjegyét. Elismert kutató, amit több hazai (pl. MTA Bolyai-plakett, MTA Gazdálkodástudományi Bizottság Nívódíja) és nemzetközi díj (pl. két Highly Commended Paper Awards IJOPM; Best Paper Award AIB-CEE Conference, Runner Up EurOMA Conference, 2007) bizonyít. Hosszú évekig volt az ISIR főtitkára és az EurOMA elnökségi tagja. Nemzetközi konferenciákat és doktori szemináriumokat szervezett (EurOMA, CINet, IPSERA). 35 nemzetközi és 47 hazai listás cikke van, többségük magasan rangsorolt folyóiratokban. Scopus-hivatkozásainak száma 1132, h-indexe 16. Folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja (*JMTM*, *Közgazdasági Szemle*), illetve területi szerkesztője (*OMR*, *Vezetéstudomány*). Vezette a BCE Gazdaságinformatikai Doktori Iskoláját, törzstagja a Gazdálkodástani Doktori Iskolának. Az OTKA Gazdaságtudományi Bizottságának elnöke és a MAB Gazdaságtudományi Bizottságának tagja volt. Az MTA-n belül az MTA

Gazdálkodástudományi Bizottságának elnöke, a Gazdaságtudományi Minősítő Bizottság titkára, a Doktori Bizottság tagja és a Logisztikai Osztályközi Bizottság tagja. Nem akadémikus közgyűlési képviselő.

Ajánlók:

Bélyácz Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Chikán Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Vörös József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Dobos Imre

Dobos Imre Debrecenben született 1962-ben. Egyetemi tanulmányait 1986-ban végezte el a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tervgazdasági szakán. 2007-ben PhD-fokozatot szerzett a Budapesti Corvinus Egyetemen, majd 2013-ban ugyanott habilitált, és végül 2014-ben lett az MTA doktora. Jelenleg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karának Közgazdaságtan Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gazdálkodástudomány.

Dobos Imre a gazdálkodástudomány itthon és külföldön is elismert művelője. Legfőbb tudományos eredményeit az ellátásilánc-menedzsmentben, azon belül a környezetvédelmi elvárások logisztikai folyamatok tervezésébe történő beépítése területén érte el. Legnagyobb hatású nemzetközi publikációi döntően a visszatás logisztika újrafelhasználási rendszereinek modellezéséhez kapcsolódnak. E témakörben a legtöbbet idézett, s továbbfejlesztett munkái a termelés-újrafelhasználás optimális téteknagyságainak meghatározását célozzák. Ezekre a területeken cikkeinek hivatkozási száma a Scopus adatbázisban 557. Ezen kívül nemzetközileg meghatározó, elismert, sokat idézett és feldolgozott tanulmányai a környezeti tényezők beépítését a beszállítóértékelés folyamatába tárgyalják. Utóbbi területen publikált főbb munkáinak idézettsége a Scopus adatbázisban 184.

Jelentős számú folyóiratcikkkel rendelkezik. Az MTMT szerint folyóiratcikkeinek száma 128, s az ezekre kapott független hivatkozások száma 1657. A cikkeinek majdnem fele, azaz 61 magyar nyelvű, tehát kiemelt figyelmet fordít a magyar szaknyelv ápolására is. Független hivatkozásai h-indexe ugyanott 16.

Ajánlók:

Bélyácz Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Chikán Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Török Ádám, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Gyórfy Dóra

Gyórfy Dóra Budapesten született 1978-ban. Az MTA doktora címet 2015-ben szerezte meg. A Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdasági intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az intézményi közgazdaságtan.

Négy egyszerűs monográfiája és 70 tudományos folyóiratcikke jelent meg angolul és magyarul vezető kiadóknál. Független idézeteinek száma száma 765, i10-indexe 27, h-indexe 15 (MTMT). Munkáiban interdiszciplináris megközelítésben vizsgálja a gazdasági fejlődés problémáit Magyarországon és a kelet-közép-európai régióban reflektálva az európai, illetve a globális kontextusra. *Institutional Trust and Economic Policy* (CEU Press, 2012), illetve *Trust and Crisis Management in the European Union* (Palgrave Macmillan, 2018) című kötetekben a különböző szintű bizalom hatásmechanizmusait vizsgálta a gazdaságpolitikai döntéshozatalban és kimenetekben. Későbbi tanulmányaiban az intézményi környezet jelentőségére mutatott rá a különféle növekedési modellek, illetve fejlődési csapdák kialakulásában.

Három doktori iskola munkájában vett részt (Debreceni Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem és Budapesti Corvinus Egyetem) témavezetőként, tisztagként, illetve oktatóként. Három hallgatója szerzett eddig PhD-fokozatot. Választott tisztségekben tudományos közéleti tevékenysége is jelentős. Az MTA Közgazdaságtudományi Bizottság titkára (2011–2017), alelnöke (2017–2020), majd elnöke (2021–). 2021 óta MTA közgyűlési képviselő. 2024 óta az *Acta Oeconomica* társfőszerkesztője.

Ajánlók:

Kádár Béla, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Mihályi Péter, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Sajó András, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Voszka Éva, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vörös Imre, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Sikos Tomay Tamás

Sikos Tomay Tamás Budapesten született 1953-ban. Az MTA doktora, a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar Vezetéstudományi Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a marketingföldrajz és a regionális tudomány.

Kutatásainak középpontjában a regionális tudományok metodológiai, térinformatikai és gazdasági fejlesztése áll. Kezdetektől fogva fontosnak tartotta a matematikai-statisztikai módszereket a regionális kutatásokban (*Matematikai és statisztikai módszerek alkalmazásának lehetőségei a területi kutatásokban*, 1984).

Művével a kvantitatív módszerek új összefüggéseit mutatta be, és megalapozta településföldrajzi kutatásainak módszertanát. Beluszky Pállal közös településföldrajzi kutatásai megkerülhetetlenek (*Magyarország falutípusai*, 1982; *Változó falvaink*, 2007; *Változó falvaink. Tizenkét falurajz*, 2011). A kötetek lehetővé teszik, hogy a magyar falvakban végbemenő változásokat tartós folyamatokba ágyazva ítélhessük meg. Városkutatásait a *Városi szerepkör, városi rang* (2020) kötetben tette közzé. A marketingföldrajz hazai megalapítója, kiemelkedő művelője (*Marketingföldrajz*, 2000). Iránymutatóak könyvei a bevásárlóközpontok helyéről, feladatairól, szerepéről és várható fejlődési irányairól (*A fogyasztás új katedrálisai*, 2004; *A kiskereskedelem új kihívói a bevásárlóközpontok*, 2012). Meghatározóak kutatásai az ételmisszer-ellátási láncok sérülékenységéről (2019) valamint a fenntarthatóság kérdésköréről. Aktív a tudományos közéletben, az MTA különböző bizottságaiban. A határon túli magyar tudományosság támogatója, szervező munkájával segítette a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács megalapítását. 2004–2011 között a Selye János Egyetem Gazdaságtudományi Karának alapító dékánja volt.

Ajánlók:

Benedek József, az MTA külső tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Mézes Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Simai Mihály, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Spéder Zsolt

Spéder Zsolt Szerencsen született 1961-ben. 2019 óta az MTA doktora. Szociológus és demográfus. A KSH NKI tudományos tanácsadója, a PTE egyetemi tanára, a Demográfia és Szociológia Doktori Iskola alapítója és vezetője. Szűkebb szakterülete a termékenység, a gyermekvállalási szándékok és megvalósulásuk, a családpolitikai intézkedések hatása, a párkapcsolati dinamika, az apai szerepek.

Kutatási területe a családformálódás meghatározó folyamatai: a párkapcsolatok kialakulása és dinamikája, és a gyermekvállalási magatartás (időzítés, gyermekszám). Maradandót alkotott a szegénység dinamikus vizsgálatában is. Elemzéseiben különös figyelmet szentel a családi viszonyok társadalm szerkezeti kapcsolódásának, illetve az értékek és a beállítódások (kultúra) befolyásoló szerepének. A „termékenységi szakadék” kutatásában nemzetközileg is meghatározó a szerepe annak vizsgálatában, hogy milyen tényezők segítik, illetve akadályozzák a gyermekvállalási szándékok megvalósulását. Nemzetközi és hazai longitudinális programok kezdeményezője.

Iskolateremtő személyiség. Frissítette az Andorka Rudolf által megírt *Bevezetés a szociológiába* tankönyvet. A KSH Népeségtudományi Kutatóintézete az ő két évtizedes vezetése alatt a termékenységi kutatások meghatározó európai kutatóintézete lett.

Gazdag munkássága 252 tudományos közleményből áll, amelyből 54 idegen nyelven, főként angolul, h28-as és 62-es i10-indexszel rendelkezik. 1680 független hivatkozással, 17-es Hirsch-indexszel rendelkezik. Nemzetközileg elismert munkásságát több szakmai díjjal ismerték el. Nemzetközi szervezetek elnöke, tisztségviselője.

Ajánlók:

Bayer József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Halmi Péter, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Kovács Imre, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Szelényi Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szabádfalvi József

Szabádfalvi József Debrecenben született 1961-ben. 2016 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi tanára, két cikluson keresztül dékánja. Iskolateremtő és tudományszervező munkássága kiemelkedő. 2001-ben alapította és jelenleg is vezeti a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszékét. 2017-től a Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola vezetője, ahol eddig témavezetésével három fő nyerte el a doktori fokozatát. Kutatási területei: az állam- és jogelméleti gondolkodás, különösen a magyar jogbölcselet története, az angolszász jogelmélet, a hazai jogi nyelv kialakulása, a jogállam-koncepciók a hazai jogi gondolkodásban.

A jogelméleti gondolkodás történetének nemzetközileg ismert kutatója. Számos hazai és nemzetközi kutatási projektben vett részt (részben vezetőként), amelyek a hazai jogbölcseleti gondolkodás nemzetközi beágyazottságát vizsgálták. Tudományos közleményeinek száma 288, ebből 132 tudományos folyóiratcikk, 10 egyszemélyes monográfia, 8 szerkesztett kötet, 76 könyvrészlet. Legmaradandóbb könyvei: *Moór Gyula. Egy XX. századi magyar jogfilozófus pályaképe* (1994); *Egy konzervatív állam- és politikatudós: Ottlik László [1895–1945]* (2019); *„A jogállam a jogeszmé megvalósítását célzó intézmény”: Jogállam-koncepciók Magyarországon a 20. század közepéig* (2023); *A magyar jogbölcseleti gondolkodás története* (2024). Független hivatkozásainak száma: 1169, ami bizonyítja, hogy kutatási eredményei mind a hazai, mind a nemzetközi jogtudományban jelen vannak. Hirsch-indexe: 12. Művei elismert kiadóknál, rangos nemzetközi

és hazai szakfolyóiratokban jelennek meg. Az MTA Állam- és Jogtudományi Bizottságának 2014-től tagja, 2021 óta alelnöke. Az MTA Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságának 2019-től tagja. 2015 és 2019 között az OTKA Társadalom- és Bölcsészettudományi Kollégium tagja. Több hazai és külföldi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

Ajánlók:

Földi András, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Hamza Gábor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vékás Lajos, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szerb László

Szerb László Lengyeltótiiban született 1958-ban. 2012 óta az MTA doktora. PhD-fokozatát a West Virginia Universityn (Morgantown, USA) szerezte 1994-ben. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának egyetemi tanára, a Regionális Politika és Gazdaságtan doktori iskola vezetője. Tizenkét sikeresen védett PhD-hallgató témavezetője. Legjelentősebb kutatásainak témája a vállalkozás, újabban a digitális vállalkozás és a kisvállalatok versenyképessége.

Meghatározó szerepe volt a vállalkozói ökoszisztéma mérésére szolgáló összetett indikátorok, a globális vállalkozói index (GEI) és a regionális vállalkozási és fejlődési index (REDI), legújabban pedig a digitális platform gazdasági index létrehozásában. A létrehozott indexek alkalmasnak bizonyultak a vállalkozás és a gazdasági növekedés komplex kapcsolatának elemzéséhez, az egyes országok, régiók erős és gyenge tényezőinek azonosításához. Az általa kidolgozott szűk keresztmetszetekért történő büntetés módszertana révén pedig egyedi szintű szakpolitikai ajánlások fogalmazhatók meg. A nevéhez fűződik a kisvállalatok versenyképességét immár tíz országban mérő kisvállalati versenyképességi index kidolgozása, amely képes vállalati szintű versenyképességet növelő kompetenciák azonosítására. Folyamatosan publikál; minősített nemzetközi folyóirat-publikációinak száma 34, ebből 15 D1-es, 6 Q1-es és 7 Q2-es. Nemzetközi hivatkozása jelentős (MTMT-hivatkozás száma 5752, Scopus-idézetek száma 2368, Scopus h-indexe 20). 2012 óta szerkesztője a D1-es *Journal of Small Business Economics* lapnak, emellett több nemzetközi és hazai szaklap szerkesztőbizottságának tagja. Munkásságát 2023-ban Akadémiai díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Halmi Péter, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Török Ádám, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vörös József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Takács Judit

Takács Judit Budapesten született 1968-ban. Szociológus, 2019 óta az MTA doktora. 1999 óta dolgozik az (egykori) MTA Szociológiai Kutatóintézetben, ami jelenleg a HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont része. 2014 óta kutatóprofesszor. Szűkebb szakterülete a családszociológia.

Az 1990-es évek végétől az egyetemi szociológiaoktatásban is aktív szerepet vállalt. 2011-ben habilitált az ELTE TáTK-n. Ez évben a szociológiai doktori képzésbe is bekapcsolódott. 2020 óta az ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola tőrzstagja. Kutatásaiban a fiatal kutatók bevonásával iskolát teremtett.

Nemzetközileg ismert szociológus. Fő kutatási területei a családi gyakorlatok és az apaszerepek változásai, a gyermektelenséget meghatározó társadalmi tényezők vizsgálata, a homoszexualitás társadalomtörténete. Úttörő jellegű vizsgálatainak vannak a HIV/AIDS-prevenzióról és a homofóbiáról.

Hazai és nemzetközi kutatásai során számos kutatócsoport tagja és vezetője volt. Munkái hat nyelven jelentek meg. Összesen 82 folyóiratcikk (ezek közül 30 a IX. Osztály nemzetközi listása), 12 kötet, 50 könyvfejezet szerzője vagy társszerzője, 8 kötetnek pedig (társ)szerkesztője. Műveire 2138 független hivatkozást kapott, melyek közül 1710 nemzetközi (Hirsch-indexe: 22).

Három évig volt az OTKA Szociológia/Demográfia Zsűri elnöke. Dolgozott az MTA Bolyai Kollégium tagjaként. Magyar és külföldi egyetemek és európai intézmények meghívott előadója, vendégkutatója. Az Emma Goldman-díj és számos más hazai és nemzetközi kitüntetés díjazottja.

Ajánlók:

Korinek László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kovács Imre, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Gelencsér András

Gelencsér András Kisvárdán született 1966-ban. MTA doktori címét 2002-ben szerezte. 2019-től az MTA levelező tagja. Jelenleg a Pannon Egyetem egyetemi tanára, a HUN-REN-PE Levegőkémiai Kutatócsoport vezetője, az MTA VEAB elnöke. Szakterülete a levegőkémia, ezen belül a légköri aeroszol-részecskék kutatása.

Gelencsér András a biomassza égetésből származó kátránygömbök kémiai tulajdonságainak tanulmányozásában ért el nemzetközileg is figyelemre méltó eredményeket. Egy konzorciumi EU-projekt élén nemzetközileg elsőként határozta meg a szilárd hulladékok lakossági égetése során kibocsátott részecskék mennyiségét, kémiai összetételét és potenciális egészségkárosító hatásait. Az Akadémiai Kiadónál 2022-ben megjelent *Ábrándok bűvöletében* című ismeretterjesztő könyve a „fenntartható fejlődés” mítoszairól szól, azóta a globális fenntarthatóság eddig elhallgatott szempontjait őszintén feltáró, milliós megtekintést elérő médiainterjúk, *podcastok* és kerekasztal-beszélések állandó szereplője.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Major György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Ernő, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs

Harangi Szabolcs Budapesten született 1962-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE TTK Földrajz- és Földtudományi Intézet korábbi igazgatója, a Kőzetan-Geokémiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a HUN-REN-ELTE Vulkanológiai Kutatócsoport alapítója és vezetője. Szűkebb szakterülete a magmás kőzetan, a geokémia és a vulkanológia.

A közzétani vulkanológia nemzetközi szinten is elismert, iskolateremtő kutatója. A levelező tagság elnyerése óta 27 tanulmánya jelent meg referált, többségében Q1-es szakfolyóiratban, publikációira érkezett független idézettsége 2364, ami az elmúlt 5 évben több mint ezerrel nőtt. Kutatócsoportjával új szemléletben jellemzi a vulkánok működését, eredményeivel hozzájárult a vulkánok alatti magmatározó folyamatok kvantitatív értelmezéséhez, különösen a hosszan szunnyadó tűzhányók természetének, az újraaktiválódás okainak és időskálájának jobb megértéséhez. Jelentős hangsúlyt fektet a szakmai alapú tudománynépszerűsítésre, ennek elismeréseként 2024-ben elnyerte az Év Ismeretterjesztő Tudósa címet.

Ajánlók:

Árkai Péter, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Völgyesi Lajos

Völgyesi Lajos Budapesten született, 1947-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. A Műegyetem Építőmérnöki Karán az Általános- és Felsőgeodézia Tanszék professor emeritusa. Szűkebb szakterülete az általános geofizika és a fizikai geodézia.

Az Eötvös-féle torziós-inga újrahajszosításának iskolateremtő egyénisége. Csoportja jelenleg az általános relativitáselmélet kísérleti alapját képező Eötvös-kísérlet felülvizsgálatával és újramérésével foglalkozik. Emellett olyan új csillagászati-geodéziai módszer és műszer fejlesztésén is dolgozik, amely kiemelkedő fontosságú a nehézségi erő pontos irányának és a geoid finomszerkezetének meghatározásában. Vizsgálataiban rámutatott a gyakorlati geofizikai alkalmazás lehetőségére is. További jelentős tudományos eredményekkel rendelkezik a geoidformák fizikai hátterének magyarázata, a geoid időbeli változása, a Föld forgási jelenségeinek vizsgálata és a földtudományi matematika területén.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Bíró Péter, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Fodor László

Fodor László Budapesten született 1961-ben. 2011 óta az MTA doktora. A HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Intézet tudományos tanácsadója, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Általános és Alkalmazott Földtani Tanszékének részfoglalkozású professzora. Szakterülete a geológia, ezen belül elsősorban a szerkezetföldtan.

A szerkezetföldtan nemzetközileg is elismert iskolateremtő kutatója és oktatója. Részletes földtani térképezésből kiindulva ötvözi a terepi megfigyeléseket, méréseket, a fúrási és a geofizikai adatok értelmezését, a geokronológiai, rétegtani, geomorfológiai és paleomágneses adatokat. Nemzetközi együttműködés keretében jelentős eredményeket ért el az Alpi-Kárpáti-Dinári-Pannon régió kainozoos és mezozoos szerkezeti felépítésének és geodinamikai fejlődésének tekintetében. A DNy-i Pannon-medencében szerzőtársaival felismerte a miocén szerkezeti elemek, az üledékes medencék és magmatitok időbeni fejlődését és térbeli vándorlását. Részt vett a Vértes és a Gerecse és a prekainozoos felszín új földtani térképeinek készítésében. Az ÉNy-i Pannon-medencében számos új szerkezeti elemet dokumentált, megállapította azok sorrendjét, illetve a deformációk korát. Kollégáival először határozta meg deflációs felszínek korát, dokumentálta a szélérozó formáit, és értelmezte a neotektonikus szerkezeteket. Számos NFKIH OTKA-program vezetője, illetve közreműködője volt. Kutatásainak eredményeit több mint 500 tudományos közleményben, ezen belül több mint 110, nemzetközi folyóiratokban megjelent cikkben tette közzé. Műveire több mint 3000 független hivatkozást kapott, h-indexe 27. Munkásságát 12 díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Haas János, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Horváth László

Horváth László Budapesten született 1950-ben. 2001 óta az MTA doktora. Tudományos főmunkatárs a HUN-REN-SZTE Fotoakusztikus Környezetifolyamat-megfigyelési Kutatócsoportnál, korábban az Országos Meteorológiai Szolgálat vezető főtanácsosa, majd a Szent István Egyetem Növénytani és Ökofiziológiai Intézete Növényökológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója volt. Szűkebb szakterülete a légkörkémia.

Szakterületének nemzetközileg elismert, iskolateremtő, kiemelkedő egyénisége. Korábban a savas ülepedés témájában ért el eredményeket, melyről monográfiát írt. Főbb kutatási területei: a kén-dioxid/szulfát légköri átalakulási mechanizmusának vizsgálata, a légszennyeződés hatása a Balaton vízminőségére, a csapadékvíz kémiai összetételének vizsgálata, a kén- és nitrogénvegyületek légköri száraz ülepedésének vizsgálata, a légköri nitrogénvegyületek körforgalmának vizsgálata. A nyomanyagok légkör-bioszféra közti kicserélődésének vizsgálata kapcsán számos hazai és 17 nemzetközi kutatási projektben vett rész, többségükben mint témavezető. Tudományos folyóiratokban megjelent cikkeinek száma 128, ezekre több mint 2600 hivatkozást kapott. Könyveinek, könyvrészleteinek száma 28. Hirsch-indexe 27. Összes közleményei idézettségének száma 3129. 2012-ben, a légkör és a bioszféra közötti nyomanyagcsere kutatásában elért, nemzetközileg is kiemelkedő eredményeiért, tudományos kutatói, oktatói és szakmai közéleti tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést kapta. 2016-ban kiemelkedő tudományos eredményeiért Akadémiai Díjjal tüntették ki.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Major György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Ernő, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Karátson Dávid

Karátson Dávid Budapesten született 1964-ben. Az MTA doktora. Az ELTE FFI Természetföldrajzi Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a vulkanológia és a geomorfológia.

A hazai geomorfológia nemzetközileg legelismertebb művelőinek egyike. Szűkebb területe a vulkánmorfológia, melyet sikeresen ötvöz a vulkanológiával, kormeghatározással, rétegtannal. Vizsgálatai, melyeket eddig 11 OTKA- és FK-FP-pályázat segített, döntően hozzájárultak vulkáni hegységeink kialakulásának tisztázásához. Vezető szerkesztője a Csomád vulkánt bemutató angol (Springer, 2022) és magyar nyelvű (Tortoma, 2023) kötetnek, és első szerzője a Springernél megjelenő *Volcano Geomorphology* című szakkönyvnek (2024).

Sokrétű nemzetközi kutatásaiból kiemelkedik Fulbright- és Humboldt-ösztöndíja, melyekkel Észak-, illetve Dél-Amerika vulkánjait vizsgálta. A 2010-es években nemzetközi kutatógárda élén rekonstruálta Szantorini késő bronzkori domborzatát.

A hazai geomorfológusok közül az egyik legtöbb összes (1391) és WoS/Scopus (907) független idézéssel rendelkező kutató; publikációinak összesített

impaktfaktora 117,476. Iskolateremtő tevékenységét 65 diplomamunka és 10 PhD-témavezetése jelzi.

Tudománynépszerűsítő munkásságából kiemelkedik a *Pannon Enciklopédia Magyarország földje* kötetének főszerkesztése. A Magyar Földrajzi Társaság Természetföldrajzi Szakosztályának elnöke. 2013-ban irányításával valósult meg a Kemenes Vulkánpark látogatóközpontja. 2012–2016 között a Nemzeti Kiválóság Program Magyar Kuratóriumának alelnöke volt. Az ELTE Etikai Testületének, az ELTE FFI professzori tanácsának elnöke, az ELTE Földtudományi Doktori Iskola földrajz-meteorológia programjának vezetője.

Ajánlók:

Borsos Balázs, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Klinghammer István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Zoltán, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Magyari Enikő Katalin, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Major György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pantó György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Lichtenberger János

Lichtenberger János Szabadhidvégen született, 1956-ban. 2011 óta az MTA doktora. Az ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszékének egyetemi tanára, az Űrkutató Csoport vezetője, a Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete az űrfizika, az űridőjárás és az űrbiztonság.

Elsőként dolgozott ki automatikus eljárást a villámok által keltett rádióimpulzusok (*whistlerek*) földi észlelésére és inverziójára, amely révén a plazmaszféra elektronsűrűsége folyamatosan monitorozható. A kifejlesztett eljárásokra alapozva széles nemzetközi összefogással egy globális és egyedi hálózatot (AWDANet) épített fel, amelynek közel 30 mérőállomása van Kamcsatkától Új-Zélandon át az Antarktiszig. A hálózatot jelentősen továbbfejlesztette a PLASMON EU FP7-Space Projekt keretében. A közel valós időben működő hálózat adatainak integrálása az ESA operatív űrbiztonsági szolgálatába megtörtént. Vezetésével a FARBES EU HE Projektben a hiányzó *in-situ* adatokat földi mérésekből állítják elő a sugárzási öv előrejelzési modellekhez, és műholdas operátorok számára használható forgatókönyveket hoznak létre. Több mint 70 nemzetközi és magyar kutatási pályázatot nyert el vezető kutatóként. 238 tudományos publikációja van, a független hivatkozások száma: 1339. Az ELTE geofizikus MSc úrkutató-távérzékelő szakirány szakfelelőse. Az MTA Geofizikai Tudományos Bizottság elnöke, az Űrkutatói Tudományos Tanács tagja, az *Acta Geodaetica et Geophysica* tanácsadó testületének tagja, az ESA tudományos programbizottságának (SPC) magyar képviselője.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Tari Gábor, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mádlné Szőnyi Judit Mária

Mádlné Szőnyi Judit Mária Szolnokon született 1963-ban. 2021 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajz- és Földtudományi Intézet Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, jelenleg a Kar stratégiai és innovációs ügyekért felelős dékán-helyettese. Szűkebb szakterülete a hidrogeológia, a regionális felszín alatti vízáramlási rendszerek vizsgálata.

A hidrogeológia hazai és nemzetközileg kiemelkedő iskolateremtő személyisége. Több mint három évtizedes oktató- és kutatómunkája során a felszín alatti vizek medencehidraulikai folyamataival foglalkozott. Kutatócsoportjának eredményei nemzetközi elismerést szerezve hozzájárultak a vízáramlási rendszerek mintázatának megértéséhez, a vízáramlási rendszerek és a vegetációs mintázat összefüggéseinek feltárásához. Munkásságából kiemelkedik a mély karbonátos víztartó rendszerek vízáramlási modelljének, valamint a természet alapú felszín alatti vízpótlás koncepciójának és gyakorlatának kidolgozása. Inter- és multidiszciplináris kutatásai hozzásegítenek a klímaváltozás felszín alatti vizekre gyakorolt hatásainak megértéséhez, az adaptációs lehetőségek kialakításához és társadalmi elfogadásához, valamint a geotermikus energia fenntartható hasznosításához. Több mint száz diplomamunka és posztdoktori kutatás témavezetője, tizenegy diákja szerzett PhD-fokozatot. 2011-től a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetségén (IAH) belül a Felszínalatti Vízáramlásokkal foglalkozó bizottságot vezeti. Az MTA Hidrogeológiai Albizottságának, majd 2023-tól a Földtani Tudományos Bizottságának elnöke. 152 tudományos közleménye 1003 független hivatkozást kapott (h-indexe 21). Több mint tizenöt K+F-projektet vezetett, ezek közül két nyertes európai és egy kiemelkedő hazai projekt. Szívügye az ismeretterjesztés. Kitüntetései közül legjelentősebb a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége Elnöki különdíja.

Ajánlók:

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Magyari Enikő Katalin, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Magyar Imre

Magyar Imre Mohácson született 1963-ban. Az MTA doktora, a MOL Nyrt. szénhidrogén-kutatási szakértője, a HUN-REN–MTM–ELTE Paleontológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója, a Magyar Természettudományi Múzeum Őslénytani és Földtani Tárának vezetője. Szűkebb szakterülete az őslénytan és a rétegtan.

Tudományos munkássága a Kárpát-medence neogén földtörténetének kutatásához kötődik. Eredményei döntő mértékben járultak hozzá a Pannon-medence földtani fejlődéstörténetének, valamint a Pannon-tó endemikus élővilágának megismeréséhez. Mindez kivételes nemzetközi érdeklődést váltott ki, és a pannóniai emeletről alkotott kép radikális átformálódásához vezetett. Magyar–amerikai közös kutatási projektek keretében alapvető eredményeket ért el a pannóniai puhatestű ősmaradványok sokrétű (rendszerani, életrétegtani, paleoökológiai, evolúciós és paleobiogeográfiai) vizsgálata terén. Biosztratigráfiai és szeizmikus rétegtani vizsgálataival megalkotta a pannóniai képződmények országhatárokon átnyúló integrált rétegtani rendszerét, mely a nemzetközi gyakorlatban is fokozatosan kiszorította a korábbi, téves koncepción alapuló időrétegtani beosztásokat, és lehetővé tette a szárazföldi és a globális geológiai időskálákkal való korrelációt is. Az általa kialakított kronológia a tektonikai folyamatok vizsgálatában és a szénhidrogén-kutatási célú medenceanalízisben is nélkülözhetetlenné vált. Őslénytani és rétegtani adatok összekapcsolásával rekonstruálta a Pannon-medence ősföldrajzi változásait a késő neogénben. A Pannon-tó és élővilága történetét szervesen beillesztette a Paratethys és a mediterrán régió mozgalmas neogén fejlődéstörténetébe. Eddig megjelent 95 tudományos publikációjára kétezernél több független hivatkozás ismert.

Ajánlók:

Pálfy József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Vörös Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mindszenty Andrea

Mindszenty Andrea Budapesten született 1946-ban. Geológus, 2000 óta az MTA doktora. Az ELTE Általános és Alkalmazott Földtani Tanszékének emeritus professora. A bauxitföldtan egyik legmagasabb hazai és nemzetközi elismertségű kutatója.

Érdeklődésének középpontjában az üledékhézagok és bauxitlepek kutatása áll, nagy nemzetközi visszhang és jelentős gazdasági haszon mellett. Széles

körü külföldi ipari kutatásokban vett részt a bauxitföldtan területén Európában, Afrikában, Ázsiában és Közép-Amerikában. Kidolgozta a karsztbauxitok litofácies elméletét, és rámutatott ennek öskörnyezetjelző értékére. Az UNESCO által támogatott Nemzetközi Geológiai Korrelációs Program társvezetőjeként hozzájárult a bauxitok üledékképződési környezetének jobb megismeréséhez. A tágabb régió bauxit- és vörösiszap készleteinek ritkaföldfém dúsulásait kutató REEBAUX nemzetközi projekt magyar munkacsoportjának vezetője volt. Egykori talajokat és a klímaváltozás hatásait is elemezte. Urbángeológiai kutatásainak eredményeit a Budapesttel foglalkozó hiánypótló kötetben foglalta össze. Meghívott előadó és vendégprofesszor számos európai és amerikai egyetemen. Több hazai és nemzetközi tudományos bizottság tagja. Munkássága kiemelkedő a tehetséggondozás területén is. Tíz védett PhD-hallgatója mellett 15 MTA doktori cselekményben vállalt szerepet, rendszeresen tart PhD-kurzusokat, és részt vesz védéseken hazánkban és a környező országokban. Mindszenty Andrea az a tudós, akinek önzetlen segítségével nem egy kutató jutott be az Akadémiára, míg ő maga szerényen a háttérben maradt. Személyében az MTA a földtudományok kiemelkedően elkötelezett, nemzetközileg széles körben elismert tudósával gazdagodna.

Ajánlók:

Bollobás Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Csákiné Michéli Erika, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya
Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Török Ákos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Ősi Attila

Ősi Attila Ajkán született 1980-ban. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Őslénytani Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a paleontológia és a geológia.

Legjelentősebb tudományos eredményei új mezozoikumi ősgerinces lelőhelyek felfedezéséhez és dokumentálásához, továbbá az őshüllőkkel kapcsolatos paleobiológiai kutatásokhoz kötődnek. Munkája révén vált ismertté a mára már világhírű iharkúti dinoszaursz-lelőhely, melynek leleteit többek között a *Nature* és a *Nature Communications* hasábjain publikálta. A környező országokban (Ausztria, Horvátország, Románia) is fontos felfedezéseket tett az őshüllők terén, melyek új megvilágításba helyezik az európai mezozoikumi szigetfaunáról alkotott képünket. Paleobiológiai kutatásai a krokodilok, dinoszaurszok és repülő hüllők csoportjaira nézve hoztak új eredményeket, melyek nagyban hozzájárultak e mezozoikumi gerincesek életmódjának és élethelyének pon-

tosabb megismeréséhez. Kiemelkedő a dinoszauruszok táplálkozás-ökológiai vizsgálata, mely új megvilágításba helyezi a csoport evolúciós történetét. Junior Prima Díjas és Magyar Felfedező Nagydíjas kutató és oktató, aki már hallgatóként tudományos műhelyt alapított. A tudományos iskolát az MTA–ELTE Lendület Dinoszaurusz Kutatócsoport keretében vitte tovább, és számos BSc-, MSc- és PhD-hallgatót indított el a tudományos pályán, ezen munkásságáért 2024-ben megkapta az ELTE TDK Érem kitüntetését. 94 tudományos közleményére eddig több mint 1550 független hivatkozást (h-indexe 27) kapott. Több száz előadásával, televíziós, rádiós és *online* médiaszereplésével kimagasló ismeretterjesztő tevékenységet végez.

Ajánlók:

Gelencsér András, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Ernő, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pálfy József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Vörös Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Rózsa Szabolcs

Rózsa Szabolcs Szombathelyen született 1975-ben. Az MTA doktora. A Műegyetem Építőmérnöki Karán az Általános- és Felsőgeodézia Tanszék vezetője, a Kar dékánja. Szűkebb szakterülete a geodézia és a műholdas helymeghatározás.

A geodézia és a műholdas helymeghatározás (GNSS) alkalmazások kutatásának iskolateremtő egyénisége. Kutatócsoportjában hosszú évek óta egyre több fiatal kutató és doktorandusz munkáját irányítja. Közép-Európában kifejlesztett egy, a térség éghajlati viszonyaihoz illesztett eljárást, mellyel a GNSS-mérésekből meghatározható a légkör nedvességtartalma. Ezt alkalmazva automatizált feldolgozó rendszert alakított ki, mely ma már nemcsak a magyar, hanem az ukrán és szlovén GNSS-adatokat is felhasználja. Eredményeit a térség meteorológiai szolgálatai a numerikus időjárás modellekben hasznosítják. A GNSS területén végzett kutatásával hozzájárult a Felső-Rajna-árok jelenkori tektonikai folyamatainak megértéséhez. Kimutatta, hogy a kainozoikumban jellemző extenziós környezetet a jelenkorban kompressziós feszültségmező jellemzi, amelynek hatására a korábban kialakult törésvonalak újra aktiválódhatnak. Kutatási eredményei kiterjednek a GNSS-helymeghatározás életbiztonságra kritikus alkalmazási (pl. légi navigáció) területeire is. Az Európai Űrügynökség számára eljárást fejlesztett ki, mellyel a GNSS-helymeghatározás megbízhatósága pontosabban értékelhető, így ez alkalmazhatóvá válik kritikus helyzetekben is. Jelenleg az autonóm járművek lokalizációs technológiáiban alkalmazandó szenzorfüziós eljárások lehetőségeit kutatja.

Ajánlók:

Biró Péter, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szűcs Péter, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Török Ákos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Völgyesi Lajos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Szabó Norbert Péter

Szabó Norbert Péter Miskolcon született 1976-ban. 2021 óta az MTA doktora. A Miskolci Egyetem Műszaki Föld- és Környezettudományi Karán tudományos dékánhelyettes, a Nyersanyagkutató Földtudományi Intézet Geofizikai Intézeti Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA Miskolci Területi Bizottsága Földtudományi Munkabizottságának elnöke, az MAB elnökségének tagja. Szűkebb szakterülete az alkalmazott geofizika, azon belül a mélyfúrási geofizika, valamint modern inverziós és geostatistikai módszerek fejlesztése.

Tudományos eredményei a geofizikai inverziós és geostatistikai módszerfejlesztésekhez kötődnek. Külföldi oktató- és kutatómunkát a Helsinkii Műszaki Egyetemen (és jogutódján, az Aalto Egyetemen) folytatott. 2008 és 2009 között egy évet töltött Finnországban. Olajipari kutatási eredményeinek gyakorlati hasznosítása a MOL Nyrt.-vel való hosszú távú együttműködés keretében történt. Részt vevő kutató számos pályázatban, szakmai vezetője két OTKA-kutatásnak. Az MTA–ME Műszaki Földtudományi Kutatócsoport tudományos főmunkatársa. 2022-től az MTA Fenntartható Fejlődés és Technológiák Nemzeti Program Fenntartható Technológiák Alprogram miskolci intézményi alprojektje hidrogeofizikai moduljának vezetője. Egyetemi oktatómunkája során több mint félszáz magyar és angol nyelvű tantárgy jegyzője vagy oktatója. A tudományos utánpótlás képzésében jelentős szerepet játszik a Miskolci Egyetemen a Mikoviny Sámuel Földtudományi Doktori Iskola törzstagjaként, az Alkalmazott geofizikai kutatások tématerület vezetőjeként, valamint 2023-tól az MTA Földtudományi Doktori Bizottság tagjaként. 2022-től az MTA nem akadémikus közgyűlési képviselője. A mélyfúrási geofizika területén végzett, nemzetközileg is számontartott szakmai, illetve tudományos tevékenysége elismeréseként Egyed László-émlékéremet (2014), Meskó Attila-díjat (2016) és Bolyai-plakettet (2016) adományoztak számára. Az MTMT alapján 217 tudományos közleménnyel rendelkezik, összegzett impaktfaktora 134,66, független hivatkozásainak száma 518.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Lakatos István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Szűcs Péter, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya
Völgyesi Lajos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Szabó Szilárd

Szabó Szilárd Hevesen született 1974-ben. Az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a természetföldrajz.

A természetföldrajzon belül témája a tájkutatás, illetve a távérzékelés földtudományi hasznosítása. Kutatásai révén nemzetközileg is széles körben ismert. Eddigi munkássága során 273 közleménye jelent meg, nemzetközi folyóiratban 151, magyar nyelvű folyóiratban 24 cikket publikált. Publikációira 2319 független hivatkozást kapott, független Hirsch-indexe 25. Kutatásai középpontjában elsősorban a modern geoinformatikai módszerek és távérzékelési adatok természetföldrajzi felhasználása áll. Jelentős szerepe van a hazai geográfia kutatási eszköztárának kibővítésében, a hazai tájmetriai kutatások meghonosításában, a kvantitatív módszerek széles körű alkalmazásában és oktatásában. 2014 óta tagja az MTA Természetföldrajzi Tudományos Bizottságának; 2014-től a Geoinformatikai Albizottság elnöke, 2023-tól a Természetföldrajzi Tudományos Bizottság elnöke. Oktatási tevékenysége sokrétű, a természetföldrajzi és geoinformatikai kurzusokon túl témavezetésével több mint 90 szakdolgozat és diplomamunka, valamint 7 PhD-disszertáció készült. 2011-től a Debreceni Egyetem Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszékének, 2017-től Földtudományi Intézetének a vezetője. A debreceni geoinformatikai mesterképzés alapítója. Eredményes kutatói, oktatói és közéleti tevékenységét a Magyar Földrajzi Társaság ifjúsági szakirodalmi ösztöndíjjal (2005) és Pro Geographia Díjjal (2009) tüntette ki, illetve megkapta a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét (2022).

Ajánlók:

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Kovács Zoltán, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Mészáros Rezső, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Hetényi György

Hetényi György Budapesten született 1980-ban. PhD-fokozatot a párizsi École Normale Supérieure-ben nyert. Jelenlegi munkahelye a Lausanne-i Egyetem (Svájc), ahol egyetemi professzor. Szűkebb szakterülete a geofizika.

A kőzetlemezek peremén végbemenő, a klasszikus lemeztektonikán túlmutató folyamatok és azok kölcsönhatásainak kutatója. Hipotézisét a Himalája–Tibet-hegységrendszer alá ékelődő Indiai-kőzetlemezre nagy felbontású szeizmológiai képalkotó eljárással, gravitációs, reológiai és kőzettani modellezéssel mutatta be. Az AlpArray és DIVE nemzetközi programok egyik megálmodója, fő megszervezője és szakmai vezetője, ami által az európai földfizika nagyformátumú személyiségévé vált (IF > 338). Kapcsolatrendszerének (amelyben Magyarország kiemelt helyet foglal el) kiterjedtségét jellemzi a Nepálban általa létrehozott iskolai szeizmológiai hálózat. Magyar kutatókkal közös munkájának mérlege 14 társ publikáció.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Tari Gábor, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Donald Bruce Dingwell

Donald Bruce Dingwell Corner Brookban (Newfoundland, Kanada) született 1958-ban.

PhD-jét 1984-ben, a kanadai Albertai Egyetemen geológiából szerezte, majd 1992-ben a németországi Bayreuth-i Egyetemen geokémiából habilitált (Dr. rer. nat. Habil.). A müncheni Ludwig Maximilian Egyetemen a Föld- és Környezet-tudományok Tanszékesoport igazgatója, az Ásványtani-Kőzettani Tanszék vezetője, a kísérleti vulkanológia professzora. Szűkebb szakterülete a vulkanológia.

Münchenben létrehozott laboratóriumában elvégzett eredeti kísérletei révén a vulkanológia petrogenetikai-laboratóriumi-fizikai-kémiai oldalának világvezető kutatója lett. A „magma” szóra rákeresve az ő neve bukkan fel harmadik leggyakoribbként. A vulkanológia és a geológia terén a matematikai-fizikai gondolko-

dást helyezi előtérbe. Megkapta a legjelentősebb nemzetközi földtudományi szervezetek legmagasabb kitüntetéseit. Munkássága és a kutatásai a földtudományon túl is ismertté tették. Jelenleg az Academia Europaea alelnöke, következő elnöke. Bajorországban élve a magyar tudományra is kellő rálátást szerzett. 2024-ben tagja lett a HUN-REN kutatóhelyeket értékelő bizottságának.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mircea Radulian

Mircea Radulian a romániai Bukarestben született 1954-ben. PhD-t 1999-ben Párizsban szerzett. A Román Akadémia (*Academia Română*) levelező tagja, a Román Kutatók Akadémiája (*Academia Oamenilor de Știință din România*) rendes tagja; a Román Nemzeti Földfizikai Kutatás-fejlesztési Intézet (*Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizica Pământului*) tudományos igazgatója. Szűkebb szakterülete a geofizika, a szeizmológia és a szeizmika.

Nemzetközi ismertségét a szeizmikus forrás, a hullámterjedés és a földrengéskockázat terén szerezte. Tudományos közleményeire közel négyezer hivatkozás érkezett; h-indexe 30 fölötti. Legalább húsz nagy nemzetközi (NATO, UNESCO, SCOPES, ILP, CEI, FP5, FP6, FP7 stb.) projekt vezetője volt. Romániában ő a mértékadó földrengésszakértő. Együttműködése a magyar kollégákkal nagy múltra tekint vissza, és a Topo-Transylvania projekt keretében csúcsonodott ki, amely sikerében meghatározó szerepe volt. A projekt fő célja a Vránca- (Vrancea) zónában keletkező földrengések eredetének megértése. Az *Acta Geodaetica et Geophysica* magyar gondozású folyóirat szerkesztőbizottságának meghatározó tagja.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Tari Gábor, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csabai István

Kecskeméten született 1965-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja, az MTA XI. Osztály elnöke. Egyetemi tanár az Eötvös Loránd Tudományegyetem Komplex Rendszerek Fizikája Tanszékén és Fizikai és Csillagászati Intézetében. Szűkebb szakterülete a statisztikus fizika.

Multidiszciplináris kutatásaiban tudományos adatok széles spektrumát elemzi számítógépes és mesterségesintelligencia-módszerekkel. Kutatócsoportjával az univerzum nagyskálás szerkezetét vizsgálja, és gravitációs szimulációkat fejleszt. Nagy lendületet kaptak kutatásai, melyek során megközelítését más diszciplínákban is sikeresen alkalmazza. Számos pályázatot elnyerve részt vett az európai Covid-adatbázis felépítésében, orvosokkal együttműködve mély tanuláson alapuló képdiagnosztikai rendszert fejleszt. A levelező tagsága elnyerése óta eltelt időben 57 cikke jelent meg, hivatkozásainak száma 15 ezerrel gyarapodott.

Ajánlók:

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kroó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vicsek Tamás, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kun Ferenc

Kun Ferenc 1966-ban született Fehérgyarmaton. 2014-től professzor a Debreceni Egyetemen, 2019-től az MTA levelező tagja. Szakterülete a törési jelenségek statisztikus fizikája.

Az elmúlt hat évben 18 referált publikációja jelent meg, 17-ben meghatározó szerző. Független hivatkozásainak száma 2200-ról 3200 fölé emelkedett, h-indexe 29. Legújabb kutatásai vékonyrétegek repedési mintázatainak kontrolljára, a repedezési folyamat intermittens időfejlődésére, a katasztrofális törés előrejelzésére, valamint a terhelés-újraosztódási hálózat topológiájának szerepére fókuszálnak. A Debreceni Egyetemen nemzetközileg elismert kutatóműhelyt hozott létre, hat tanítványa lépett kutatói pályára.

Ajánlók:

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA**Bajnok Zoltán**

Békéscsabán született 1967-ben. Az MTA doktora, az MTA Rézecskefizikai Bizottság elnökhelyettese, a HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete az elméleti fizika és a kvantumtérelmélet.

A kvantumtérelmélet számos területén ért el nemzetközileg is kiemelkedő eredményt. Jelentősen hozzájárult a kétdimenziós integrálható térelméletek kifejlesztéséhez, különös tekintettel peremek és defektek jelenlétében. Legfőbb eredménye, hogy az integrálhatóság felhasználásával alátámasztotta a holografikusdualitás-sejtést. Annak keretében sok releváns fizikai mennyiség egzaktul meghatározott. Eredményei a részecskefizikában, a statisztikus fizikában és a kondenzált anyagok elméletében is felhasználhatók. Térelméleti iskolateremtő tevékenységének sikerét jellemzi egyre bővülő, nemzetközileg is beágyazott Lendület-kutatócsoportja, melybe rendszeresen vonz külföldi kutatókat, diákokat. Diákjai a világ számos pontján megállják a helyüket. Kevésszerzős, elméleti munkásságát 78 cikk fémjelzi, amelyekre 2290 független hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Siklér Ferenc, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Dombi Péter

Szegeden született 1976-ban. Dombi Péter kísérleti lézerfizikus, az MTA doktora, az MTA Lézerfizikai Bizottságának elnöke, az International Union of Pure and Applied Physics Lézerfizikai Bizottságának tagja. Tudományos tanácsadó a HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtestfizikai és Optikai Intézetben, valamint a szegedi ELI ALPS Lézeres Kutatóintézetben. Szűkebb szakterülete az optika, lézerfizika. Az ultragyors fizikai folyamatok tanulmányozásának nemzetközileg elismert kutatója. Világszínvonalú eredményeket ért el a femtoszekundumos lézerek fejlesztése és alkalmazása területén is.

Saját építésű femtoszekundumos lézerével elsőként demonstrálta a plazmonikus, erős-tér fotoemisszió megjelenését a Wigner FK-ban létrehozott laboratóriumában.

Kísérleti módszert dolgozott ki a nanooptikai közelterek térnövekményének meghatározására a fotoelektronok tulajdonságainak pontos megmérésével, s ezzel a módszerrel nem adiabatikus alagutazást mutatott ki plazmonikus nanorészecskéknél, valamint a többfotonos fotoemissziót követő visszaszórást tanulmányozta a fotoelektronok esetében.

Alapkutatási érdeklődésével párhuzamosan számos jelentős lézeres fejlesztést is végzett. Budapesti csoportjával optikai chipet építettek, és elsőként demonstrálták, hogy lézerimpulzusok vivő-burkoló fázisa három dimenzióban is sikeresen letapogatható.

Több éven keresztül kiemelkedő szerepet játszott az ELI ALPS infrastruktúra előkészítésénél és létrehozásánál, több laboratórium beüzemelésénél. A Nanotudományi Kutatócsoport vezetőjeként elvégzett kísérletek során bizonyította a fény kettős természetét: a sokfotonos fotoemisszióval használt fotonképpel egyidejűleg a lézerfény elektromágneses természete is megnyilvánul. Kutatócsoportja elsőként mutatta ki, hogy a sokfotonos fotoemisszió a kilépő elektronoknál elektromágneses folyamatot eredményez.

Kísérleti és módszertani eredményeit 95, jobbjára kevésszerzős tudományos közleményben publikálta, amelyekre eddig 1850 független hivatkozás érkezett. Hazai elismerései: Gábor Dénes-díj (2009), ELFT Selényi Pál-díj (2013), MTA Fizikai Díj (2019).

Ajánlók:

Bor Zsolt, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Króó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

María Lugaro

Olaszországban, Torinóban született 1970-ben. 2022-től az MTA doktora. A HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet tudományos tanácsadója, Lendület-csoport (2014-től folyamatosan, kétszer nyert támogatást) és ERC CoG-projekt (2017–2023) vezetője. Szűkebb szakterülete az elméleti nukleáris asztrofizika. Szakterületén iskolát teremtett Magyarországon.

A nukleáris asztrofizikát összekapcsolta a kozmokémiával. A meteoritokban felfedezett csillagporszemcsék elemzésére támaszkodva kutatja a csillagokban zajló nukleáris folyamatokat, és radioaktív atommagok tulajdonságai alapján vizsgálja a Naprendszer kialakulásakor fennállt környezeti viszonyokat. Úttörő szerepet játszott a meteoritokban felfedezett izotópanomáliák asztrofizikai értelmezésében. A csillagporszemcsék és a nehéz radioaktív izotópok eredetével kapcsolatos problémákat oldott meg a magtulajdonságok felhasználásával, és a meteoritok vizsgálata alapján bizonyítékokat tárt fel a gyors neutronbefogás természetben lejátszódó folyamatáról. Eredményeit több mint 380 szakcikkből publikálta, közülük négy a *Science* és a *Nature* folyóiratokban jelent meg, amelyekben első, utolsó vagy levelező szerző. Független összesített idézettsége közel 5000 az MTMT alapján. A lassú neutronbefogás előrejelzéseiről, valamint a csillagászati spektroszkópiai megfigyelésekkel és a csillagporszemcsékkel való összehasonlításról szóló három fő munkáját átlagosan 300 alkalommal idézték. Legújabb fontos eredménye, hogy megmutatta, a természetben léteznie kell a köztes neutronbefogás jelenségének.

Alelnökként COST-akciót vezetett, és a H2020 ChETEC-INFRA projekt egyik munkacsoportját vezeti. Több mint 20 nemzetközi konferencia szervezőbizottságában vett részt, eredményeinek friss elismerése, hogy az UNESCO kémiai elemek periódusos rendszerének nemzetközi éve alkalmából tart előadást a megnyitőünnepségen.

Ajánlók:

Bor Zsolt, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Faigel Gyula, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Katz Sándor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kiss L. László, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pálinkás József, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Vincze Imre, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Simon Ferenc

Budapesten született 1974-ben. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára, a HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont részállású tudományos tanácsadója. (Jelenleg alkotói szabadságon van: University of Notre Dame, sabbatical leave 2024/25.) Szűkebb szakterülete a szilárdtestfizika, ezen belül elektron-spektroszkópia és kvantumtechnológia.

Jelentős eredményeket ért el a szénalapú nanoszerkezetek kísérleti vizsgálatában és új módosulatainak előállításában. Elsőként hozott létre szén nanocsőbe töltött mágneses fulleréneket, a kvantuminformáció-tárolás egyik ígéretes rendszerét. Értelmezte az alkáli-fulleridek anomális spinrelaxációs tulajdonságait, majd a modell kiterjesztésével felépítette a spinrelaxáció ún. egyesített elméletét. Elsőként vizsgált kémiaiilag exfoliált grafént alkáliatom-adalékolással, azonosította ESR-jelét, és meghatározta az elektronok spinrelaxációs idejét.

Vizsgálta az itineráns elektronok elektronspinrezonancia-jelét grafitban. Gyémántban elsőként figyelte meg a nitrogén-vakancia centrumok koherens terahertzes emisszióját. E két munkájához köthető a *Nat. Comm.* és a *Sci. Adv.* közleménye szenior szerzőként.

Számos új kísérleti berendezést épített, köztük optikailag detektált mágnesesrezonancia-spektrométert és impedanciamérő mikrohullámú mérőrendszert. A kifejlesztett mérés technikát sikerrel használta fel orvosi és félvezetőipari kutatásokban is (partnerei a Semmelweis Egyetem, a Semilab Zrt., a Robert Bosch Hungary, a Magnetec Ungarn és a Mediso Kft.).

148 folyóiratcikket és 6 könyvfejezetet jegyez, melyből több mint 80-nak első vagy szenior szerzője. Független hivatkozásainak száma több mint 2700, Hirsch-indexe 27. Az ERC Starting Grant és az MTA Lendület program nyertese.

Ajánlók:

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Faigel Gyula, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Jánossy András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pécz Béla, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Sólyom Jenő, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Vincze Imre, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Zaránd Gergely, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Takács Gábor

Budapesten született 1969-ben. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára, a BME Fizikai Intézetének igazgatója. Enciklopédikus tudású elméleti fizikus, kutatásai kiterjednek a szilárdtestfizika, a statisztikus fizika és a részecskefizika területére. Szűkebb szakterülete a nem egyensúlyi kvantumtérelméletek és a kvantumstatisztikus fizika, az integrálható rendszerek és a konform térelmélet.

A véges, egyensúlytól távoli kvantumrendszerek dinamikája és a kvantumstatisztikus fizika paradigmái vonatkozásában ért el kimagasló eredményeket.

Megalkotta az alakfaktorok végestérfogat-korrekciónak elméletét, és szisztematikus eljárást adott a véges hőmérsékletű korrelátorok spektrális kifejtésére, majd nem egyensúlyi folyamatok, ún. kvantumkvencsek leírására alkalmazta ezt a formalizmust.

Munkatársaival rámutatott, hogy általános esetben az addig ismert (lokális) töltések nem elegendők az ún. általánosított Gibbs-állapot leírására. Ez az eredmény vezetett a kvázilokális töltések fogalmához.

Megmutatta, hogy a kvantumos Ising-spinláncon az erős kölcsönhatáshoz hasonló bezárás (confinement) lép fel külső térben, aminek következtében a rendszer relaxációja elakad. Az effektust Rydberg-atomokkal kísérletileg is igazolták.

Számos fontos, a sine-Gordon-modellre vonatkozó eredményt ért el: megadta a véges térfogatú spektrum teljes leírását, az integrálhatóságsértő perturbációinak fázisdiagramját, módszert adott a korrelációs függvények nem egyensúlyi időfejlődésének meghatározására, valamint az inhomogén kezdőállapotból induló dinamika hidrodinamikai leírására.

98 folyóiratcikket közölt, melyek zömének szenior (utolsó) szerzője. Független hivatkozásainak száma közel 2300, Hirsch-indexe 21. Novobátzky- és Akadémiai díjas, Lendület-csoportvezető.

Ajánlók:

Jánossy András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Sólyom Jenő, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Zaránd Gergely, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Tapasztó Levente

Romániában, Aradon született 1979-ben. Fizikus, az MTA doktora. A HUN-REN Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet laborvezetője. Szűkebb szakterülete a szilárdtestfizika, ezen belül a kétdimenziós anyagok és a pásztázószondás mikroszkópia (STM).

Új nanotechnológiai eljárásokat fejleszt a grafén és más kétdimenziós anyagok tulajdonságainak célzott hangolására. STM-mel lehetővé tette a grafén atomi szerkezetének nanométeres pontosságú megmunkálását. (*Nature Nanotech.*, 2008). Bizonyítékot szolgáltatott a grafén nanoszalagok élein kialakuló mágneses rendre (*Nature*, 2014). Grafénban nanoskálájú gyűrődéseket hozott létre, melyek lehetővé tették látható frekvenciájú grafén plazmonok keltését (*Nature Nanotech.*, 2022). Eljárást dolgozott ki 2D kristályok egyedi atomok szintjén történő módosítására, a 2D MoS₂ kristályrácsba beépített egyedi oxigénatomok hatékonyan katalizálják a hidrogénfejlesztést (*Nature Chem.*, 2018).

91 tudományos publikációjára több mint 4600 független hivatkozást kapott, melyek 80%-a első/utolsó szerzős publikációira érkezett. Számos publikációja jelent meg első/utolsó szerzőként kiemelkedő folyóiratokban (kiemelkedő hivatkozottsággal): *Nature* (786), *Nature Nanotech.* (1091), *Nature Phys.* (259), *Nature Chem.* (344). Rangos hazai és nemzetközi pályázatokat nyert el, például Lendület (2014), ERC Starting Grant (2016), Élvonal (2021). Vezetésével több kiváló fiatal pályája indult el, laboratóriumában folyik a BME-s fizikushallgatók STM gyakorlata, illetve egy háromórás előadás keretében oktat a BME-n.

Fontosabb díjai: Junior Prima Díj, Humboldt-ösztöndíj, MTA Ifjúsági Díj, MTA Fizikai Díj és Akadémiai Díj. 2017-ben tagjai közé választotta a salzburgi székhelyű Európai Tudományos és Művészeti Akadémia.

Ajánlók:

Biró László Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kun Ferenc, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kroó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Pécz Béla, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Veres Gábor

Egerben született 1975-ben. Az MTA doktora. Fizikus, egyetemi tanár az Eötvös Loránd Tudományegyetem Fizikai és Csillagászati Intézetében. Szűkebb szakterülete a részecskefizika.

Akadémiai díjas kísérleti részecskefizikus, az MTA Részecskefizikai Bizottságának elnöke, európai tudományos bizottságok tagja, az ELTE Fizikai és Csillagászati Intézetének egyetemi tanára, igazgatóhelyettese, a nehézion-fizika és az erős kölcsönhatás kísérleti vizsgálatának nemzetközileg elismert kutatója. Világszínvonalú eredményeket ért el a proton-proton, proton-atommag és atommag-atommag ütközések összehasonlításában, részecskeeloszlások mérésében világrekord ütközési energiákon, új fizikai folyamatok felfedezésében a részecskekorrelációk, illetve a részecskék kvark-gluon anyagban történő energiavesztésének területén. A RHIC gyorsító PHOBOS, az SPS gyorsító NA49 és az LHC gyorsító CMS kísérleténél is meghatározó és innovatív módon fejlesztette a kísérleti berendezéseket, megteremtve ezzel az említett kutatások lehetőségét. Veres Gábor ezekben a nagy kísérletekben önálló területek vezetőjeként ért el kimagasló eredményeket. Egyedüli hazai kísérleti fizikusként ötéves Research Staff állást kapott a CERN-ben. Az elmúlt húsz évben fontos szerepe volt a CMS együttműködés nehézion-fizikai csoportjának és a Standard Modellt tanulmányozó csoport kutatási tevékenységében. Mintegy 1700 közleményére 63 ezernél több független hivatkozás érkezett, független Hirsch-indexe 107. A legfontosabb hat cikkére több mint négyezer hivatkozást kapott. Hazai elismerései: Akadémiai Díj, Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíj, Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, Pro Scientia Aranyérem.

Ajánlók:

Csabai István, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Derényi Imre, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Katz Sándor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kiss L. László, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lovas Rezső, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Pálinkás József, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Siklér Ferenc, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vicsek Tamás, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Forgács Gábor

Forgács Gábor 1948-ban született Budapesten. A fizikai tudományok doktora 1994 óta. A Missouri Állami Egyetem és a New York állambeli Clarkson Egyetem emeritus professora. Biofizikai kutatómunkájának eredményeit alkalmazva sikeres cégeket indított, jelenleg az általa alapított Fork & Good, Inc. tudományos igazgatója.

Kezdetben a statisztikus fizika területén vív ki nemzetközi elismerést, majd biológiai fizikussá képzi magát. Mára az embrionális morfogenezis fizikájának elismert szakértője. A Cambridge University Press felkérésére írt könyve, *Biological Physics of the Developing Embryo*, az egyetemi biofizikus-képzés fontos eleme. A kétezres évek elején létrehozta az *organ printing* néven ismertté vált területet. Megalapítja az első bionyomatást végző céget, az Organovót, majd a Modern Meadow (2011) és a Fork & Good (2019) cégeket.

Az USA National Academy of Inventors tagja és az American Physical Society Fellow-ja. Publikációinak független hivatkozása tízezer fölötti. Négy könyv társszerkesztője, és 80-nál több szabadalomban szerepel.

Ajánlók:

Derényi Imre, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Forró László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vicsek Tamás, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Fülöp Tünde

Romániában, Karcfalván született 1970-ben. Tudományos fokozata PhD. A svédországi Chalmers University of Technology egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az elméleti plazmafizika, a kinetikus plazmaelmélet és annak alkalmazása a mágneses összetartású fúziós kutatás, a lézer-plazma kölcsönhatások, valamint az űr- és asztrofizikai plazmák területén (atom-, molekulafizika és spektroszkópia).

Vezető szerepet töltött be a plazmadiszrupció-instabilitás kutatásában, amely kulcsfontosságú eredményekkel szolgált az ITER- és a jövőbeli fúziós erőmű-

vek biztonságos működéséhez. Az általa alapított elméleti csoporttal szisztematikusan feltárta a diszrupcióban megjelenő relativisztikus elfutóelektronok fizikáját, és vizsgálta a védekezési módszereket. Az elméletek alapján számítógépes modelleket fejlesztettek ki, melyek eredményei mind a mai kísérletek megértésében, mind a jövő fúziós reaktorainak tervezésében alapvető szerepet játszanak. Több mint 130 folyóiratcikk szerzője, a *Journal of Plasma Physics* társszerkesztője. 2024-ben megkapta az Európai Fizikai Társaság (EPS) Hannes Alfvén-díját.

Ajánlók:

Barabási Albert-László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Csabai István, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Pécz Béla, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Porkoláb Miklós, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Zimányi Gergely

Budapesten született 1958-ban. 1985-ben lett egyetemi doktor fizikából az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A University of California Davis Fizika Tanszékének 1997 óta egyetemi tanára. Szakterülete az elméleti szilárdtestfizika és az alkalmazott nanofizika.

Jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó (több mint 4000 független hivatkozás) alapkutatói tevékenysége a kondenzált anyagok fizikájának széles területét öleli fel: kétnívós rendszerek, disszipatív kvantumrendszerek, magas hőmérsékletű szupravezetés, erős kölcsönhatások hidegatom-rendszerekben, diszlokációk fizikája. Munkássága kiterjed a technológia területére is: hibrid autókban alkalmazott mágnesek és új generációs napelemek fejlesztésében is részt vett, több sikeres cég szabadalmi igazgatójaként működött. A magyar fizikai életben közös kutatásokkal és az utánpótlás erkölcsi és anyagi támogatásával (Ortvay-verseny, Eötvös-verseny, Középiskolai Matematikai Lapok) vállal szerepet.

Ajánlók:

Bor Zsolt, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Faigel Gyula, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Forró László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pécz Béla, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Berndt Müller

Németországban, Markneukirchenben született 1950-ben. A Duke Egyetem professzora, tudományos címe „JB Duke Professor of Physics”. 2013–2020 között a Brookhaveni Nemzeti Laboratórium Részecske- és Magfizikai Intézetének igazgatóhelyettese. Az erősen kölcsönható maganyag és a nagyenergiás nehézion-ütközésekben létrejövő extrém energiasűrűségű kvark-gluon plazma tulajdonságait vizsgáló, nemzetközileg elismert szaktekintély.

Megkerülhetetlen eredményeket ért el a ritka részecskék keletkezése és azok plazmaszignatúráként történő értelmezése, valamint a nem egyensúlyi kvark-gluon plazma gyors termalizációjának tanulmányozása területén. A magyar nehézion-fizikusokkal nagyon élénk és gyümölcsöző kapcsolatot tart fenn, a Zimányi Medál Bizottság elnöke. Elméleti munkásságát 340 cikk fémjelzi, amelyekre 24 ezer hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Kroó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Siklér Ferenc, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

AZ AJÁNLOTTAK NÉVSORA

Acsády László
Ádány Sándor

Bagi Katalin
Bajnok Zoltán
Bakró-Nagy Marianne
Bálint Béla
Balogh József
Barta Zoltán
Bartha Dénes
Bay Péter
Benczes István Zsolt
Bollobás Enikő
Borsos Balázs
Bozóki András
Buttyán Levente
Buzás Edit Irén

Cvetityánin Livia (Livija Cveticanin,
szül. Pintér Livia)

Csabai István
Csákiné Michéli Erika
Csankvetadze, Bezhan
Csanády László
Csató Éva Ágnes
Csikász-Nagy Attila

Deák Ágnes
Debreczeni Attila
Dehaene, Stanislas

Demeter Krisztina
Dénes Ádám
Di Francesco, Amedeo
Dingwell, Donald Bruce
Dobos Imre
Dombi Péter
Dúll Andrea

Fábián István
Farkas Katalin
Fodor László
Forgács Gábor
Fülöp Tünde

Gallyas Ferenc
Geiszt Miklós
Gelencsér András
Gervain Judit
Guo Qi Zhang

Gyimóthy Tibor
Gyöngy István
Gyórfy Dóra
Győri Ervin

Hajdu Lajos
Haller József
Hamar Imre
Hangos Katalin
Harangi Szabolcs
Haskó György

Hegedűs Attila	Lövei Gábor
Helyes Zsuzsanna	Lugaro, Maria
Hermann Róbert	Lugosi Gábor
Hetényi György	Mádlné Szőnyi Judit Mária
Hoffmann István	Magyar Imre
Hohmann Judit	Martinek Tamás
Horel, Catherine	Mertinger Valéria
Hornok Sándor	Mikó Árpád
Horváth László	Mindszenty Andrea
Imre Sándor	Molnár Lajos
Inspurger Tamás	Molnár V. Attila
Jámbor Attila	Molnár Zoltán
Jékely Gáspár	Molnár Zsolt
Juhász Gábor	Müller, Berndt
Kállay Mihály	Nagy Zoltán Kálmán
Karátson Dávid	Nagyné László Krisztina
Károlyi György Zoltán	Nánay Bence
Karsai Ildikó	Nemes Attila
Keglevich György	Némethi András
Kellermayer Miklós	Nyulászi László
Kemény Lajos	Oláh Judit
Keserű György Miklós	Orbulov Imre Norbert
Király Ildikó	Ósi Attila
Kobilka, Brian K.	Padisák Judit
Kolossváry István	Pálffy Géza
Kónya Zoltán	Palkovics László
Kotschy András	Panyi György
Kovács András Bálint	Papp Balázs
Kovács Ilona	Pestell, Richard G.
Kovács Mihály	Petrik Péter
Kövecses Zoltán	Polgár Csaba
Kövesdi Balázs	Polyák Kornélia
Kristály Alexandru (Sándor)	Poór Gyula
Kulcsár-Szabó Zoltán	Popp József
Kun Ferenc	Prohászka Zoltán
Lakatos Péter András	
László Attila Zoltán	
Lichtenberger János	

Radnóti Sándor
Radulian, Mircea
Rainer M. János
Rasko, John
Révész Tamás
Rózsa Lajos
Rózsa Szabolcs

Sahin-Tóth Miklós
Salánki Katalin
Salma Imre
Schrijver, Alexander
Sikos Tomay Tamás
Simon Ferenc
Simon Károly
Simonyi Gábor
Sipos András Árpád
Spéder Zsolt
Spencer, Joel H.
Sperlágh Beáta
S. Tóth László

Szabadfalvi József
Szabó Endre
Szabó Norbert Péter
Szabó Szilárd
Szabó Zoltán Béla
Szalay A. Aladár
Szalay Péter
Szegedi Andrea
Szegedy Balázs
Szegedy Krisztián
Szekanecz Zoltán
Szerb László
Szilágyi József
Szilágyi Márton

Takács Gábor
Takács Judit
Tamás János
Tánczos Vilmos

Tapasztó Levente
Tapolcai János
Tardos Gábor
Telek Miklós
Tomka Béla
Tóth Gábor
Tusor Péter

Urbányi Béla

Vadászné Bognár Gabriella
Várallyay Éva
Varga István
Varga László
Varró Dániel
Veisz Ottó Bálint
Vellai Tibor
Veres Gábor
Vértés Ákos Mihály
Vida Gyula
Vida Tivadar
Voszka Éva
Völgyesi Lajos

Weiss János
Werner, Wendelin

Yong Du

Zimányi Gergely

Publikáljon az Akadémiai Kiadónál, tegye munkáját maradandóvá és láthatóvá!

CSATLAKOZZON AZ AKADÉMIAI KIADÓ SZERZŐI CSAPATÁHOZ!

- Minden publikáció szigorú lektori bírálaton esik át, garantálva ezzel a tudományos hitelességet és megbízhatóságot.
- Könyve megjelenik a MeRSZ.hu online okoskönyvtárban is, amely szinte a teljes magyar felsőoktatási és kutatói közösség számára elérhető.
- Lehetősége nyílik Open Access publikációra is, mely tovább növeli munkájának láthatóságát.

Egyetemi partnerkapcsolatainknak köszönhetően egyre több intézmény kutatási és oktatási anyagai kapnak helyet a MeRSZ-en.

www.mersz.hu/szerzoknek

B E T E K I N T É S

A SZERETHETŐ TUDOMÁNY

Sorozatszerkesztő: Pomázi Gyöngyi

Ismeretterjesztő és tudomány-népszerűsítő könyvsorozat, amely betekintést nyújt különböző tudományágakba. A kötetek szerzői elkalauzolják az olvasót az általuk művelt és szeretett tudományterületbe.

MEGTUDHATJUK

Hogyan gondolkodik a nyelvész? Hány éves a Föld? Hogyan kapcsolható össze a biciklikerek és a költészet? Hogyan lehet bábéskodni a filozófia terében? Mit mesélnek a molekulák?

A sorozat célja az ismeretek gazdagítása, a tévhitek eloszlatása és a tudomány mindenhatóságát feltételező képzet helyett annak hiteles, elkötelezett és sok szempontot ötvöző bemutatása.

A digitális kiadás:
<https://mersz.hu/betekintes/>

AKADÉMIAI KIADÓ

MeRSZ.hu

A következő szám tartalmából

- Freund Tamás és Oberfrank Ferenc:
„A Múlt elesett hatalmunkból,
a Jövendőnek urai vagyunk” – Küldetésünk
és feladataink a harmadik évszázad küszöbén
- Kollár László P.: A kutatási alap szükségességéről
- Nobel-díj 2024

2

0

2

4

Útmutató a cikkek megírásához:

www.magyardudomany.hu/utmutato

A folyóiratra vonatkozó, szerzőknek szóló közlési elvek a fenti hivatkozásra kattintva találhatóak.

Tartalom

- A 2025-ÖS AKADÉMIAI TAGVÁLASZTÁS RENDES, LEVELEZŐ, KÜLSŐ ÉS TISZTELETI TAGI AJÁNLOTTJAI TUDOMÁNYOS OSZTÁLYONKÉNT

- AJÁNLÁSOK

Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Matematikai Tudományok Osztálya

Agrártudományok Osztálya

Orvosi Tudományok Osztálya

Műszaki Tudományok Osztálya

Kémiai Tudományok Osztálya

Biológiai Tudományok Osztálya

Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Földtudományok Osztálya

Fizikai Tudományok Osztálya

- AZ AJÁNLOTTAK NÉVSORA

2

0

2

4

Ára: 2000 Ft

